

YA:SUKONO ALIBOLEPI DUBUNO OSIYODILOLE TANALO

Me Bukano Osiyodilo Tanalono Mabu

1-2 Naimano wade lumagi Tiyopolasi, niyata. Me netewa tetema: eda: nale a:ma:tamo buka osiyodiloma:. Nanitabola, Ya:sute ebeno woko dowagilimiya ebe tetene pete ebete Unu Duliyomolamo dodoliya ebe teta:mo pemaiga, ebete kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakile ega:walo epo keba kunu kiyatulamenakile ebe tanalo bilibilinomo nale naimano dopo bukalo awokalilamiyamo.

*Ya:sute Wade-talena Uliyanate Pema:
Nanitabolo Degiya*

Nanitabola, Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo pelawea:no dopamo ebete ebeno alibolepi dubu Wade-talena Uliyanano elawamo toto-mulateliya, iyo, ebe dubu ebete ebeno alibolepima: iyalo eka:la:miya.

3 Ebene Ya:sukono kawokawo temeteme dolopoligomiya, ebe tetelo ebete 40 egela magumulo tete bilibilinomo epetapilo iba:tamo ebeno ololonomamo awokalanaki iba:te ebeno igilamo maiga tanalo umite ebe nanitabokobi ka:midima:, ega:walo ebe atu tetelo ebete Godokono Kawo Elawodawano tanaloma: ibi ebo iyatulamenaki.

4 Ebene tete idilo ebete iba:go eba okolilo ibi ma kunu totomulateviya, “La: Yelusalema kawo duliyomolone umuino akotolama:la:, mabu naimano Nabiwitte la:tamo ikalaema: nanitabolo degiya la: ebe tanalo nemakopeliyala:. Iyo, nale la: dopamo danaletima, ebe tanalo la: ma kunu olowimata,

5 Yonete dopamo tetelo epo obonomamo waduba:midaolenaki, wiysiya la: egela kapiyakapiya pola:wenate Godote ebeno Uliyanamo ebo ka:powaduba:midaolema:ta.”

*Godote   Ya:suko   Unu   Duliyomolamo
Da:pelawiya*

6 Ebe tetelo Ya:sute ebeno alibolepi dubago al-adabuti bailo eba pola:nalo, iba:te ebe alateda:lo naniya, “Kawodawa, a:ma: me tetelo me opo kawonomono watowatopima: eda:o tanalo a:imano Isalaela epatamo walo ba:kikalama:emene?”

7 Ya:sute ibino tabo eba wiyalu negiya, “Iyaiya tanalono pelame tete naimano Nabiwitte ebeno elawamo a:ka:tuwa: kegemene. Ebe ubia:nola la:le ebe tanalono tete iyatawaoma:,

8 wiysiya ebeno Uliyanate la: unamo da:pokolimene, ebe tetelo ebeno elawote la:imano tepo magumu detabokailaemene, la:le naimano tanalo awokalima: tabo atapima: keda:omamota. Ebe mabuma: me Yelusalemalo ega:walo Yudiya opono duliyomolo epetapilo ega:walo Samaliya opono duliyomololo ega:walo me opo kawonomono uwomu apuapulo la:le naimano tabo ka:na:kiyawaomamota.”

⁹ Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligiya, iba:te ebe eba umitalo Godote unamo ebo adipatiya, iyo, ebete tema magumamo da:nopegiya iba:te ebe walo kumiya:.

¹⁰ Iba:te unamo taliaote eba umitalo, dubu netewate keyakeya kaliku pupula:go iba:tamo pemaimite ibi niyakabolo eba lamota:nalo

¹¹ iba:tamo negeliya, “La: Ga:lili opo dubala:, la: beda: mabuma: unamo taliaolo delamota:wenama? Me Ya:suko la:le eba umitalo Godote ebe Unu Duliyomolamo da:pelawe, ebete la:godone unamo keba kunu ka:nodolole, walone ebete eba kunu ka:ka:pemene.”

Matayasite Yudasikono Woko Gobebobo Delawiya

¹² Ebema: Ya:sukono alibolepi dubate Olibi Kewakewa Unu Damelane niwitiote Yelusalema kawo duliyomolamo ebo tolamiya, ebe damela Yelusalema niyakabolo itana, ebamo tolame gabu mulua:, kapiya kilomita keba kunula:ka: eba kunula.

¹³ Ebene iba:te kawo duliyomolamo nemaimiote, iba:te dilukulinamiya ebeunu motolo ditanami ebe tetamogito nodoloiya. Ebe tetelo ebe motolo me alibolepi dubate pola:niya — Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo A:nduluko, Pilipiko ega:walo Tomasiko, Batolomuko ega:walo Ma:tiyuko, ega:walo Ya:imesi idi A:lapiyasikono gudu, ega:walo Saimonoko ebete dopamo Loma gabamani epago gowelaodawama: edanami, ega:walo Yudasiko Ya:imesikono gudu.

¹⁴ Ebene me alibolepi dubago Ya:sukono ekaki ega:walo ebeno menoko Ma:liko ega:walo

kamiyale epetapi, iba:te 40 egela magumulo ebe atu motamo paladabutinakiya, ebene iyaiya tete epetapilo iba:te Godotamo towetowe tabo ebo pegelanakiya.

15 Ebene egela epetapi dolopoligiya, ebe tetelo 120 nanitabokobi midipiate walo dakaladabutiya, Pitate ibino taneba magumulo maigate iba:tamo ma kunu kiyawaiya,

16-17 “Ekakiala:, Godokono Uliyanate dopamo Da:ibidikono tabone Yudasikono tanalomadegiya, ebe Buka apuno tabote nanitaboma:keda:ma: olalati tanalote ebetamo eba kunu ebema: maigiya. La: iyatawalata Yudasiko aimano tanebadawa idima: eda:nami, iyo, Ya:sute ebe elawi ago kapimiya woko kosiyodilonama: Wiyasiya me dubute idoko idilo Ya:suko anakapumipi eba walubilinalo, iba:te ebe ebo laweniya.”

18 Ebema: buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me dubu Yudasite ebeno kawo kuba osiyodilo magumulo kebe mani kuwatiyale, ebete ebe maniamo dubu idino pali opo nelawiya, ebene ebete tote ebe opolo da:na:iya, ebeno apete opamo eba pegalo tepo alapogomete maladite ebo pawokalaomiya.

19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo da:pola:niya, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno a:e tanalo olowite ebe pali opono mailo ibino tabamo Akeledamama: ka:miya, ebe mailono magumu nitana ‘Kalimagono Pali Opola.’

20 Ebene Pitate tabo mogamelo walo na:kegyia, “Da:ibidite Sam Oale Bukalo Godokono tabo ma kunu akuloliya,

‘Modobola kuba lumagino motote gito
nitanamene,
iyo, ebe moto gulo lumagi idite walo
a:ka:lutamene.’

Wiyasiya Da:ibidite ebe lumagino woko gobebobo
tanalamo: tabo idi ma kunu kegiya,

‘Modobola kuba lumagino woko gobebobo
idawate nelaemene.’

21-22 Ebema: lumagi idite woko magumulo ago
nekapiyamene, Kawodawa Ya:sute a:e magu-
mune demaigi ebe tabo kanawokaliminakoma:
Iyo, ago tete geyageyanomolo dokolinami, mod-
obola ebako lumagite ago woko kowagilimene,
ma kunu Yonete epo obamo waduba:midaolema:
tabo da:pa:kiyawai ebe tetene wagilimite, Ya:sute
Unu Duliyomolamo da:nodoli ebe teta:mo ne-
maiga, ebe tete geyageyanomolo piyate Ya:suago
dowapata:lamenamiya ibi magumulo a kapiya
dawa idi kelaemalema:.”

23 Ebema: iba:te dubu netewano mailo
ka:la:miya, Yausepe Basabasiko ebeno mailo
idi Yasitasitela, ega:walo Matayasiko.

24 Ebe tetelo iba:te Godotamo eba towetoweolo
negeliya, “Kawodawa, epo bilibilinomono tepo
magumuno tanalo a:ma: iyatawalata, ebema:
aimano Kawodawa, me netewa dubu magu-
mulo a:ma:le iyalo pokokelawa:wiyalal, mod-
obola a:ma: a niyatuma:..

25 Ma kunu a:imano alibodawa idi Yudasite
datepi, ebe woko gobebobo a:imano oli lumagi
idite kelaemene, wiysiya Yudasite ebeno kuba

wiya laema: Ela Opamo iyalo a:ti, ebe kuba opo eba:go na:nemodobona.”

²⁶ Ibino towetowe tabo gelā tanalo dolopoligiya, ebe tetelo iba:te nokola anagogobeyamidaole netewa uwatete, nokola ida:mo idawano mailo akulolemete, nokola ida:mo idawano mailo akoakulolemiya. Ebene iba:te Godokono ubi tanalo kuima: ebe nokola da:niyalekeiya Matayasikono mailo ebo lawiya, ebema: ebe gabodo ebe dubute Ya:sukono alibolepi 11 dubu epetapiago kapiyama: ebo ediya.

2

*Godokono   Uliyanate   Nanitabokobi
Midipiatamo Da:piya*

¹ Ebene Pentekose Soliyomu Egela* da:piya, ebe tetelo Ya:suko nanitabokobi midipi bilibiliñomate kapiya motamo paladabutiya.

² Ebe tetelo kawo diyamonomite Unu Duliyomolone iba:tamo pemaigiya, kawo awanomite degenape eba kunu pete iba:te da:pola:niya ebe moto gu gito petabokiya.

³ Ebene ela mena keba kunula:ka: ibi bilibiliñomatamo eba nemaimiolo, iyaiya ka:nekekeote iditamo iditamo ibi unamo ebo nilukuliya.

---

* **2:1:** Pentekose Soliyomu Yu epate dosiyodilonaka ebeno mabu ma kunula. Ibino Aduga:la Soliyomu dolopolygonako, 50 egela walogabo apuamo iba:te me soliyomu idi kosiyodilonaka. Ebe Soliyomu tetelo iba:te palino witi-laiso otole wagilimi tanalo eba malagidilolo ibino kalakala Godotamo ebema: adipatenaka, mabu ibi iyatawala iba:te Godogodone wade walubi tanalo elawiya.

⁴ Ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi bilibili-nomo detabokailamiya, ebete ibi elawokobi eba midililo kapela epo epetaipino iyaiya tabamo kiyawao ebo wagilimiya.

⁵ Ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: numa:, ebe Pentekose Soliyomu egela pea:no dopamo Yu epo epetaipi ega:walo Yua:pi epo epetaipi Godoko damamatenamiya, ibi bilibilinomate ib-inno iyaiya mulu opone Yelusalema kawo duliyomolamo pelamoliya ebe soliyomu kapimiya ka:posiyodiloma:

⁶ Ebene Godote ebeno Uliyana Ya:sukono nanitabokobi midipiatamo kawo diyamago dapalibiya, iyaiya opone soliyomuma: da:pelamiya ebe epo epetaipi bilibilinomate ebe diyamo olowite ebe tanalo kuima: ebo paladabutiya. Ebema: iba:te kawonomamo anoanoutiya mabu nanitabokobi midipiate Yu epono tabamo kegelitiya: wiyasiya iyaiya tabamo gelitiya, ma kunu olowiopino taneba magumulo idawate ebeno tabonomo olowinaki, idawate atumu ebeno tabonomo ako-olowinaki, ibi bilibilinomate eba kunu wagelitiya.

⁷ Ebene iba:te la:wa:ote eba anoanolo negeliya, “Me tabo degelita, me epo aimano opo epoa; ibi Ga:lili opo epola,

⁸ ebema: keba kunula:ka: iba:te aimano iyaiya tabonomamo degelita a nolowiutama:?

⁹ Eiye, a bilibilinomate mulu opone pelamolima!: Iyo, a epetaipi Patiya opo epola, epetaipi Midiya opo epola, epetaipi Ilama opo epola, ega:walo epetaipi Mesopotemiya epola, ega:walo a epetaipi Yudiya epola, epetaipi Ka:padosiya epola,

epetapi Pontase epola, ega:walo epetapi A:isiya epola.

¹⁰ Ega:walo a epetapi Piligiya epola, epetapi Pa:mapiliya epola, ega:walo epetapi Isipiti epola, nanitabola, a epetapi Sailiniya duluiyomolono Libiya opone pelaima:, ega:walo a epetapi Loma kawo duluiyomolone da:pelaima: ebe epola.

¹¹ Numa:la:, a magumulo epetapi Yu eponomola, ega:walo a epetapi Yu epoa: wiyasiya ale iba:godone nani Godo amamate tanalo lawiyama:, iyo, a epetapi Kuliti opo epola ega:walo epetapi Ala:biya opo epola, ebema: me epate Godokono kawokawo osiyodilole tanaloma: degelita, ale aimano iyaiya tabonomamo beda:ma: kolowiutama:?”

¹² Ebe mabuma: ibi bilibilinomate anoanolō woki bilibili: eba eda:olo, idite iditamo genaki, idite iditamo genaki, eba kunu wagelitiya, “Eiye! Me tanalono magumu keba kunula:ka:?”

¹³ Wiyasiya epetapiate Ya:sukono alibolepi dubu eba kalakalatelelo negeliya, “Me dubate elawo da:imi obo niote da:ugulamole, ebema: daedaleuta!”

Pitate Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

¹⁴ Ebene Pitiate 11 alibolepi dubu epetapiago maigate ebeno tabo madodo unamo eba adipatelo epo bilibilinomatamo ma kunu kiyawaiya, “Naimano Yu namutupiala:, ega:walo la: epetapi Yelusalemamo da:pelamola:ima la: bilibilinomo atumu, nale me tanalono magumu la:tamo kawokalimamo, ebema: modobola la: naimano tabo wadenomamo nolowiala:.”

15 Me dubu la:le elawo da:imi obo nioma: degelawitama, ebe tabo nanitaboa:. Iba:te elawo da:imi obo ka:niaka:, mabu nanitabola, dubate elawo da:imi obo duiyalo ka:nionakoa:. Numa:la:, egela ka:ma: podoluta!

16 Wiyasiya me tanalo ebe Godokono woki awokalimidawa Yowelate dopamo da:kiyawaiya, ebe tabola.

17 Iyo, Godote Yowelado tabo ma kunu giya,

'Me opono uwomu tetelo
 na Godote naimano Uliyana epo
 bilibiliinomono unamo kadipanamamo.
 Ebe tetelo la:imano koikoila buwelemelela,
 iba:te naimano woki nanitabolo
 kawokalima:na:,
 ega:walo la:imano oli ape dubuno balidite
 iyama: eda:olamete
 kawokawo tanalo kulamolema:na:,
 ega:walo la:imano kadelekadela:te atumu
 iyolo naimano iyaiya tanalo kiy-
 atawaoma:na:.

18 Iyo, nanitabola, ebe egelalo
 naimano wiya: wokopi dubula kamiyalela,
 nale ibi unamo naimano Uliyana dadipanamo,
 iba:te naimano woki nanitabonomolo
 ebo kawokalilaema:na:.

19 Ebene nale tobolo unulo
 kawokawo anoano tanalo kosiyodilole-
 mamo,
 ega:walo me opolo nale atumu
 weweda: tanalo eba posiyodilolelo,
 epate kalima ka:ka:liya tanalo
 ega:walo ela ega:walo ela tema kulaema:na:.
20 Ebe tetelo egelate kidokomene,

ega:walo saganate kalimakalimanomoma:
 keda:mene,
 ebene Kawodawano Kowo Egelate
 kowo alonomago ka:pemaigamene.

21 Ebema: nanitabola,
 piyate Kawodawano mailo deka:ima:na:
 Godote ibino igilo ebo ka:mula:lelaemene.’”

22 Ebene Pitate tabo mog:a:melo walo na:kegiya,
 “La: Isalaela epala:, la: me tabo wadenomamo
 nolowiala:. La: iyatawanomolata, me Nasalete
 duliyomolodawa Ya:suko Godote me opamo pal-
 ibiya, mabu Godote ebedo kawokawo anoano
 tanalo ega:walo weweda: tanalo la:godolo eba
 posiyodilolelo ebeno elawo apawokalimi.

23 Nanitabola, me opo kawonomolo tanalo
 idite pemaiga:no Godote ebe tanalo dopamo
 kiyatawamene. Ebema: ebeno mulo iyatawa
 tanalodo ebete nopo ma kunu iyatiya, ebete
 Ya:suko la:imano kotamo iyatite, ebene kuba osiy-
 odilolepiate la: eba walubililo la:le ebe lawa:wete
 kewa olotowamo tupuguima:wete ikoko ebo
 anagilamoleimata, iyo, la:le ebe me gabodo
 anakapuimata.

24 Wiyasiya Godote Ya:sukono a:e temeteme
 palamilimite ebe a:e magumune ebo adipati,
 mabu a:ete ebe laema: elawo puliyala.

25 Ebe mabuma: Da:ibidite Godokono elawamo
 Ya:sukono tanalom:a: tabo ma kunu akuloliya,

‘Na Kelisote naimano Kawodawa Godoko
 na niyakabonomolo uminamo,
 iyo, ebete naimano tumudi apulo utina

nale alegaokapoma:

- ²⁶ Ebema: naimano tepo magumute eba maenalo,
     nale kawo kalakalago kiyawaonakomo,
     iyo, nale Godoko nanitabokobi midi magumulo
         eba okolinalo,
         naimano apeno a:e tanaloma: nale woki bili-
             bilima: a:keda:mo.
- ²⁷ Mabu, Godo, a:ma:le naimano ape
     a:elaopino opolo akatepaemene,
     iyo, a:imano Talena Gudute da:emene,
     a:ma:le ebeno abale tanalo odiyobawete
     ebe igilamo walo kakadipatema:ta.
- ²⁸ Nanitabola, a:ma:le na igilo gabu iyalo iyatu-
     namiyata,
     ebene nale a:imano ololo apuamo da:pemaigamo,
     a:ma:le   natamo   kawo   kalakala
         kikanaema:ta.’”

²⁹ Ebene Pitate tabo mogamelo walo
     na:kegiya, “Ekakiala:, na ilipoa:no aimano
     ewono Da:ibidikono tanalo awokalima: la:tamo
     ka:kiyawaomamo. Ebete me tabo Godokono
     Bukamo dakuloliya ebeno tanaloma: kakuloliya:,
     mabu numa:la:, ebete da:iya iba:te ebe bobamo
     iyatiya, ebene ka:lo ebeno bobote agodolo
     bitamena.

³⁰ Da:ibidiko ebe Godokono woki awokalimi-
     dawa idila. Ebe mabuma: Godote ebeno mailamo
     nani tabonomo Da:ibiditamo degiya, ebete ebo iy-
     atawiya Godote ebeno walone gudi magumulo idi
     kapiya lawete ebeno Kawo Elawodubuno okoli
     baiamo kadipimene.

³¹ Ega:walo Kelisote walone tetelo a:e magu-
     mune demaigamene, ebe tanalo pemaiga:no

dopamo Da:ibidite Godokono elawamo dumiya,
ebe tanalono tabo ebema: ebeno Bukamo ma
kunu akuloliya,

‘Godote ebe a:elaopino opolo akatepamene,
ega:walo ebe bobo magumulo akabalemene.’

³² Nanitabola, Da:ibidite me tabo Kelisokono
tanaloma: akuloliya, iyo, me Kelisoko ebe
Ya:sutela, Godote ebe a:e magumune dadipati
ale aimano balidinomamo ebe ebo uima:;

³³ ega:walo me Ya:suko Godote ununomamo
adipatete ebeno tumudi apuamo gito owodimi.
Ebema: numa:la:, Nabiwi Godote a nanitabokobi
midipiatamo ikaeaema: nanitabolo degiya, ebe
kalakala tanalote ka:lo a:pemaiga. Nanitabola,
ebete Ya:sutamo Talena Uliyana iyalo ikami,
ebema: ebete ka:lo a unamo ebeno elawo
adipana, iyo, la:imano galamo dolowiawitama
ega:walo la:imano balida:mo duma:witama me
ebe tanalola.

³⁴ “Ebema: la: me tanalo wadenomamo ne-
malagidilala:, Ya:sute Godokono Unu Duliyomo-
lamo keba kunu ka:nodolile, Da:ibidite eba kunu
kanodoliya:. Ebe mabuma: Da:ibidite Ya:sukono
tanaloma: Godokono Bukamo tabo idi walo ma
kunu kakuloliya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Keliso-
tamo nege,

‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
³⁵ ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti
baima: ka:midilimamo.’

36 “Ebema: la: Isalaela epo bilibilinomala:, modobola la: iyatawanomo niyatawala:, la:le me Ya:suko kewa olotolowamo da:tupuguima:ima, Godote ebe kapiya lawete aimano Kawodawama: ega:walo aimano Kelisoma: a:midi!”

37 Ebene tabo olowiopiate Pitakono tabono tanaloma: kawo tepo temeteme eba lawitalo, ebe ega:walo alibolepi epetapi dubatamo negeliya, “Naniala:, a beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

38-39 Pitate wiyasiya negiya, “Modobola la: la:imano tepo magumuno woki iyakobi midila:wete la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la:, ebema: ale la: Ya:su Kelisokono mailamo obamo kowaduba:midaolema:ta. Ebene Kawodawa Godote la:imano kuba egebolelametate eba dodolomatilamel, ebete ebeno Uliyana nilakapolo la:tamo gito kapalibomene. Iyo, la: ega:walo la:imano gudi ega:walo iyaiya mulu opolo dilukuliona ebe epo atumu, la: bilibilinomo magumulo ebete kebe epo ebetamo pelaema: deka:la:mina ebete iba:tamo ebeno Uliyanano elawo kikalaemene, dopamo nanitabolo keba kunu kegiyale eba kunu.”

40 Ebene Pitate makomako tabo epetapi bilibili-nomo eba kiyawaolamelo ibi kawiya ma kunu analiya, “Me opolo kuba osiyodilole magumulo dowapata:lamena, la:le ebe epono taneba magumune nemaimiala: la:imano igilo mula: tanalo kelawa:ema:!”

41 Ebe tetelo piyate ebeno tabo dolowiya ibi epetapi bilibilinomate nanitabokobi midite, ebene Ya:sukono alibolepi dubate ibi obamo ebo waduba:midaoliya. Nanitabola, ebe egela

kapiyalo 3,000 epate nanitabokobi midi magumulo iba:go kapiyama: eda:iya.

Nanitabokobi Midipino Ilukuli Tanalo

42 Ebene egela epetapi bilibilinomolo nanitabokobi midipiate ibino aladabuti tanalo katepanakia:, iyo, iba:te kapimiya alibolepi dubuno iyatulame tanalo olowionakiya ega:walo Ya:suko malagidilo bae naonakiya ega:walo Godotamo towetowe tabo akogelanakiya.

43 Nanitabola, Godote alibolepi dubudo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo bilibiliromo dosiyodilolenaki, ebema: epo bilibiliromagodolo kawo tolenomote itanami.

44 Ega:walo me tanalo idila, nanitabokobi midipiate woki kapiyama: eba eda:olo, ibino inamabu bilibiliromo kapiyama: midilite, ebe inamabuamo idite idi walubinaki, idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.

45 Ebema: iba:godolo iyaiya modoboa: tanalo demaimionakiya, ebe tetelo idawate ebeno pali opo maniamo nimidinaki, idite ebeno inamabu idi maniamo akonimidinaki, iba:te ebe gabodo mani duwateonakiya nigologolopi ebo walubinakiya.

46 Ega:walo nanitabokobi midipiate iyaiya egela bilibiliromo epetapilo Godoko Amamateno Iya Motamo paladabutinakiya, ebene iba:te walogabo apune ibino motamo da:ka:tolamenakiya, egege aladabuti magumulo ibino bae eba alabaolo kalakala kawonomago ebo naonakiya.

47 Nanitabola, iba:te me osiyodilole tanalodo Godokono mailo unamo eba adipatenalo, epo epetapi bilibilinomate ibino tanaloma: wade-wade tabo ebo gelanakiya. Ebe tetelo Godote kebe epo dopamo deka:la:mioliya, ebe epate ibino igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:, iba:te iyaiya egela epetapilo nanitabokobi midip-iatamo da:pelamenakiya, nanitabokobi midipino uwomute unamo ebema: nodolonami.

3

Pitate Ya:sukono Elawamo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midini

1 Egela idilo egelate kela:mo da:niwisigatepani, ebe tete ebe 3 koloko tetela, Pitako ega:walo Yoneko iba:te Godoko Amamateno Iya Motomo Godotamo towetowe tabo gelanama: toniya.

2 Ebe tetelo dubu idite ebolo nokoliti, ebete menokono tepo magumune agowa tatai eba kunu pawokaliya. Ebe mabuma: ebeno namutupiate tete epetapi bilibilinomolo ebe Godokono Motamo aguwaenakiya, ebete kala ga:dimi tetelo ditana ebe Wade Ololo mailagono gigiyulo pokolite epo manima: ebo ka:peteweolamitanakoma:.

3 Ebene Pitako Yoneko iba:te Godoko Amamateno Iya Moto guamo ka:nopila:nama: eba tonalo me dubute ibi manima: ebo toteolameni.

4 Wiyasiya ibi netewapiate ebe balidi kodakodamo eba umionalo, Pitate ebe nanani, “A:ma: a nuama:.”

5 Ebene ebe dubute ibi netewapi eba ulamenalo nemalagidiloni, “Iba:te natamo mani kikana-monema:na:.”

6 Ebe tetelo Pitate ebetamo negeni, “Nagodolo mani idi kitana:, wiyasiya nagodolo tanalo idite bitana a:ma:tamo ikaema:. Nale a:ma: Ya:su Kelisoko Nasalete duluiyomolodawano mailamo anamata, a:ma: maigawete nepata:!”

7 Ebene Pitate ebe dubu tumudi apu kotoné lawenate dadipatini, ebeno agowate ebe tetenomolo wadekobi olowiomeniya.

8 Ebema: ebete unamo pateganate pata: ebo wagilimini, ebene ebete pategaago ega:walo Godoko moiago ebe Amamateno Iya Motono kala magumamo Pitako Yoneko iba:go gito nopila:oniya.

9-10 Ebene ebete ebamo da:nopegani, epo bili-bilinomate ebe uminate negelaniya, “Eiye! Me ebe agowa tatai dubula, ebete tete bilibili-nomolo Wade Ololo mailagono gigiyulo okolite manima: toweolamitanaki!” Nanitabola, iba:te ebe dubunomo uminiya, ebete agowa wadenomamo putionalo ega:walo ebete Godoko moiago depata:ni, ebema: iba:te kawonomamo eba anoanonalo nipo malagidiloniya me tanalote ebetamo keba kunu kemaigale.

Pitate Godoko Amamateno Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaoni

11 Godoko Amamateno Motolo tanatimi idi itanami, epate ebe tanatimi Solomonokono mailamo ka:minakiya, ebene Pitako Yoneko iba:te ebamo nutionate, ebe dubute ibino koto eba uwatelelamenalo epo bilibilinomate kawo anoano tanalago pipuila:oniya.

12 Ebene Pitate epono tanalo uminate iba:tamo tabo na:kiyawaoni, “La: Isalaela opo epala:,

la: beda: mabuma: a uamelo kawonomamo danoanoawenama? La: beda: tanalo kemalagidi-lawenama? Ale a:ka:tuwa: aimano elawamo ega:walo aimano tuputupu ilukuli tanalamo me dubu wadekobi midima: kegelawenama?

13 Ao, ale kosiyodiloa!: Wiyasiya A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo aimano ewoni epetapiate damamatenamiya, ebe Godote me tanalo a:ka:tuwa: osiyodilo ebeno Wokodawa Ya:suko kowalogonama:. Numa:la:, la:le ebe anakapuima: Paeletetamo demagataima, ebe tetelo Paeletete la:imano koto magumune ebe gito kaliboma: ubi diyati, wiyasiya la: ebeno ololo apulo Ya:suko ginima:mo eba iwutilo ubia:noma: gelimata.

14 Iyo, me gabodo la:le wade tuputupu lumagitamo ubia: tanalo eba awokalimilo, wiyasiya Paeleteko nanimata ebete epo anakapulamedawa Balabasiko ebeno kuba wiyanne gito kaliboma:.

15 Ebema: epatamo igilo dikalamena la:le ebe Kawodawa anakapuimata, wiyasiya Godote ebe a:e magumune igilamo walo akadipati, iyo, me tanalo ale aimano balida:mo duima: a ebema: gelanama:.

16 Ebema: nanitabola, me dubu la:le suma:wenama ebeno agowa Ya:sukono elawo mailote wadekobi a:midilimi. La: iyatawanomolata ebete dopamo kebe temeteme magumulo kokolinamile, wiyasiya Ya:sugodone da:pena ebe nanitabokobi midi tanalodo ebete la: bilibilinomono ololo apulo wadekobi olowi.

17 “Ebema: naimano ekakiala:, na iyatawala

la: ega:walo la:imano watowatopiate Ya:sukono nanitabo tanalo iyatawaoa:no ebetamo iyaiya kuba tanalo ebo osiyodilolimata.

¹⁸ Wiyasiya ebe tanaloma: woki bilibili:akoeda:oala:, mabu iyalo tetelo Godote ebeno woki awokalimipi bilibili:nomagodone dawokalimiya, ebe tabono nanitabo tanalote la:imano osiyodilole tanalodo apawokali, iyo, ma kunu ebeno Alibodawa Kelisote la: epono kotone kawokawo temeteme uwati.

¹⁹ Ebema: modobola la: la:imano tepo magumuno woki iyakobi midila:wete Godotamo nolobila:la:, ebene ebete la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.

²⁰ Me gabodo tete bilibili:nomomo epeta:pilo la:imano tepo magumu elawokobi midi tanalote Kawodawa Godokono ololo apune ba:penakomene, ega:walo Godote la: mabuma: Ya:suko walo kakapalibomene, iyo, Godote iyalo tetenomolo ebe ebeno Alibodawa Kelisoma:ka:miya.

²¹ Nanitabola, ebete Godokono Unu Duliyomololo nokolinamene ebeno pe uwomuamo, wiysiya ebete da:pemene ebe tetelo ebete tagalatagal tanalo bilibili:nomomo eba popoliyalelo olioli tanalo kapalomomene, Godote ebeno talena woki awokalimipido dopamo keba kunu kawokalimiyale eba kunu.

²² “Numa:la:, Mosesete Kelisokono tanaloma: dopamo ma kunu giya, ‘La:imano Kawodawa Godote la: ka:powalubilitama: na keba kunu kapaliboni:yle, ebete eba kunu ebeno Iyanomo Woki Awokalimidawa idi la:godolo

kadipatemene. Ebema: ebete kebe iyaiya tanalo la: diyatulametamene, modobola la: ebe tabo bilibilinomamo na:tudila:iyala:,

²³ mabu la: magumulo kebe lumagite ebeno tabo olowia:no, Godote ebe nanitabokobi midi epagodone iyabaiamo eba a:midalo ebo ka:kubaimene.’”

²⁴ Ebene Pitate walo na:kegeni, “Ega:walo me tanalo idila. Mosesekono walogabo apune Godokono woki awokalimipi epetapi bilibilinamate ibino tabo kiyawao magumulo me teteno iyaiya tanalo awokalilamenakiya, Sa:miyolokono tetene wagilimite me teta:mo pemaiga.

²⁵ Ebema: numa:la:, Godote la:imano ewoniatamo kebe nopo nanitabolo diyatiya, ega:walo ebete ebeno woki awokalimipido kebe Wade-wade tanalo la: walonepi mabuma: kosiydilolema: da:kiyawaonaki, la: me tetelo ebe tanalo bilibilinomo kuwatemamota. Iyo, Godote la:imano ewono idi A:ibalayamatamo ma kunu kiyawaiya, ‘Nale a:imano walonedawagodolo me opo kawonomolo dilukuliona ebe epono taneba bilibilinomo wadenomamo bowalubilinakomo.’

²⁶ Me ebe mabuma: Godote ebeno Wokodawa Ya:suko adipatete la: Yu epatamo dopamo paliyiya, iyo, ebe ubila Ya:sute la:imano kawokawo kuba osiyodilole magumune la: eba oba:midalelo wadenomamo kowalubilitanama:.”

4

*Yu Watowatopiate Pitako Ega:walo Yoneko
Idoko Motamo Dalomoniya*

¹ Ebene Yonete ebe eba walubinalo Pitate tabo kiyawao magumulo adimo apuamo da:nemaigani, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi, ega:walo Godoko Amamateno Moto atila:pino watodawa, ega:walo Sa:diyusi tanebapi epetapi, ebe kawokawo dubate ibi ka:podiyobolenama: ebo pelameniya.

² Nanitabola, iba:te Pitako ega:walo Yoneko iba:tamo kawonomamo dowaoniya, mabu ebe alibolepi dubu netewate epo ma kunu iyatulameniya, Godote Ya:suko a:ene igilamo adipatiya.

³ Me mabuma: ebe kawokawo dubate Pitako ega:walo Yoneko uwatenate idoko moto guamo gito nalomoniya, mabu ebe tete ebe nadimoni, ega:walo ibi ubila egela idi powalolo ibino tanalo wadenomamo kanagiyamidalaema:.

⁴ Wiyasiya piyate Pitakono tabo dolowioniya ibi magumulo epetapi bilibilinomate nanitabokobi a:midiniya, ebe tetelo nanitabokobi midipino uwomu ebe 5,000 epoma: eda:niya.

*Yu Epono Ka:nisolo Dubate Pitako Ega:walo
Yoneko Ibino Iyatulame Tanaloma: Kawiya
Danaliya*

⁵ Ebene egela idilo Yu watowatopi, ega:walo Godokono Totomu tabo iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate Yelusalema kawo duliyomolamo pelamete ebo paladabutiya.

⁶ Ebe tetelo ibino taneba magumulo me kawokawo dubate na:pola:niya — A:nasiko ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola, ega:walo Kayapasiko, Yoneko,

A:lesandako, ega:walo A:nasikono atu alailame dubu gudi epetapi.

⁷ Ebene iba:te Pitako ega:walo Yoneko ibino dopo apuamo magaelete ibi ebo alateda:liya, “La:le dutu adimolo me dubu wadekobi da:mida:wenima, kebako elawamo ega:walo pokono mailamo wadekobi ka:mida:wenima?”

⁸ Ebema: Godokono Uliyanano elawote Pitakono tepo magumu detabokiya, ebete ibino tabo eba wiyalu negiya, “Naimano epono watowatopi ega:walo kawokawo dubala:, la:nolowiala:.

⁹ Me agowa tatai dubute wadekobi dolowini, la:le ebeno tanalo uma:wete a ebema: kalateda:witama Wade tanalote ebetamo keba kunu ka:pemaiganile?

¹⁰ Aimano watowatopiala:, modobola la: ega:walo Isalaela opo epo bilibilinomo atumu, la: bilibilinomate me tabo wadenomamo niyatawala:. Ka:lo la:imano ololo apulo wadenomamo dutita, me dubute Ya:su Kelisoko Nasalete duliyomolodawano elawamo wadekobi olowini. Numa:la:, me Ya:suko ebe la:le kewa olotolowamo da:tupuguima:ima ebe dawala, wiyasiya Godote a:ene igilamo ebe walo akadipati.

¹¹ Nanitabola, Godokono Bukate ebno tanaloma: ma kunu gena,

‘La: moto etepiate
iyabajiamo diyata:ima,
ebe alo te wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.’

12 Ebema: numa:la:, Ya:suko kapiyate modobola epono igilo mula:lelaema:, me opo kawonomolo lumagi idi puliyala. Iyo, Godote Ya:sukono elawo mailo kapiya atamo ikaeami, ebema: modobola ale igilo mula: tanalo ebe kapiyagodone kelae-malema:”

13 Ebene Yu watowatopiate iyatawaiya Pitako ega:walo Yoneko ibino tabo gela tanalo wadenumola, tole tanalo puliyala, wiyasiya iba:te sukulamo ka:tiya:. Me mabuma: iba:te anoanolo ibino tepo magumulo negeliya, “Nanitabola, me netewapiate Ya:suago wapata:namiya, ebema: diyala, iba:te ebegodone me wade iyatawa da: elawiye.”

14 Ebe tetelo dopamo agowa tatai dubute dokolinami, ebete Pitako ega:walo Yoneko ibi niyakabolo dutiti Yu watowatopiate ebe umiya, ebene iba:te ebe dubuno wade tanalo umilo kuba tabo gelama: gabu nipo wadiya.

15 Ebema: Yu watowatopiate ibi netewa-kapiya nanaliya iba:te ebe taneba magumune ka:nemaimioma:, ebene iba:te iba:godone da:nemaimiya Yu watowatopiate a:ka:tuwa: tabo ma kunu geliya,

16 “A Pitako Yoneko iba:tamo beda: tanalo na:kosiyodiloma?: Iba:te kebe anoano tanalo kosiyodiloni Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalono nanitabo tanalo iyatawaiya, ebema: me tanaloma: a modoboa: a:da: tabo gelama:.”

17 Wiyasiya a ubia:nola ibino mulo osiyodilo tanalote Yelusalemane iyaiya epo epetapiatamo ka:toma:, ebema: modobola a ibi kawiya analete talena kiyatilaemalema: iba:te Ya:sukono mail-

amo walo a:kegelanakoma:na:.”

¹⁸ Ebema: iba:te Pitako ega:walo Yoneko walo iba:tamo keka:la:mite ibi kawiya ma kunu analiya, “La: epo iyatulamelo Ya:sukono mailamo tabo walo akogelanakala:!”

¹⁹ Ebene iba:te ibino tabo eba wiyal negeliya, “Modobola la: me tanalo a:ka:tuwa: nemalagidi-lala:. Ale la:imano tabamo ba:ka:tudila:ma: o Godokono tabamola:ka? Godokono ubi keba kunula:ka:?”

²⁰ Ebema: numa:la:, ale kebe tanalo kolowima: ega:walo kebe tanalo kulamolima:, a ebe iyaiya tanaloma: tabo kiyawao akatepama:.”

²¹⁻²² Ebe tetelo Yu watowatopi ubila kuba wiya iba:tamo kikalaema:, wiyasiya iba:te gabonipo wadiya mabu epo bilibilinomate Pitako ega:walo Yoneko ibino wade osiyodilo tanalo iyalo olowiya. Iyo, iba:te Pitako Yoneko mabuma: Godoko nemoiutiya, mabu nanitabola, ebete ibido wadekobi da:midini ebe agowa tatai dubute 40 ulamamo ebe temetema:go okolinami. Ebene watowatopiate ebe tanalo eba iyatawaolo, iba:te tanalo idi osiyodiloa:no Pitako ega:walo Yoneko ibi kawiya walo kanalete ibino motamo gito aliboliya.

Nanitabokobi Midipiate Elawo Kelaema: Godotamo Da:toweteweiya

²³ Ebema: Yu watowatopiate ibi gito dali-boliya, ebe tetelo Pitako ega:walo Yoneko ibino nanitabokobi midipi namutupiatamo tote ibi ebo nanaliya, Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapiate iba:tamo degeliya ebe tanalo.

²⁴ Ebene nanitabokobi midipiate ebe tanalo olowite Godotamo ibino tabo mǎdodo eba adipatelo kapimiya ma kunu geliya, “Aimano Kawo Elawodawa, a:ma:le a:ka:tuwa: Unu Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ega:walo iyaiya kewa: kolomo ega:walo inamabu bilibilinomo osiyodiloliyata.

²⁵ Nanitabola, a:imano wokodawa Da:ibidiko ebe aimano ewono nabiwila, a:ma:le ebeno tabone a:imano Talena Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiyata,

‘Mabu keleka: nanitabokobi midia:piate
Godotamo kawonomamо da:dowautiya?
Ega:walo me opo epate ebe kubaima:
nopo beda: mabuma: kiyatiye?

²⁶ Iyo, me opolo kawokawo elawodubate
ebetamo kuba osiyodiloma: lamota:oniya,
ega:walo watowatopi dubate aladabutiya,
iba:te Kawodawa Godoko ega:walo ebeno Aliboda:
dawa Kelisoko
iba:tamo gowelao tanalo kosiyodiloma:.’ ”

²⁷ Ebene nanitabokobi midipiate towetowe tabo gela magumulo walo na:kegeliya, “O Godo, nanitabola, a:imano Wade-talena Wokodawa Ya:suko a:ma:le a:imano Alibodawa Kelisoma: iyalo a:midiyata, wiyasiya Kawo Elawodubu Elodiko ega:walo Poniyase Paeleteko, iba:te me Yelusalema duliyomololo nanitabokobi midia:pi etapapi ega:walo Isalaela epago aladabutiya eba:go ka:gowelaoma:.”

28 Iyo, nanitabola, a:ma:le iyalo tetelo a:imano elawamo ega:walo wokiamo nopo diyata:wiyala, ebe nopo nanitabo tanalote ka:pemaigama: iba:te aladabutite gowelao tanalo Ya:sutamo ebo osiyodiliya.

29 Ega:walo ka:lo, Kawodawa, iba:te atumu kuba atamo osiyodiloma: da:ka:kiyawauta, a:ma: nolowitzata, ebema: modobola a:ma:le a a:imano wokopi elawokobi na:midia: ale a:imano tabo tolea:no ka:kiyawoma:.

30 Ega:walo modobola a:ma:le a:imano koto uwamidawete temetemete dulamena ebe epo wadekobi na:midoliye, iyo, a:imano Talena Wokodawa Ya:sukono mailamo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo a magumudo nosiyodiloliye.”

31 Ebe tetelo ibino towetowe tabo gela tanalote dolopoligiya, iba:te da:pola:niya ebe motote ebo alegiya, ebene Godokono Uliyanate ibino tepo magumu eba tabokailamelo, iba:te toletoleoa:no Godokono tabo elawamo kiyawao ebo wagilimiya.

Nanitabokobi Midipiate Ibino Inamabu Nilakapolo Dikameteuiya

32 Ebe tetelo nanitabokobi midipi bilibilinomono tepo magumuno tanalo ega:walo woki kapiyanomoma: eda:olamiya, ebema: ibino taneba magumulo idawate ebeno inamabu ebenonomoma: kegenakia:, wiyasiya ibino inamabu bilibilinomo kapiyakobi midilite, ebe inamabuamo idite idi walubinaki, idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.

³³ Ebene Kawodawa Ya:sute a:e magumune demaigya, alibolepi dubate ebe tabo kawo elawonomamo eba kiyawaonalo Godokono nilakapo tanalote ibi magumudo woko elawonomamo ebo osiyodilonami.

³⁴ Ebema: nanitabokobi midipino taneba magumulo lumagi idigodolo modoboa: tanalote kitanamia:, mabu piyagodolo ibino moto ega:walo pali opo kawokawo da:pola:lamenami, iba:te epetapi maniamo eba nimidiolelo mani da:nuwatenakiya,

³⁵ ebene iba:te alibolepi dubatamo nilakapolo ebo pikalamenakiya, iba:te ebe mani wadeno-mamo eba ulamenalo nigologolopiatamo ebo kikalamolema:.

³⁶ Ebe tetelo Libai gu dawa Yausepeko Saipalase opodawala, alibolepi dubate ebetamo Banabasi mailo idi ikamiya, ebe mailono magumu nitana ‘Epono Tepo Magumu Gelebadilame Dawala.’

³⁷ Ebene ebe dubute ebeno pali opo idi eba kunu maniamo atumu ka:nimidite mani uwatete alibolepi dubatamo nilakapolo gito pikalamiya.

5

A:nanayasiko Ega:walo Sapailako Iba:te Godoko A:da: Demasigiya

¹ Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela, ebete ebeno kamiyale Sapailago ibino pali opo idi maniamo nimidite,

² ebene A:nanayasite mani uwatete apu eba powaminalelo apu wadaete alibolepi dubatamo gito pikalamiya. Nanitabola, ebete dosiyodiliya ebe tanalo ebeno kamiyalete iyatawiya.

3 Ebema: Pitate ebetamo negiya, “A:nanayasi, beda: mabuma: a:ma: gigiyu Saitanatamo da:iyamidawa:ka? Numa:, ebete a:imano tepo magumamo opegate a:ma: detabokaimitaka, ebe tetelo a:ma:le pali opamo duwata:wa:ka ebe mani apu eba powaminalelo Godokono Uliyana a:da: ebo pemasiga:kata.

4 Ebe pali opo a:ma:le maniamo midia: tetelo a:imanonomoma: eda:nami, ega:walo a:ma:le ebe opo maniamo eba midilo duwata:wa:ka ebe mani ebe a:imanonomola a:ma:le a:ka:tuwa: a:imano ubi tanalo kosiyodilola:ema:. Ebene a:ma:le a:imano tepo magumuno kuba woki lawa:wete me tanalo beda:ma: kosiyodilawa:? Nanitabola, a:ma:le me opo lumagi kemasiga:wea:, Godoko ebe masiga:ta!”

5 Ebema: A:nanayasite ebe tabo olowite opamo adogelete a:enomo ebo a:iya, ebe tetelo me tanalo dolowiya ibi bilibilinomate kawonomamo tole-toleutiya.

6 Ebene oli ape dubate pelamete ebeno ape kalikamo pauputite ebo aguwatiya bobamo ka:niyatima:.

7 Ebene egelate kela:mo da:nelegatepani, ebe tetelo A:nanayasikono kamiyale na:piya, wiyscale ebeno awitamo demaigiya, ebete ebe tanalo iyatawa:no Pitate da:lutti ebe motamo gito popegiya.

8 Ebene Pitate ebe nalatediya, “A:ma:na nanana:, la: pali opo maniamo da:na:mida:wa:kama me maninomo kuwata:wa:kama?”

Ebete nowamiya, “Iyo, nanitabola, me ebe wiyanomola.”

⁹ Pitate wiyasiya ebetamo negiya, “La: netewapi la:imano woki kapiyakobi beda:ma: ka:midila:wa:kama Kawodawano Uliyana a:da: kemasiga:ema:? A:ma: nolowia, a:imano awi bobamo da:niyata: ebe oli ape dubate gigiyu tetedo ba:pelamenapa:. Iba:te a:imano a:e ape atumu bobamo kakaguwatama:na!”

¹⁰ Ebe tetenomolo ebe kamiyalete Pitakono agowa mabuamo adogelete a:enomo ebo ka:iya, ebene oli ape dubate pelamete ebeno a:e tanalo pumite, iba:te ebeno ape aguwatake ebeno awi kebamo ka:niyatiye ebe atu bobamo ebeno awi niyakabamo gito ka:niyatiya.

¹¹ Ebema: sosi epo bilibilinomo ega:walo nanitabokobi midia:pi epetape atumu, ibi bilibilinomate ebe iyaiya tanalo dolowiya kawonomamo ebo toletoleutiya.

Ya:sukono Alibolepi Dubate Ebano Elawamo Anoano Tanalo Dosiyodilolenakiya

¹² Ebe tetelo Ya:sukono alibolepi dubate epo magumulo anoano tanalo ega:walo wewedanalo bilibilinomo osiyodilolenakiya, ega:walo nanitabokobi midipi bilibilinomate akaladabutinakiya Godoko Amamateno Iya Motono tanatimi ida:mo, ebe tanatimi Yu epate Solomonokono mailamo ka:minakiya.

¹³ Ega:walo ebe tetelo epo bilibilinomate nanitabokobi midipino tanaloma: wadewade tabo degelanakiya, wiyasiya ibi epetapiate

ibino watowatopino dowa tanalo kawonomamо malagidilolo iba:go aladabutima:na:toletoleonakiya.

¹⁴ Ebema: Godokono Uliyanate epo magumulo woko eba osiyodilonalo egela idilo dubu ega:walo kamiyale epetapi magaelenaki, egela idilo epetapi kemagaelenaki, ibi bilibilinomate eba kunu Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midilo ebe waloma:tapiago kapiyama: ebo peda:iya.

¹⁵ Ebene epate ibino temetema:gopi patapatago ega:walo ketago demagaelenakiya Pitakono peto bai gabо niyakabamo ebo powadilatilinakiya. Iba:te ma kunu malagidilonakiya, Pitate da:petomene ebeno ulite ibi eba pa:mula:lenatolo temetema:gopiate wadekobi ebo kolowioma:na:.

¹⁶ Ebema: Yelusalema kawо duliyomolo niyakabolo da:pola:namiya ebe egege duliyomolone epo epetapi bilibilinomate ibino iyaiya temetema:gopi ega:walo kuba uliyanagopi demagaelenakiya, ibi bilibilinomate wadekobi ebo polowionakiya.

Yu Watowatopiate Ya:sukono Alibolepi Dubatamo Gowela Tanalo Dowagilimiya

¹⁷ Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo ebeno opopi, ibi Sa:diyusi tanebapila, iba:te kawо dowа tanalo wagilimiya mabу epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono alibolepi dubatamo kawonomamо kalakalautiya.

¹⁸ Ebema: iba:te alibolepi dubu uwatete idoko motamo gito alomiya,

¹⁹ wiyasiya ebe idokolo Kawodawa Godokono nopolawate penate idoko motono kawokawo gigiyu pa:ilamenate ibi wagailinate iba:tamo negeni,

²⁰ “La: tolama:wete Godoko Amamateno Motolo nutitatawete epatamo me oli ilukulino tanalo bilibilinomoma: tabo na:na:kiyawaiyala:.”

²¹ Ebema: alibolepi dubate me tabo olowinate, duiyanomolo Godoko Amamateno Iya Motamo nodolote epo ebo niyatulamitiya.

Ebene ebe tanalo iyatawaoa:no Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo ebeno opopi, iba:te Yu epono kawokawo dubu epetapi ka:la:mite, ebene ebe Ka:nisolo dubu bilibilinomate dapaladabutiya Godokono Moto atila:pi epetapi ebo naliboliya Ya:sukono alibolepi dubu idoko motone iba:tamo kema:gaelema:.

²² Wiyasiya iba:te idoko motamo da:tolamiya alibolepi dubu idoko moto gulo nipo noliya, ebema: iba:te gito ka:pelamiya Ÿu epono Ka:nisolo dubu kapanalema:.

²³ Iba:te tabo ma kunu pegeliya, “Ale idoko moto gigiyu kodakodailame pola:nalo nulaema:, ega:walo ebe moto atila:pi dubu atumu niyakabolo eba lamota:onalo ebo ka:nulaema:, wiyasiya gigiyu da:na:ilaema: ebe tetelo ale moto gulo lumagi idi ka:numia:!”

²⁴ Ebene Godokono Moto atila:pino watodawa ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi iba:te ebe tabo dolowiya woki bilibilinomoma: eda:iya, mabu ebe tanalote keba kunu kemaigiyale iba:te nipo malagidiloliya.

25 Ebe tetelo dubu idite pete iba:tamo na:pegiya, “Eiye, nolowiala!:! La:le idoko motamo dalomaima, ebe dubate Godoko Amamateno Motolo epo biyatulalamita!”

26 Ebene atila:pino watodawate ebeno opopiago Godoko Amamateno Motamo tolamete Ya:sukono alibolepi dubu ebo nadabuiliya Yu epono Ka:nisolo dubatamo kemagatalema: Iba:te wiyasiya ibi elawamo ka:nuwatiya: mabu iba:te toletoleolo ibino tepo magumulo negelitiya, “Diyala, epono taneba magumulo piyate me dubatamo dekalakalaona, iba:te atamo kawonomamo dowaote a kanakapuaema: nokolamo da:bemapeaema:na:.”

27 Ebene iba:te Ya:sukono alibolepi dubu Ka:nisolo dubatamo demagataliya, iba:te ibino dopo apulo eba lamota:onalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote ibi nanaliya,

28 “Ale la: dopamo elawonomamo analiata la:le Ya:sukono mailamo akoiyatulamenakala:, wiyasiya la:le dosiyodilawenama ebe kuba numa:la!:! La: negelanamata a watowatopiate Ya:suko kuba gabodo anakapuima:, ebene me la:imano iyatulame tanalote opo kawonomamo tote Yelusalema duliyomolopi bilibilinomate olowiya!”

29 Ebene Pitako ega:walo alibolepi dubu epetapi, iba:te ebeno tabo eba wiyalu negeliya, “Ale Godoko kapiyatamo ba:tudila:onakoma:, epetapiatamo:a:”

30 Nanitabola, Ya:suko la:le kewa olotolowamo tupuguima:wete ebo anakapuimata, wiyasiya

aimano ewoniate damamatenamiya ebe Godote
ebe a:ene adipati,

³¹ ebene ebete ebe ebeno tumudi apuamo
adipatete epono Watodawama: ega:walo Igilo
Mula:lelamedawama: ebo midi. Me osiyodilo
tanalodo Godote Isalaela epatamo wade tete
ikalami, iba:te ibino woki iyakobi midilite ebe-
tamo eba olobila:lo ebete ibino kubakuba osiyo-
dilole tanalo ebo kegebolelaema:.

³² Mabu ale me tanalo aimano balida:mo du-
laima:, ale ebema: gelanama: ega:walo a magu-
mudo Wade-talena Uliyanate atu tanalo ebe ka-
wokalilamena. Nanitabola, piyate Godotamo
da:tudila:ona, ebete ebeno Uliyanano elawo
iba:tamo nikalamena.”

³³ Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate ebe tabo
olowite kubanomamo eba dowaolo Ya:sukono
alibolepi dubu anakapulaema: tabo ebo geliya.

³⁴ Wiyasiya ibino taneba magumulo Pa:lis
tanebadawa idi ebeno mailo Gameliyelatela,
ebe Godokono Totomu Tabo iyatulamedawa
idila ega:walo epo bilibiliinomate ebeno mulo
tanalom: ebe nowalogonamiya. Ebe tetelo ebete
maigate tabo ma kunu giya, iba:te alibolepi dubu
Ka:nisolo magumune wagailite tete da:peso bal-
alo ka:na:pola:nama:.

³⁵ Ebene alibolepi dubate iba:godone
da:nemaimiya, Gameliyelate Ka:nisolo dubatamo
nega:ya, “La: Isalaela dubala:, me dubatamo
kuba idi osiyodiloa:no dopamo la: wadenomamo
nemalagidilala:.

³⁶ Mabu la: iyatawalata, dopamo Tiyudasiko
dokolinami ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: genaki,

ebene ebetamo 400 dubu epetapiate aladabutiya. Wiyasiya numa:la:, gabamanino gowelaopiate ebe danakapumiya ebeno tanebapiate iyaiya eba alautiolo ebeno tanalote ebo olopoligiya.

³⁷ Ebene walone tetelo epate ibino mailo gabamanino bukamo dakuloliya, ebe atu ulamalo Ga:lili opono dubu idi Yudasite ebo kemagiya. Ebete epo epetapi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite eba kunu eba wagelelo, wiysiya gowelaopiate ebe atumu ebo kanakapumiya, ebema: ebeno tanebapiate atumu iyaiya gito kalautiya.

³⁸ Ebema: numa:la:, ka:lo ale me dubuno tanalo danagilamelelamitama:, ibino tanalomana: nale la: analemata, la:le iba:tamo tanalo idi akosiyodilala:. Ibi na:miyapala:, mabu ibino tabo gela tanalo ega:walo woko osiyodilo tanalo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo dosiyodilolenaka ebe tanalote a:ka:tuwa: kolopoligomene,

³⁹ wiysiya ibino woko osiyodilo elawote Godogodone da:penale, ebema: la:godolo elawo kitana: ibi odiyobolema:. La: nanisiwale, la: Godotamo gowelaopima: da:beda:oma!”

⁴⁰ Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate Gameliyelakono tabamo gito tudila:iya. Iba:te Ya:sukono alibolepi dubu ibino dopo apuamo ka:la:mite pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaolete ibi ma kunu analiya, “La: Ya:sukono mailamo epatamo tabo walo akogelanakala!” Ebene iba:te ibi gito naliboliya.

⁴¹ Ebe tetelo alibolepi dubate Ka:nisolo dubu miyapate kawo kalakalago eba nemaimiolo ibino taneba magumulo negeliya, “Nanitabola, Godote a ebeno wadewade ga:limapi gudima:

eba ka:milo ebete ebeno ubi ebo iyati, aimano Ya:suko waloma:ta tanaloma: epetapiate temeteme ega:walo ilipo atamo kikaeaema:!”

⁴² Ebema: egela bilibilinomolo iba:te Godoko Amamateno Motolo ega:walo epono iyaiya motolo woko osiyodilo atepa:no epo eba iyatulamelo Ya:su Kelisokono Wade Tabo ebo kiyawaonakiya.

6

*Sosi Epaté Alibolepi Dubu Kowalubilima:
Sebeni Dubu* Duwatiya*

¹ Ebe atu ulamalo Ya:suko waloma:tapino uwomite unamo odolo olodiyoboa:no ibino taneba magumulo apamineateui tanalote ma kunu maigiya. Guliki tabamo degelanakiya ebe Yu epate ubia: tabo awokalimiya Yu tabonomamo degelanakiya ebe Yudiya opo epatamo, mabu egela bilibilinomo epetapilo bae alabaolame tetelo ibino amoleamola:te wade walubi kelawenakia:.

² Ebema: Ya:sukono 12 alibolepi dubate waloma:tapi epetapi bilibilinomo iba:tamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Me tanalo modobo:, ale la:imano bae alabaolame tanalo eba tupugaimilo wiyasiya Godokono tabo kiyawao woko gito atepama:.

³ Ebema: ekakiala:, la:godolo sebeni dubu nuwata:la:, epate kebe dubu tuputupupima: ega:walo Godokono Uliyanamo tabokaopima: ega:walo mulopima: degelanaka. Ebene ale bae alabaolame woko iba:tamo eba ikalamelo

---

* 6:: Keyakeyapino tabamo nanitabokobi midipiate me dubu dikonema: gelanaka.

⁴ a wiysiya tete bilibilinomolo me netewa kawokawo tanalo bulamenakoma:, Godago tabo gela tanalo ega:walo ebeno tabo epatamo kiyawao tanalo.”

⁵ Ebe tetelo ebe taboma: nanitabokobi midipi bilibiliomate kawonomamo kalakalaiya, ebene iba:te dopamo Stibiniko lawiya, ebeno nanitabokobi midi tanalo kodakodanomola ega:walo Godokono Uliyana tabokanomola. Ebene iba:te me dubu epetapi ebo kuwatiya — Pilipiko, Palokolasiko, Nikanoko, Timonoko, Pamenaseko, ega:walo uwomudawa Nikolasiko, me Nikolasiko Yu lumagia: wiysiya ebete dopamo A:ntiyoka kawo duliyomololo Yu epagodone nani Godokono tanalo dolowiya, ebe tetelo ebete ebe amamatema: iba:go kapiyama: ebo pediya.

⁶ Ebene nanitabokobi midipiate me sebeni dubu albolepi dubatamo demagataliya, iba:te ibino tanaloma: Godotamo towetowe tabo eba kiyawaolo koto ebo watiolelamiya ebeno elawote iba:godo kitanama:.

⁷ Ebema: me gabodo Godokono tabote ebe opo kawonomodo penemaigiya, ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tapino uwomute unamo eba odolonalo kolodiyobonamia:. Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi dubuno taneba magumulo epetapi bilibiliomate atumu Ya:suko nanitabokobi midi tanalo ebo lawiya.

*Yu Epo Epetapiate Stibinitamo Dowaote Ibino
Ka:nisolo Dubatamo Demagatiya*

8 Nanitabola, nanitabokobi midipiate alibolepi dubu kowalubilima: duwatiya, ebe dubu magumulo dubu kapiya idi Stibinikono tanalo ma kunula, ebeno tepo magumulo Godokono nilakapo ega:walo elawo kawonomate pola:namiya, ebema: ebete epo magumulo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo osiyodilolenaki.

9 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto idi nitanami, ebeno mailo ebe 'Matuolamole Magumune Demaimiya Ebe Dubuno Aladabutila,' ebe taneba magumulo epetapi Sailiniya duliyomolo epola, epetapi A:lesandiya duliyomolo epola, epetapi Silisiya opo epola, ega:walo epetapi A:isiya opo epola, ibi bilibilinomate kapimiya ilukulinamiya. Ebene egela idilo ibino tanebapi epetapiate pelamete Stibiniko eba podiyobolo eba:go apamineateui tanalo ebo posiyodiliya,

10 wiyasiya ibino elawote Stibinikono elawago ka:pa:modobiya: mabu Godokono Uliyanate ebtamo wade mulonomo ikamiya.

11 Ebema: ebe dubate ibino modoboia: tanalo umite iba:te diya gabodo tolamete dubu epetapi-atamo mani eba nikalamelo ma kunu nanaliya, "La: mako a:da: tabo Stibinikono tanalomana:negeliyala:, la: olowimata ebete la:imano dopo apulo kuba tabo da:kiyawai Mosesetamo ega:walo Godotamo."

12 Ebene ebe a:da: tabo kiyawaopiate tolamete ibino tabo gela magumulo Yu epo epetapi ega:walo ibino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ibi bilibilinomatamo elawo ebo nikalamiya Stibinitamo ka:dowaoma:.

Ebema: ibi epetapiate Stibiniko elawamo pelawete Yu epono Ka:nisolo dubatamo ebo magatiya ebeno tanalo kananagiyamidaema:.

¹³ Ebe tetelo iba:te dubu epetapi ebo maga:eliya Ka:nisolo dubuno ololo apulo Stibinikono tanaloma: a:da: tabo ka:pegelama:, ebene ebe tabo atapiate pelamete tabo ma kunu pegeliya, “Me dubute Godoko Amamateno Talena Motono tanaloma: ega:walo Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabono tanaloma: iyaiya kuba tabo kiyawao katepana:.”

¹⁴ Nanitabola, ale ebeno tabo olowima:, ebete ma kunu gi, ‘Ya:suko Nasalete duliyomolo dubute Godoko Amamateno Moto anabulimite, ebene Mosesete aimano ewoniatamo dikalamiya ebete ebe wadewade osiyodilole tanalo kubailamete iyama: ka:midilimene!’ ”

¹⁵ Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo tanebapi magumulo da:pola:niya, ebe dubu bilibilinamate olobila:ote Stibiniko balidi kodakodamo eba umi:olo, wiyscale Godokono nopodawano alo keba kunula:ka: ebeno ololote eba kunu pukuilamiti.

7

Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ibino Ewonino Tanaloma: Da:kiyawaiya

¹ Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote Stibiniko nalatediya, “Me tanalo nanitabola:ka:?”

² Stibinite tabo eba wiyalo negiya, “Naniala: ega:walo nabiala:, la: naimano tabo nolowiala:. Aimano ewono A:ibalayamate Mesopotemiya opolo eba okolinalo A:la:na duliyomolamo

pea:no, ebe tetelo Alonomo Godote ebetamo pemaigate

³ ma kunu pegiya, ‘A:imano opo ega:walo a:imano mabu epo miyapawete, nale a:ma: danatama ebe opamo na:tiye.’

⁴ Ebema: ebete Ba:baloni opo atepate A:la:na duliyomolamo gito tiya, ebene ebete ebolo eba nokolinalo ebeno nabiwite da:iya, Godote ebe me Ka:inane opamo ebo magaiya, la:le ka:lo dilukuli-awenama me opamo.

⁵ Godote wiyasiya ebe tetelo Ka:inane opo kawonomo magumulo okoli bai da:peso idi kikamiya: ebenonomoma: keda:nama:, ega:walo ebe tetelo ebete gudia:no eba okolinalo Godote ebetamo nanitabolo egiya, ebete walone tetelo Ka:inane opo ebetamo ega:walo ebeno walonepi-atamo kikalaema:.

⁶ Ebene Godote ebetamo walo ma kunu kegiya, ‘A:imano walonepiate kapela epono opo idilo da:nilukulinama:na:, ebe opo epate ibi wiya: wokopima: midilite 400 ulamamo kawokawo temeteme bikalamenakoma:na:.

⁷ Wiyasiya nanitabola, piyate iba:tamo temeteme dikalamenama:na:, nale ebe epono tanalo anagiyamidalamete kuba wiya kikalaemamo, ebene nale a:imano walonepi ebe mulu opone wagailite demagaelemo, ebe tetelo iba:te na me opolo kapamamanatenema:na:.’

⁸ “Ebe tetelo Godote A:ibalayamatamo noopo nanitabonomolo diyatiya, ebe nopono pukala awokalima: tama itamida tanalo ikamiya, ebema: A:ibalayamate ebeno gudu Aisa:keko umite kapiya wuiki dolopoligya ebetamo tama itamida

pukala ebo iyatimiya. Ega:walo walone tetelo Aisa:kete me atu tanalo ebe kosiyodiliya ebeno gudu Ya:ikobotamo, ebene Ya:ikobote ebeno 12 dubu guda:tamo me atu tama itamida pukala kalomolamiya, walone ebe guda:te aimano 12 gu epono nabima: eda:iya.

9 “Ebene Ya:ikobokono 12 guda:te apepeote ebe aimano guguno nabiate ibino ekawi Yausepekono wade okoli mabuma: eba dowaolo olowamepi dubu epetapiatamo manima: gito nikalamiya, ebete Isipiti opolo wiya: wokodawama: ka:neda:nama:. Wiyasiya Godote eba:go eba nokolinalo

10 ebeno temeteme bilibiliñomo magumulo ebeno igilo wadenomamo mula:menaki. Ebene Yausepete Isipiti opono Kawo Elawodubu Pa:lokono ololo apuamo da:nemaigiya, ebe tetelo Godote ebetamo wade mulonomo ikamiya. Nanitabola, Godokono walubi magumudo Pa:lote Yausepetamo kawonomamamo kalakaliya, ebema: ebete ebe Isipiti opo kawonomo ega:walo ebeno kawo moto ulamedawama: ebo midiya.

11 “Ebe tetelo Isipiti opo ega:walo Ka:inane opo kawonomolo baete eba olopoligolo kawo nigologolo tanalonomote epatamo piya, ebema: aimano ewoniagodolo bae uwateo gabote kitnamia:.

12 Ebene Ya:ikobote Isipiti opolo konote da:pola:nami, ebe tanalo olowite aimano ewoni nabi bae ka:nuwateoma: ebamo gito naliboliya. Me ibino dopo tetela.

13 Ebene iba:te netewa teta:mo walo da:ka:tolamiya, ebe tetelo Yausepete ebeno tanalo ebeno naniatamo awokalimilo ma kunu giya, ‘Na

ebe Yausepetela!' ega:walo ebe atu tetelo Kawo Elawodubu Pa:lote Yausepekono mabu epono pelame tanalo ebo iyatawiya.

¹⁴ Ebene Yausepete ebeno nabiwi Ya:ikobotamo tabo ebo nalibiya, ebe ega:walo ebeno mabu gudi ibi bilibiliinomate Isipiti opamo ka:pelaema:, iyo, ebe tetelo Ya:ikobokono epono uwomu ebe 75 epola, miba:te pelamiya Isipiti opamo.

¹⁵ “Ebene Ya:ikobote ebeno epago tote Isipiti opolo eba nokolinalo, ebe ega:walo aimano ewoni epetapiate ebo na:elaiya.

¹⁶ Ebene ibino guda:te Ya:ikoboko ega:walo Yausepeko ibino ape Ka:inane opono Sekeme duliyomolamo walo kowadaete bobamo ebo palomiya, ebe bobo damela A:ibalayamate Amokono guda:godone maniamo iyalo elawiya.”

Stibinite Mosesekono Tanaloma: Da:kiyawaiya

¹⁷ Ebene Stibinite tabo mogamelo Yu epono Ka:nisolo dubatamo walo na:ka:kiyawaiya, “Godote A:ibalayamatamo nanitabonomolo degiya, ebe tabono nanitabo tanalote awokalama: eba tatalilo Isipiti opolo aimano Isalaela epate bilibiliinomoma: eda:iya.

¹⁸ Ebe tetelo Isipiti opolo Kawo Elawodubu idite maigiya, Yausepete dopamo Isipiti opo epo keba kunu kowalubilinakile ebete ebe tanalo wadeno-mamo kiyatawiya:.

¹⁹ Ebema: ebete aimano epo a:da: masigil-nami, ega:walo ebete aimano ewoni mako elawo tabamo kubailamenami, iba:te ibino a:lia:li gudi agimagimao bailo gito ka:miyapaolenakoma:.

20 “Ebe tetelo Mosesete ebo awokaliya, ebeno ololo wadenonomola. Ebete netewa-kapiya saganalo ebeno nabiwino motolo okolite,

21 ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ebe motone kela:mo matopa:tate gito danatepapiya, ebe tetelo Kowo Elawodubu Pa:lokono buwelete ebe numite ebeno guduma: nimidite wadeno-mamo dabinami.

22 Ebene Mosesete Pa:lokono motolo eba apelo Isipiti opo epate ibino mulo tanalo bilibilinomo ebe ebo iyatumiya, ebema: ebete ebeno tabo kiyawao magumulo ega:walo ebeno osiyodilole magumulo elawonomoma: ediya.

23 “Mosesete 40 ulama tetedawama: eba eda:nalo ebete ebeno tepo magumulo woki iyatiya, ebeno Isalaela epate keba kunu kilukulinami ebe tanalo ka:nuima:.

24 Ebe tetelo Isipiti opo dubute Isalaela dubu idi danagalimiuti, Mosesete numite Isipiti dubutamo kuba wiya eba nikamelo ebe ebo nanakapumiya,

25 mabu ebe osiyodilo tanalodo ebete nemalagidiliya ebeno epate me tanalo kiyatawaoma:, Godote Mosesekono kotamo ibi Pa:lokono elawo magumune kowagailimene. Wiyasiya iba:te ebeno wade osiyodilo tanalono magumu wadenomamo kelawiya:.

26 Ebema: egela idilo Isalaela dubu nete-wate da:gowelitiya, Mosesete ibi ulamete ibi eba gelebadilamelo nanaliya, ‘Naimano naniala:, la: kaliya alailame epo keba kunula:ka: eba kunulata. Beda: mabuma: idite iditamo, idite iditamo kuba tanalo dosiyodilawitama?’

27 “Wiyasiya ebe tetelo kebe dubute iditamo

elawonomoma: keditile, ebete Moseseko balamo eba nimupiamidalo ebo aniya, ‘A:ma: potele kanatia a:ma:le aimano kawodawama: eda:ma:? A:ma: aimano tanalo anagiyamidada!:!

²⁸ A:ma: ubila:ka: na anakapunaema:, a:ma:le dutu Isipiti dubu danakapuma:wia eba kunu?’

²⁹ Mosesete ebe tabo olowite ebete kawo tole lawete Isipiti opone ebo alauliya, ebene ebete Midiyana opolo eba nokolinalo kamiyale aidite dubu gudi netewa ebo nulamiya.

³⁰ “Ebene 40 ulama da:petoiya egela idilo Mosesete Sainai Ununomo Damelano bulu opolo eba paitalo Godokono nopolawate ela magumudo ebetamo ebo pawokaliya, iyo, elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:,

³¹ Mosesete ebe tanalo umite kawonomamo anoaniya. Ebema: ebete wadenomamo uima: tataliamo eba tolo Kawodawa Godokono tabote ebetamo ma kunu piya,

³² ‘Na Godotela. A:imano ewono nabi A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:te pokon kamamatene, na ebetela.’ Mosesete ebe tabo olowite elawoa:noma: eba eda:lo ebete tabo gedawa kuima: ebeno ape anakamilo kawo tolenomo ebo lawiya.

³³ “Ebene Kawodawa Godote ebetamo negiya, ‘A:imano agowa inamabu na:pupukulama:, mabu a:ma:le duta:wita ebe uti bai talenala.

³⁴ Naimano epate Isipiti opolo kawokawo temetema:go dilukulina, nale ka:lo ibino modobo: tanalo ulamelelaemo, iyo, nale ibino imi tanalo olowilatelete na Unu Dulyiomolone ebema: piwisigamo ibi kuba magumune kowagailima:. Ebema: a:ma: na:pa:, nale a:ma: Isipiti

opamo kanalibomamota naimano woko ebolo
ka:nosiyodilaema:’ ”

*Isalaela Epate Moseseko Ubia:noma: Eda:o
Tanalo Stibinite Da:kiyawaiya*

35 Ebene Stibinite tabo mogamelo Yu epono
Ka:nisolo dubatamo walo na:ka:kiyawaiya,
“Numa:la:, Isalaela epate Mosesetamo dopamo
ibino ubia: tanalo eba awakalimilo ma kunu
geliya, ‘A:ma: potele kanatia a:ma:le aimano
kawodawama: eda:ma:? A:ma: aimano tanalo
anagiyamidada:’! Wiyasiya me tetelo Godote
Moseseko walo akapalibiya ibi ulamedawama:
ega:walo ibino igilo mula:lelamedawama:
ka:peda:ma:. Nanitabola, elate kewalo dowaiti,
ebe tetelo Godokono nopodawate ebetamo
pawokalate elawo ebetamo ebo ikamiya ibi
kowalubilinama:.

36 Ebema: 40 ulama magumulo Mosesete ka-
wokawo anoano tanalo Isipiti opolo ega:walo
Kalimakalima Kewa: Kolomolo ega:walo bulu
opolosiyodilolenaki, iyo, ebete Isalaela epo me
gabodo wagailiya Isipiti opone.

37 Ebene me Mosesete Isalaela epatamo negiya,
‘Walone Godote ebeno Iyanomo Woki Awokalim-
idawa idi, na dopo, la:godolo kadipatemene,’

38 ega:walo Isalaela epate bulu opolo danal-
adabutiya me dubu Mosesete iba:go nokolinami,
ega:walo ebete aimano ewoniago eba okolina
Godokono nopodawate Sainai Ununomo Dame-
lalo ebetamo da:kiyawaiya ebe Totomu Tabo
ebete Godogodone uwatete atamo ebo ikaeamiya
uwomua: tetelo a kowalubinama:.

³⁹ “Wiyasiya ebe tetelo aimano ewoniate Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya, ebene iba:te ebe waloma:ta tanalo iyabaiamo eba watiamidalo ibino tepo magumulo Isipiti opamo olowamioma: ubi walo nakalomonamiya.

⁴⁰ Ebema: Mosesete epago luta: tetelo iba:te ebeno naniwi A:lonitamo negeliya, ‘Aimano ida:da:li nosiyodiloleama:, iba:te a dopaeamete kemagataema:, mabu me Moseseko Isipiti opone a demagaeiya kebamo dalatidile!’

⁴¹ Ebe tetelo iba:te oli ape kau-goeono ololamo ida:da:li osiyodilote ebetamo kalimagono inam-abu eba ikameolo, iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo dosiyodiliya ebe inamabutamo kawo kalakala soliyomu osiyodiliya.

⁴² Ebe kuba mabuma: Godote ibi ginima:mo eba ilatelelo gito miyapiya ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo tobolo ununo mawele kamamalatelenama:. Nanitabola, me tanalo Godokono woki awokalim-ipiate ebeno Bukalo iyalo ma kunu awokalimiya,

‘La: Isalaela epala:,

la:le 40 ulamamo bulu opolo dowap-
ata:lama:wenaima,
la:le na amamanatenema: dalukola:wenakima,
ebe sipi-goeogoeono kalima tepo magumuno
nanitabo tanalago ka:pikanamona:wenakia:.

⁴³ Wiyasiya la:le la:imano ida:da:li Molekakono
sipi-goeono tama talena moto
unamo awokowiamidiyamata,
ebene ida:da:li idi Lepanako
maweleno ololamo a:kosiyodiloliyamata,
me ebe ida:da:lila

la:le damamalatela:wenaima.
 Me mabuma: nale la:tamo
     kuba wiya kikalametama:
 naimano wade Ka:inane opone
     kuba Ba:baloni apuamo kanalibole-
     mamota.’”

*Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ebeno
 Uwomu Tabo Da:kiyawaiya*

44 Ebene Stibinite tabo mog:a:melo walo na:ka:kiyawaiya, “Me tanalo nanitabola, Godokono sipi-goeo tama awokowiamida Talena Moto aimano ewoniagodolo eba itanalo Godote iba:go ebolo nokolinami. Numa:la:, Godokono iyatumi magumulo Mosesete keba kunu kolowiyale ega:walo ebeno balida:mo keba kunu kumiiale, ebete ebe moto eba kunu wadenomamo osiyodiliya.

45 Ebene aimano ewonino guda:te ebe Talena Moto ibino nabiagodone lawete, iba:te agute Yosuwago Ka:inane oli opamo gito tolamiya. Ebe tetelo ebe opono iyaiya epo Godote ebeno elawamo na:na:ma:latelete Isalaela epatamo ebo nikalamiya, ebene ebeno Talena Motote ebolo eba nitanalo iba:te ebe tetene pelamete Da:ibidikono teta:mo pemaimiya.

46 Ebene Godote Da:ibidikono osiyodilole tanalo ulamelemete ebe kawonomamo malagidilonami, ebema: tete idilo Godokono okoli baima: Da:ibidite ebe ebo aniya ebete ebe amamateno iya moto ketema:, nanitabola, me Godo ebe Da:ibidikono ewono Ya:ikobote dopamo damamatenami ebe Godola.

47 Wiyasiya Godoko Amamateno Moto
Da:ibidikono gudu Solomonote etiya, Da:ibiditea:

48 "Wiyasiya la: wadenomamo nolowiala:,
epate Ununomo Godoko mabuma: detemoteona,
ebete ebe iyaiya motolo nanitabolo kokolina:. Iyo, dopamo ebeno woki awokalimidawa idite
me tanalo ma kunu awokalimiya,

49 'Kawodawa Godote negena,
'Unu Dulyomolo ebe naimano okoli baila,
ega:walo me opo naimano agowa puti baila.
Ebema: la: me opo epate
natamo kebako moto na:keta:ema?
Naimano ela ami bai
la:le kebolo na:kosiyodilaema?
50 Mabu me tanalo ebe nanitabola,
me opono inamabu bilibilinomo
na a:ka:tuwa: naimano kotonomamo osiyo-
diloliyamo,
me inamabu bilibilinomate
naimanoma: ebema: eda:ona.' ''

51 Ebene Stibinite Yu epono Ka:nisolo du-
batamo uwomu tabo eba kiyawaolo negiya,
"Eiye, la: wato kodakoda epolata! La: Godokono
Totomu Tabamo tudila:olo tama itamida pukala
unu gabodo lawiyamata, wiysiya tepo magu-
muno kodakoda tanalo kiyaila:wiya!: Iyo, la:
tete bilibilinomo la:imano galo eba mopiolelo
Godokono Wade-talena Uliyana ebe odiyobona-
mata, la:imano ewoniate dowagelenamiya eba
kunu!

52 Numa:la:, Godokono woki awokalimipi
bilibilinomo magumulo la:imano ewoniate

kapiya dawatamo nilakapo kiyatinakia: wiyasiya ibi bilibilinomatamo temeteme ikalamenakiya. Eba kunu piyate Godokono Tuputupu Wokodawano pe tanaloma: dopamo tabo da:kiyawaiya la:imano ewoniate ibi anakapulamenakiya, ega:walo me tetelo Tuputupudawa Ya:sute ebeno tanalo la:tamo dapawokalimi, la:le ebe a:da: elemasigi gabodo lawa:wete ebe anakapuimata.

⁵³ Ebema: nanitabola, Godokono Totomu Tabo ebeno nopopiagodone duwata:wiyama, la: ebe epolata, la:le wiyasiya ebe Totomu Tabamo nanitabolo ka:tudila:wena:!”

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Stibiniko Nokolamo Mapemete Danakapumiya

⁵⁴ Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate me tabo dolowiya iba:te ibino dowa tanalo kawonomo Stibinitamo kawokalima: pituku ebo waliwali-oliya.

⁵⁵ Ebe tetelo wiyasiya Stibiniko Godokono Uliyanate detabokaimiya, ebete Unu Duliyomolamo da:nemeliya Godokono kawo alonomo eba umitalo, Ya:sute atumu ebeno tumudi apulo na:kutiti.

⁵⁶ Ebema: ebete negiya, “La: numa:la!:! Godote Unu Duliyomolono gigiyu da:iyamidita nale bumitamo, Epono Naniwite ebeno tumudi apulo butita!”

⁵⁷ Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo dubate kapimiya gelatepago galo mopiolete ebetamo na:na:puila:iya ebe ka:na:kubaima:.

⁵⁸ Ebene iba:te ebe elawamo nelawete duliyomolo magatate nokolamo mapeme

ebō nowagilimiya. Ebe tetelo kebe dubate Stibinikono tanaloma: a:da: tabo Ka:nisolo dubatamo da:pegeliya, ebe dubate ebe dopamo anakapumia:no ibino watubino kaliku oli ape dubu idi Solokono agowa mabuamo gito nalomiya.

59 Ebene iba:te Stibiniko nokolamo eba mapemelo ebete ebeno Kawodawa ka:milo negiya, “Kawodawa Ya:su, naimano uliyana a:ma:le na:pelawa:!”

60 Ebe tetelo ebete pupamo gate kawonomamo negiya, “Naimano Kawodawa, me kuba iba:te dosiyodiluta, a:ma:le iba:tamo kuba wiya akoikalama:la:.” Ebene ebete me tabo gete a:enomo ebo a:iya.

8

Solote Nanitabokobi Midipiatamo Temeteme Ikalame Dowagilimiya

1 Ebe tetelo ebe oli ape dubu Solote Stibinikono a:e tanalo umite nekalakaliya. Ega:walo ebe atu egelalo sosi epate Yelusalema kawo duliyomololo dilukulinamiya, Yu watowatopiate iba:tamo kawokawo temeteme ikalame ebo wagilimiya. Ebe mabuma: Ya:sukono alibolepi dubate a:ka:tuwa: kawo duliyomololo na:pola:niya, wiyasiya Ya:suko nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate alautiya, ma kunu epetapi Yudiya opamo ega:walo epetapi Samaliya opamo iyaiya tolamoliya.

2 Ebema: Yelusalema epo epetapi Godokono nilakapago dilukulinamiya, iba:te Stibinikono ape pelawete bobamo eba niyatilo ebe mabuma: kawonomamo niimitiya.

³ Ebe tetelo Solote me kuba tanalo idi wagilimiya, ebete sosi epono iyaiya motamo nodolonaki dubu ega:walo kamiyale da:nulamenaki, ebete ibi uwatete danamiyatalenaki idoko motamo gito niyalekenaki.

*Pilipite Samaliya Kowo Duliyomololo
Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya*

⁴ Ebema: nanitabokobi midipiate kebe iyaiya opamo kalautiye, iba:te ebolo iyaiya eba nowapata:lamelo Ya:sukono Wade Tabo epatamo ebo na:kiyawawaonakiya.

⁵ Ibino taneba magumulo Pilipiko ebe idila, ebete Samaliya kawo duliyomolamo tote Ya:su Kelisokono tanaloma: tabo da:na:kiyawauti,

⁶ epo bilibilinomate ebeno tabo wadenomamo olowiutiya, ega:walo ebete Godokono elawamo kebe anoano tanalo kosiyodilolitiyale iba:te atumu nulamitiya.

⁷ Ebe tetelo Pilipite epagodone kubakuba uliyana daliboliya iba:te gelate pago ebo nemaimiya, ega:walo ebete ape kodakoda temetema:gopi ega:walo agowa tataipi wadekobi a:ka:midoliya,

⁸ ebema: ebe Samaliya duliyomolo kawonomolo kawo kalakalanomote itani.

*Giwali Osiyodiloledawa Saimonote Godokono
Elawo Maniamo Laema: Dowageliya*

⁹ Nanitabola, Pilipite Samaliya kawo duliyomolamo dopamo pea:no, dubu idite ebolo nokolanimi ebeno mailo Saimonotela, ebete ebeno giwali osiyodilole tanalamo epo anoanoilamenami.

Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: eba midinalo,

¹⁰ Samaliya opono dologala epo ega:walo ka:wokawo mailago epo ibi bilibilinomate ebeno iyatulame tanalo wadenomamo olowionakiya. Ebene iba:te negelanakiya, “Ebeno elawo Unu Duliyomolone pena, ebema: ale ebetamo Elawodawanomo mailo kikamiye!”

¹¹ Iyo, Saimonote tete geyageyalo ebeno giwali iyatawa tanalamo ebe epo danoanoilamenami, ebema: iba:te ebeno osiyodilole tanalodo ebe nowaloma:tanamiya.

¹² Wiyasiya Pilipite da:piya ebete Wade Tabo eba pa:kiyawaolo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalo ega:walo Ya:su Kellisokono elawo tanalo ebo pawokalilamiya. Ebe tetelo Samaliya epate nanitabokobi midite, ebene Pilipite ebe kamiyale ega:walo dubu bilibilinomo obamo ebo waduba:midaoliya.

¹³ Ega:walo Saimonote atumu nanitabokobi midite Pilipite ebe obamo ebo kaduba:midiya, ebene Pilipite Godokono elawamo kebe kawokawo anoano tanalo kosiyodilolenakile, Saimonote ebe niyakabonomolo eba okolitalo ebe iyaiya tanalo dulamenaki kawonomamo anoanonaki.

¹⁴ Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo alibolepi dubate Samaliya opo epono tanalo ma kunu olowiya, iba:te Godokono tabo elawiya, ebema: iba:te Pitako ega:walo Yoneko ebe tanalo uima: ibi gito naliboliya.

¹⁵ Ebene ibi netewapiate ebamo tote olioli

nanitabokobi midipi Godotamo ebo nowadi-palateliya iba:te ebno Uliyana kelaema:,

¹⁶ mabu dopamo Pilipite ebe nanitabokobi midipi obamo dowaduba:midaoliya Kawodawa Ya:sukono mailo kapiyamo osiyodiliya, wiysiya ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi unamo ka:pokoliya:.

¹⁷ Ebema: Pitako Yoneko iba:te ebe tanalo iyatawaote ibino koto Samaliya nanitabokobi midipiatamo dowatialelamiya, iba:te Godokono Uliyana ebo lawiya.

¹⁸ Ebe tetelo Godote alibolepi dubagodone ebno Wade-talena Uliyana epatamo keba kunu kikalamiyale, giwali osiyodiloledawa Saimonote ebe tanalo dumiya, ebete mani iba:tamo eba ikalamelo negiya,

¹⁹ “La:godolo ditana ebe elawo nale la:godone maniamo kelawa:mo, ebene nale kebe epono watamo naimano koto dowatialelamenakomo, iba:te atumu Godokono Uliyana nagodone belawenakoma:na:.”

²⁰ Ebene Pitare ebno tabo eba wiyalo negiya, “A:imano ape ega:walo a:imano mani Saitanakono Ela Opamo kapimiya ka:toma:na:, mabu a:imano woki ma kunu itana, lumagite Godokono Uliyanano elawo maniamo kelaemene! Ao, eba kunua!:!

²¹ A:imano kuba wokino tanaloma: a:ma: Godokono woko osiyodilo magumulo ago akapaladabua:emene, mabu Godokono umi magumulo a:imano tepo magumuno woki ka:tuputupua:.

²² Ebema: modobola a:ma: woki iyakobi

mida:wete a:ma:le demalagidilawita ebe kuba osiyodilo tanalone nolobigiye, ega:walo a:ma: Godoko na:toweomiye ebete a:imano kuba woki egebolemetate ka:dodomatimitama:.

23 Nanitabola, na iyatawala a:imano tepo magumuno dowa tanalote detaboki, ebe mabuma:a:ma: Saitanakono idoko motolo bokolinata!"

24 Ebene Saimonote tabo eba wiyalo negiya, "La: niyaniyata, modobola:ka: la: na Kawodawa Godotamo nadipanateniyala:, mabu la:le kebe tanaloma: kegelaema ebe kuba wiylate natamo nanitabolo demaigamene nale a:ka:modobomo."

25 Ebema: me tanalo dolopoligya, ebe tetelo Pitako Yoneko iba:te Samaliya kawo duliyomololo Kawodawa Ya:sukono iyaiya tabono tanaloma: awokala gelate Yelusalemamo walo ebo kolowamiya, ebene iba:te eba tolo gabu tetelo Samaliya opono iyaiya duliyomolo depesodo Wade Tabo kiyawaoago ebo tiya.

Pilipite Itiyopiya Opo Kowo Dubutamo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

26 Ebe tetelo Kawodawa Godokono nopalawate Pilipitamo negiya, "A:ma: maigawete siyele apuamo na:toa, Yelusalemane Gasa duliyomolamo bulu opodo da:tolamenaka ebe gabamo."

27 Ebene ebete maigate ebamo na:tiya. Ebe atu tetelo kawo dubu idi, ebete Itiyopiya opono Kowo Elawo Kamiyale Ka:ndesikono wokodawama: eda:nami, ebete ebano kawokawo inamabu ega:walo mani ulamelemenami, ebe dubute

me atu gabodo piti. Ebete Yelusalema kawo duliyyomolamo Godoko amamatema: iyalo tote

²⁸ walo eba ka:pitalo, ebeno sa:liyota-pe unulo okolite Godokono woki awokalimidawa Aisayakono Buka ka:la:miola:go eba pitalo, Pilipite ebe ebo numiya.

²⁹ Ebe tetelo Godokono Uliyanate Pilipiko naniya, “A:ma: sa:liyota-pe niyakabamo nemaigawete eba:go kapimiya na:tonatiye.”

³⁰ Ebema: Pilipite sa:liyota-peago eba puliganatolo, kawo dubute Aisayakono Buka tabo deka:la:mioliti ebeno tabo nolowite ebetamo negiya, “A:ma:le deka:la:miola:wita ebe tabono magumu na:kemalagidilawita?”

³¹ Ebete tabo eba wiyalu negiya, “Ao, na keba kunu na:kiyatawamo? Na iyatunamedawa puliyala.” Ebe tetelo ebete Pilipiko naniya ebete sa:liyota-peamo olete ebe niyakabamo ka:pokolima:.

³² Ebene kawo dubute Aisayakono Bukalo Godokono tabo ma kunu ka:la:mioliti,

“Iba:te ebe dubu lawete emagatiya
      sipi-goeomu kananakapuima:,
ebene lumagite sipi-goeo da:pesono
      ipo dotolemita,
ebe sipite gelebadilo eba lutalo
      tabo gea:noma: keba kunu keda:nakole,
ebete eba kunu tabo abumite
      tabo idi kegiya:.

³³ Ebe tetelo iba:te ebe eba malogolo
      ebeno tanalo wadenomamo anagiyami-
      damea:no

a:eamo gito nalibiya.
 Numa:la:, iba:te ebano igilo
     me opolo itamidamiya,
 ebema: ebano walonepino tanaloma:
     potele na:ka:kiyawaomene?”

34 Godokono Buka ka:la:miole tanalo dolopoligiya kawo dubute wiyasiya Pilipitamo negiya, “A:ma: na nanana:, Aisayate pokono tanaloma: ka:kiyawaiyale, ebe a:ka:tuwa: ebano tanaloma:la:ka: o lumagi idino tanaloma: ka:kiyawaiyale?”

35 Ebema: iba:te kapimiya eba tutalo kawo dubute deka:la:moliya, Pilipite ebe tabono magumu dopamo awokalimite, ebene Godokono Buka apuapuno tabo epetapino magumu atumu kawokalilamete Ya:sukono Wade Tabo ebetamo ebo kiyawaonatiya.

36 Ebene ibi netewapiate ebe gabodo eba tonatolo obo paka: da:pesamo da:nemaimiya, kawo dubute negiya, “A:ma: me obo numa:. A:ma: modobola:ka: na obamo aduba:midanema:? Kodakoda idi ba:kitanale?”

37 Ebene Pilipite ebetamo negiya, “A:ma: a:imano tepo magumulo Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wa:, nale a:ma: obamo kaduba:midamota.”

Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Na ka:lo Ya:suko nanitabokobi a:midimo, ebe Kelisote, Godokono Gudula.”*

---

* **8:37:** Ali 8.37 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya; wiyasiya ebano buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

38 Ebe tetelo kawo dubute sa:liyota-pe atadawa naniya ebete pe ebamo kodiyoboma:, ebene ebete Pilipa:go iwitite Pilipite ebe obamo ebo aduba:midyiya.

39 Ebene ibi netewapiate obo magumune eba pidiwitalo Kawodawa Godokono Uliyanate Pilipiko opo ida:mo demagatiya, kawo dubute ebe walo kumiya:, ebete wiyasiya kawo kalakalago ebe gabodo walo gito ka:tiya.

40 Ebe tetelo Pilipite Godokono elawamo Asotase duliyomolamo nemaigate, ebete ebe duliyomolone tote ebe opono duliyomolo bilibilinomodo Godokono Wade Tabo kiyawaoago Sisaliya kawo duliyomolamo ebo nemaigiyia.

9

*Solote Ebano Kuba Osiyodilole Tanalone
Ya:sutamo Dolobigiya*

Ali 22.6-16; 26.12-18

1 Ebe atu tetelo Solote Kawodawa Ya:suko waloma:tapi anakapulaema: tabo elawonomamo kiyawaonaki, ebene ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomotamo tote

2 leta uwatema: ebe ebo naniya. Ebe ubila ebe letago Dama:sakase kawo duliyomolamo tote, Yu epono iyaiya balidi ibilamole motamo nopegate, kebe epate Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabodo dowapata:lamenamiya ebe dubu ega:walo kamiyale ka:nolema:, ebene ebete ibi da:nulaemene ibi elawamo nuwatete Yelusalema kawo duliyomolamo magaelete idoko motamo ebo ka:piyalekema:.

³ Ebene ebete Dama:sakase kawo duliymololo niyakabamo da:nemaiganatiya ebe tetenomolo Godokono Unu Duliyomolone alo te eba piwisi-galo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka:, ebe alo te eba kunu ebe ebo pa:wiyamidadiya.

⁴ Ebene ebete opamo gate tabo ma kunu olowiya, “Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme dikanama:wena?”

⁵ Solote nowamiya, “Kawodawa, a:ma:poteleka:?”

Wiya tabote na:piya ebetamo, “Na Ya:sutela, a:ma:le temeteme dikanama:wena, na ebe lumag-ila.

⁶ A:ma: maigawete duliymolamo na:nopega. Ebolo lumagi idite a:ma: kanama:ta a:ma:le beda:tanalo na:kosiyodilaemene.”

⁷ Ebe tetelo Solago da:tolamiya ebe dubate ebe tabo madodo eba olowilo wiysiya lumagi kumiya:, ebema: iba:te eba anoanolo tanalo idi osiyodiloa:no gito lamota:oniya.

⁸ Ebene Solote opone maigate balidi paeami-dalete da:meliya ebe tetelo inamabu kulamiya:, ebema: ebano namutupiate ebe kotamo lawete Dama:sakase kawo duliymolamo gito magatiya.

⁹ Ebene ebete netewa-kapiya egelalo inamabu ulamolea:no ebolo gito nokoliya, ebete bae kenanakia: ega:walo obo ka:ninakia:.

¹⁰ Ebe tetelo ebe Dama:sakase kawo duliymololo Ya:suko waloma:tadawa idi nokolinami, ebano mailo A:nanayasitela. Ebete u wata:no ebano balidite iyama: eba eda:omelo Kawodawate ebe neka:miya, “A:nanayasi!”

Ebete nowamiya, “Kawodawa, na mela. Beda:la:ka:?”

¹¹ Ebene Kawodawate ebetamo negiya, “A:ma: maigawete, gabo mailo Tuputupula ebamo toawete Yudasikono motolo Tasase duliyomolo dubu Soloko na:nowadia. Me tetelo ebete ebolo towetowe tabo natamo degita, nale nolowitamo.

¹² Ebema: ebete u wata:no ebeno balidite iyama: eba eda:omelo A:nanayasi mailago dubu umi, ebe dubute ebeno balidi wadekobi ka:midilima: ebete ebeno koto ebetamo eba powatilimitalo ebo umi.”

¹³ A:nanayasite ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kawodawa, na epo bilibilidopagodone olowimo, me dubute Yelusalemalo a:imano tuputupu epatamo kawokawo kuba osiyodilolenaki.

¹⁴ Ega:walo na iyatawala, me tetelo ebete a Yu epono kawokawo watowatopiagodone elawo elawi, ebete me Dama:sakase duliyomololo piyate a:imano mailo deka:mina ibi uwatete idoko motamo ka:niyalekema:.”

¹⁵ Kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, “Modobola a:ma: na:toa, mabu nale ebe iyalo elawiyamo ebete naimano wade wokodawama: keda:ma:, iyo, ebete naimano mailamo tote, Isalaela epo ega:walo Yua: epo ega:walo ibino kawokawo elawodubu ibi bilibilinomatamo naimano tanalo kanawokalimene.

¹⁶ Ebema: na a:ka:tuwa: ebe kiyatuimamo, naimano mailo mabuma: ebete kebako kawokawo temeteme na:kuwatenakomene.”

¹⁷ Ebene A:nanayasite tote ebe moto guamo nodolote ebeno koto Solotamo eba nowatililo naniya, “Naimano ekawi Solo, a:ma:le gabodo

eba pitalo a:ma:tamo dapawokali ebe Kawodawa Ya:sute na apalibone, a:imano balidi wadekobi pimidilimitate, ebene Godokono Uliyanate a:imano tepo magumu ketabokaimene.”

¹⁸ Ebe tetenomolo ebeno balidi da:mula:lemiya ebe balidino gibute opamo eba gudimilo ebeno balidite wadekobi ebo olowiomiya, ebene ebete demaigiya A:nanayasite ebe obamo aduba:midate,

¹⁹ ebe tetelo ebete bae da:keniya elawo walo ebo kelawiya.

*Solote Ya:sukono Wade Tabo Dama:sakase
Kawo Duliyomololo Da:kiyawaiya.*

Ebene egela epetapilo Solote Dama:sakase kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tapiago eba okolilo,

²⁰ ebete Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Ya:sute Godokono Guduma: deda:na ebe tanalo awokalimi ebo nowagilimiya.

²¹ Ebene piyate ebeno tabo dolowiya ibi bilibilinamate anoanolo negeliya, “Me dubu Yelusalemallo Ya:sukono mailo deka:mina ebe epo da:kubailamenaki, me ebe lumagila! Ebete mamo ebema: pi, iyo, ebe ubila Ya:suko nanitabokobi midipi elawamo puwatete Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopiatamo kemagatalema:!”

²² Ebe tetelo Solote Godokono tabo kiyawao magumulo elawonomoma: eda:te, Ya:sute Godokono Alibodawa Kelisoma: deda:na ebete ebe tanalo awokaliminomo awokalimiya, ebema: nanitabola, Dama:sakase kawo duliyomololo dilukulinamiya ebe Yu epate woki bilibilima: eba

eda:olo, iba:te apamineateui tanalago ebeno tabo
odiyoboma: ka:modobiya:.

Yu Epate Soloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

23 Ebene egela epetapi da:petolamiya Yu epate aladabutite Soloko anakapuima: nopo ebo iyatiya.

24 Ebe tetene wagilimite iba:te egela ega:walo idoko bilibilinomolo Dama:sakase kawo duliymolo kalano iyaiya gigiyulo atila:pi ebo alomiya Solote ebamo nemaigalo ebo kanakapuima:. Wiyasiya iba:te gananalo da:kiyawautiya lumagi idite Soloko iyalo a:piyatumiya,

25 ebene idoko idilo Soloko waloma:tapiate ebe lawenate da:ea magumamo adipinate kala unudo opamo nowolukonate, ebete ebe duliymolone gito alaula:ni.

Solote Yelusalema Kawo Duliymolamo Walo Da:kolowamiya

26 Solote Yelusalemamo walo da:ka:piya Ya:suko nanitabokobi midipi epetapiago kapiyakobi olowima: powageliya, wiysiya ibi bilibiliomate ebe eba tolemelo iyaiya alautiya mabu iba:te ebe Ya:sukono nani waloma:tadawama: kegeliya:.

27 Ebe mabuma: Banabasite ebe lawete alibolepi dubatamo eba magatalo me iyaiya tanalo ibi ebo nikiyawaolamiya, Solote gabotetelo Kawodawa Ya:suko dumi, ega:walo Kawodawate ebetamo tabo da:kiyawai, ega:walo ebete Dama:sakase duliymololo Ya:sukono mailamo tabo elawamo da:kiyawaonati.

28 Ebema: ebe tetene wagilimite Solote nanitabokobi midipiago eba okolilo Yelusalema duliyomolo kawonomolo Kawodawa Ya:sukono mailamo tabo elawonomamo kiyawao ebo nowagilimiya.

29 Ebene tete epetapilo ebete Guliki tabamo degelanakiya ebe Yu epago Ya:sukono tanaloma: apamineateuinakiya, ebema: iba:te gabo waditiya ebe anakapuima:

30 Ebe tetelo nanitabokobi midipi ekakiate ebe tanalo diyatawaiya, iba:te Soloko Sisaliya kawo duliyomolamo magatate ebene Tasase duliyomolamo gito nalibiya.

31 Ebema: Yudiya ega:walo Ga:lili ega:walo Samaliya opo kawokawonomolo dilukulionamiya, ebe sosi epate gelebadu tanalago eba pola:nalo iba:te nanitabokobi midi magumulo elawonomoma: eba eda:olo ebo apepeiya. Nanitabola, nanitabokobi midipiate Kawodawa Ya:sutamo tudila:olo ebeno Uliyanano walubi tanalodo ibino uwomute kawonomoma: ebo ediya.

Pitate Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

32 Ebene Pitate Yudiya ega:walo Samaliya opodo eba petolo, ebete egela idilo Lida duliyomolamo ebo nemaigya Godokono tuputupu epono ilukuli tanalo ka:nuima:.

33 Ebete ebolo dubu idi numiya, ebeno mailo Iniyasitela, ebe a:iti ulama magumulo ape kodakoda temetemete eba uminalo ebeno wata bailo gito watitanaki.

³⁴ Pitate ebe naniya, “Iniyasi, Ya:su Kelisote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma: maigawete a:imano keta na:mokopiamida.” Ebe tetenomolo temetemete ebe dubugodone dolopoligiya ebete ebo maigiya,

³⁵ ebema: Lida ega:walo Salono duliyomololo dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate ebeno wade tanalo umite Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya.

Pitate Dokasiko A:ene Dadipatiya

³⁶ Ebene Yopa duliyomololo Ya:suko waloma:tadawa kamiyale idi nokolinami, ebeno mailo Tabitatela, epate ebe mailo Guliki tabamo Dokasima: ka:mina, me mailono magumu nitana, ‘diya-goeola.’ Me kamiyaleno tanalo ma kunula, ebete wadewade tanalo eba osiyodilolelo nigologolopiatamo nilakapo kawodawanomoma: eda:nami.

³⁷ Egela idilo ebe gabugabute delawiya gito a:iya, ebene moto epate ebeno ape ukulate unu motono tete kawo ditanami ebe teta:mo gito nadiliatiya epo epetapiate ebe ebolo ka:pa:liyaema:.

³⁸ Yopa duliyomolone Lida duliyomolamo to-laema: mulua:, ebema: Pitate Lida duliyomololo dokolinami, Ya:suko waloma:tapi epetapiate ebe tanalo olowite netewa dubu ebo naliboliya, iba:te ebe eba na:toweomelo ebete samamo ka:pema:.

³⁹ Ebene Pitate maigate iba:go ebo piya. Ebete Dokasikono motamo da:podoliya, a:e kamiyaleno ape ka:nuima: epate ebe ebo magatiya unu motolo tete kawo ditanami ebe teta:mo. Ebolo amoleamole epetapiate ebe niyakabolo putitatate

eba iimitalo ibino pupuliono inamabu ebo iyatu-miya, Dokasite eba okolinalo dopamo nilakapolo dikalamolenaki ebe kaliku.

⁴⁰ Ebe tetelo Pitate ibi bilibilinomo Dokasikono wata baine palibolete, ebe a:ka:tuwa: pupamo okolite Godoko ebo toteomiya, ebene ebete a:e kamiyaletamo olobigate ebe naniya, “Tabita, a:ma: nemaiga!” Ebe tetenomolo ebete ebeno balidi paeamidalete Pitako dumiya ebeno wata baine maigate gito okoliya,

⁴¹ ebene Pitate koto uwamidate ebete kemaigama: eba walubilo, ebete amoleamole ega:walo nanitabokobi midipi epetapi ka:la:mite Dokasiko iba:tamo ebo ikalamiya.

⁴² Nanitabola, me tabote Yopa duliyomolo kawonomamo da:tiya epo bilibilinomate Kawodawa Ya:suko nanitabokobi ebo midiya,

⁴³ ebema: Pitate egela epetapi bilibilidopo ebe duliyomololo okoliya Saimonokono motolo, ebe dubu kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawala.

10

Koniliyasite Pitako Ka:pema: Tabo Danaliboni

¹ Ebe tetelo dubu idite Sisaliya kawo duliyomololo nokolinami, ebeno mailo Koniliyasitela, ebe Loma epono gowelaopino elawodubu idila, ega:walo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Itali Epono Tanebapila.

² Ebete ebeno osiyodilole magumulo Godotamo na:tuduwanami, ma kunu ebete ebeno moto epago Godoko amamatenamiya, ega:walo tete

epetapilo ebete Yu epo nigologololo dilukulion-amiya ebe epo nilakapolo walubilinaki, ega:walo egela bilibilinomolo ebete Godotamo towetowe tabo kiyawaonaki.

³ Ebene egela idilo egelate kela:mo da:niwisigatepani, ebe tete 3 koloko tetela, ebeno balidite iyama: eba eda:omenalo Godokono nopodawa wadenomamo ebo umini. Nopodawate ebetamo popeganate na:peka:min, “Koniliyasi!”

⁴ Ebe tetelo Koniliyasite nopodawa tola:go eba umionalo ebetamo negeni, “Kawodawa, beda:la:ka:?”

Nopodawate ebe nowaimini, “A:ma:le towetowe tabo Godotamo degeawenaka ega:walo nigologolopiatamo nilakapo tanalo dosiyodilola:wenaka, ebe mabuma: Godote a:ma:tamo nekalakalana, ebe ubila wade tanalo idi a:ma:tamo osiyodiloma:”

⁵ Ebema: a:ma:le ka:lo dubu epetapi nalibola: Yopa duliyomolamo, iba:te dubu idi Saimono Pitako kemagaema:

⁶ Me dubu Pitako ebe Saimono idi kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewa:kolomo balalo a:emena, ebene a:ma:le kebe dubu kanalibola:emene, iba:te ebamo nemaimiote Pitako ebo ka:nuima:na:.”

⁷ Ebe tetelo Koniliyasitamo da:kiyawaoni ebe nopodawate ebegodone da:toni, ebete ebeno moto guno wokopi netewa ega:walo gowelao-dawa dubu kapiya ebo ka:la:min, ebe gowelaodawa dubute Godotamo na:tuduwatanami ega:walo ebe Koniliyasikono wade opodawa idila.

8 Ebene Koniliyasitamo kebe tanalote ka:pemaiganile, ebete ebe tanalo ibi analenate Yopa duiyomolamo ebo aliboleni.

9 Egela idilo iba:te Yopa duiyomolo niyakabamo nemaima: eba tolamenatolo, Pitate egela tuli tetelo Godago tabo gelama: moto unamo a:ka:tuwa: gito nodoliya.

10 Ebe tetelo ebeno tepo magumulo bae kape tanalo eba iyatawitalo bae nama: ubi niyatiti, wiyasiya moto epate bae ka:ma: eba osiyodilutalo ebeno balidite iyama: ebo eda:omiya.

11 Ebene Godote Unu Duiyomolo a:iyamiditalo Pitate ebo umiya, ebegodone inamabu idite piwisigiya, kaliku kawonomo ubuwomu netewanetewa uwatelemete opamo ebo puwamidiya.

12 Nanitabola, ebe kaliku magumulo digilona ebe iyaiya inamabu bilibilinomate pola:niya, ma kunu agowamo wapata:lamole inamabu, tepamo wapata:lamole inamabu, ega:walo olaola bilibili-nomo, Pitate ebakobako inamabu ulamiya.

13 Ebene tabote ebetamo ma kunu piwisigiya, “Pita, a:ma: maigawete inamabu idi anakapuma:wete nena!”

14 Wiyasiya Pitate negiya, “Ao, Kawodawa, na modobo:a!: A:ma:le a Yu epatamo dopamo dalo-moama:wiyala, nale ebe talena kadikamidale-nakia:. Nale makomako kuba goeogoeo, kalu, ega:walo olaola kenaonakoa:!”

15 Ebene walo ebetamo tabo idite ka:piya, “Me tetelo Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena, a:ma:le ebe inamabu kubakubanoma: akogeala:.”

16 Ebene Godote Pitatamo ebe tanalo netewa-kapiya teta:mo osiyodilote, ebe inamabuagono kaliku Unu Duliyyomolamo walo gito kelawa:digiya.

17 Ebe tetelo Pitate me tanalono magumuma:woki bilibili:ma: eba editalo, Koniliyasite adimo idilo daliboleni ebe dubate Saimonokono moto niyatawaote ebe motono kala ga:dimi gigiyulo ebo nelamota:oniya.

18 Ebene iba:te moto epo naleda:liya, “Saimono Pitako me motolo ba:ka:lutale?”

19 Ebe atu tetenomolo Pitate kebe tanalo kumiyyale ebe tanalono magumu eba waditalo, Godokono Uliyanate ebe naniya, “Gigiyu niyakabolo dubu netewa-kapiyate a:ma:ba:powaditata.

20 A:ma: maigawete iba:tamo na:niwisiga. A:ma: ibino tabo dolowiaemene iba:go toma:woki bilibili:ma: akoeda:la:, mabu ibi nale palibolimo.”

21 Ebe tetelo Pitate ebe dubatamo piwisi-gate na:pegiya, “Na la:le dowadina:witama, ebe dubula. La: beda:ma: ka:pelama:ema?”

22 Iba:te ebetamo nowamiya, “Gowelaopino Elawodubu Koniliyasite dutu adimolo a:a:ma:tamo paliboeni. Ebe tuputupudawala, ebete nani Godo ebe amamatena ega:walo Yu epo bilibili:nomate ebe wadedawanomoma: gelana. Godokono nopodawa idite ebe anani a:ma:le ebano motamo ka:pa:ema:, ebene ebete a:imano tabo kolowimene.”

23 Ebema: Pitate ibino tabo olowite moto guamo magatalete ebe idokolo ibi wadenomamo walubilini.

Pitate Koniliyasiko Ka:nowalubima: Da:tiya

Ebene egela idilo Pitate maigate ebe dubago na:tiya, ega:walo Yopa duliyomolone nanitabokobi midipi dubu epetapiate iba:go a:ka:tolamiya.

24 Iba:te gabu tetelo nelaonate, egela idilo Sisaliya kawo duliyomolamo ebo nemaimiya, wiyasiya iba:te Koniliyasitamo nemaimia:no, ebete dopamo ebeno eponomo ega:walo ebeno namutupi epetapi ka:la:mite, iba:te ebeno motamo paladabutite Pitako ebo pemakopelitiya.

25 Ebene Pitate ebamo pemaigate motamo opegama: eba nowagelitalo, Koniliyasite eba:go palugote ebeno agowa mabuamo pa:tuduwalatalo ebe ebo pamamatiya.

26 Pitate wiyasiya ebe adipatelo negiya, “A:ma:le na akoamamanatena:la!: A:ma:nemaiga, mabu na me opo lumagila, a:ma: keba kunula:ka: eba kunula.”

27 Ebene Pitate eba:go tabo kiyawaoago moto guamo eba nopila:olo, epo bilibilinomate iyalo aladabutite eba pola:nalo ebo nulamiya.

28 Pitate iba:tamo negiya, “La: iyatawalata a Yu epagodolo talena bitana Yua: lumagi idino motamo odoloma:, ega:walo ale Yua: lumagiago akaladabutima:, wiyasiya Godote tanalo idi na iyatunami, nale lumagi iditamo ubia:noma: eba eda:lo daleyagonoma: a:kegemo.

29 Ebema: la:le natamo tabo dapalibawenima, na ebe tabo olowite woki bilibila:go ka:pea:,

kalakalago pemo, wiyasiya niyaniyata, la:le natamo tabo beda:ma: kanalibawenima?”

³⁰ Ebene Koniliyasite ebetamo nowamiya, “Netewa-kapiya egela da:ponolopoligi kawo tanalo idite natamo a:pemaigani. Ebe tetelo egelate kela:mo da:niwisigatepani nale naimano motolo Godotamo towetowe tabo negenimo, ebene dubute a:la:uwa:da:le kalikago pawokalanate naimano dopo apulo utinalo uminimo.

³¹ Ebete natamo negeni, ‘Koniliyasi! Godote a:imano towetowe tabo olowi ega:walo a:imano nilakapo osiyodilo tanaloma: nekalakalana.

³² Ebema: a:ma: tabo nanalibiye Yopa duliyomolamo Saimono Pitate ka:pema:, ebete Saimono idi kau-goeogoeo tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewa: kolomo balalo a:emena.’

³³ Ebema: nale tabo samonomamo palibonimo a:ma:le ka:pa:ema:, ka:lo a:ma: a:pa:ta. Kalakala kawonomola, a bilibilinomate malo Godokono ololo apulo ba:polo:nama:, Kawodawa Godote a:ma:tamo dikametia ebe tabo ale wadenomamo kolowiomalema:.”

Pitate Koniliyasikono Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

³⁴ Ebene Pitate tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, “Nanitabola, na iyatawamo Godote epono unu tama kulamelelamena:,

³⁵ ebema: me opo kawonomolo iyaiya epono taneba magumulo kebe lumagite Godotamo tuduwatalo tuputupu tanalo

dosiyodilolenamene, ebete ebe lumagitamo bekalakalanamene.

36 “Godote dopamo a Isalaela epatamo dapalibi, la: ebe tabo iyatawalata, iyo, ebete ebe Wade Gelebadi Tabo atamo Ya:su Kelisodo apawokalimi, Ya:suko ebe me opo epo bilibilinomono Kawodawala.

37-38 Ega:walo la: me kawo tanalo idi iyatawalata, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate Godokono tabo da:pa:kiyawai, Nasalete duliyomolodawa Ya:sute ebeno woko ebe tetelo wagilimi, iyo, ebeno tanalote Ga:lili opolo dopamo pawokalate Yudiya opo kawonomamo ebo nemaigi. Ebema: la: iyatawalata, Godote ebe lawete ebeno Talena Uliyanano elawo ebe unamo dadipani, ebe mabuma: ebete wadewade tanalo osiyodilola:go eba pata:lo, Saitanate ala:mo dematuolamolenami ebete ebe epo bilibilinomo wadekobi a:midolenaki mabu Godote eba:go nokolinami.

39 Ebema: numa:la:, Ya:sute a Yu epono opolo ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dosiyodilolenaki, ebe tanalo ale aimano balida:mo dulamenakima:, a ebema: gelanama:. Nanitabola, epate ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko anagilamolemete ebo anakapumiya,

40 wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene igilamo adipatelo epatamo ebo awokalimi.

41 “Wiyasiya Ya:sute a:e magumune demaigi epo bilibilinomatamo kapawokala:, ao, Godote ebeno ubilo kebe epo Ya:sukono tanalo awokalima: iyalo deka:la:mioliya, ebete a

kapiyakapiyatamo pawokali. Ebema: nanitabola, tete epetapilo ebete ago bae enanaki,

42 ebene tete idilo ebete a anai ale epatamo Godokono Wade Tabo kawokaliminakoma:. Ale me tanalo ebema: awokaliminama:, piyate igilolo dilukuliona ega:walo piyate dopamo da:elaiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomono tanalo kanagilamelelaemene, mabu iyalo tetenomolo Godote ebetamo ebe woko ikamiya.

43 Iyo, nanitabola, Godokono woki awokalimipi dopamo dilukulinamiya ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo ma kunu awokaliminakiya, piyate ebe nanitabokobi da:midima:na: Godote ibino kuba Ya:sukono mailono elawamo egebolelamete ka:dodolomatililaemene.”

Godokono Uliyanate Yua: Epatamo Da:piya

44 Pitate me tabo eba kiyawautalo, Godokono Uliyanate tabo olowiopi bilibilinomo unamo ebo piwisigiya.

45 Ebene Yu epo nanitabokobi midipi epetapiate Yopa duliyomolone Pitago da:pelamiya, iba:te ebe tanalo umite kawonomamo anoanoutiya, mabu Godote ebeno Uliyana Yua:pi unamo nilakapolo gito adipaniya, dopamo ebete Yu epatamo keba kunu kikalamiyale eba kunu.

46 Iyo, Yua:piate Godokono Uliyanano elawamo Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ebe eba walogutalo, Yu epate ebo olowiutiya, ebema: Pitate ebeno namutupiatamo negiya,

47 “Numa:la:, me epate Godokono Uliyana elawa:, ale dopamo delaima: eba kunu. Ebema: ale ibi obamo waduba:midaolema: modobola,

me wade tanalo osiyodiloma: lumagi idite a a:kodiyoboemene.”

48 Ebene Pitate ibi epetapi nanaliya iba:te Ya:su Kelisokono mailamo Yua:pi obamo kowaduba:midaolema:. Iba:te ebe tanalo osiyodilo dolopoligiya, Koniliyasiate Pitako ebo toteomiya egela epetapi iba:go kokoliatepama:.

11

Pitate Yelusalema Sosi Watowatopiatamo Ebeno Osiyodilo Tanalo Dapawokalimiya

1 Ebe tetelo Yudiya opo kawonomolo dilukulinamiya ebe alibolepi dubu ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi, iba:te me tanalo olowiya Yua:piate Godokono tabo delawiya.

2 Ebema: Pitate Yelusalema kawo duliyomolamo da:piya ibi epetapiate ebe kawiya aniya, mabu iba:te negelanakiya Yua:pi dubate Yu epono tama itamida pukala uwatea:no iba:te nanitabokobi midipiago kapiyakobi ako-olowiala:.

3 Ebema: iba:te Pitatamo negeliya, “A:ma: beda: mabuma: tama itamida pukala uwatea:pino motamo gito nodolawete iba:go bae beda:ma: ka:nenawia? A:ma: aimano kawo pukala nadikamidaliata!”

4 Ebema: Pitatamo kebe tanalate ka:pemaimiyale, ebete ebe tanalono wagilame mabune wagilimite wadenomamo ma kunu awokalilamiya,

5 “Na Yopa duliyomololo eba nokolinatel o egela idilo Godago tabo degelitima: naimano

balidite iyama: ebo eda:onami. Ebe tetelo Godokono Unu Dulyomolone inamabu idite pi-wisitalo uimo, ebete kaliku kawonomo ubuwomu netewa-netewa uwateleteme natamo ebo puwamidi.

⁶ Ebe tetelo nale tatalinomolo utite kaliku magumulo da:pola:ni ebe inamabu wadeno-mamo ulaimo, agowamo wapata:lame dabiole inamabu, ega:walo iyaiya dabiolea: goeogoeo epetapi, ega:walo tepamo wapata:lame inamabu, ega:walo olaola bilibilinomo.

⁷ Ebene tabote natamo ma kunu pi, ‘Pita, a:ma: maigawete, inamabu idi anakapuma:wete nena!’

⁸ “Wiyasiya nale negimo, ‘Ao, Kawodawa, na modoboaa:. A:ma:le dopamo a Yu epate naoma: talena dalomoama:wiyala, nale makomako kubakuba inamabu kenaonakoa:!’

⁹ “Ebene tabote walo Unu Dulyomolone na:ka:pi natamo, ‘Me tetelo Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena, a:ma:le ebe inamabu kubakubanoma: akogeala:’

¹⁰ Ebene Godote natamo netewa-kapiya teta:mo ebe tanalo osiyodilote, ebe inamabuagongo kaliku Unu Dulyomolamo walo gito kelawa:digi.

¹¹ “Ebene ebe tetenomolo Sisaliya dulyomolone natamo dapaliboli, ebe dubu netewa-kapiyate nale dokolinatimo ebe motamo ebo pemaimiya.

¹² Ebe tetelo Godokono Uliyanate na niyatunami nale woki bilibilia:no iba:go ka:toma:, ebema: me nanitabokobi midipi sikisi ekaki Yopa

duliyomolone nago Sisaliya duliyomolamo tolamete Koniliyasikono motamo ebo nodoloima:.

13 Ebene adimo idilo Godokono nopodawate Koniliyasitamo dapawokalani, ebete ebe tanalo a ebo anai. Ebe nopodawate ebeno motolo dutini ebetamo negeni, ‘A:ma: Yopa duliyomolamo tabo nanaliba Saimono Pitate ka:pema:.

14 Ebete pete Godokono tabo da:pa:kiyawaomene, ebe gabodo a:ma: ega:walo a:imano moto epo la: bilibilinomate igilo mula: tanalo Godogodone kelaemamota.’

15 “Ebene nale Koniliyasikono tabo olowite tabo kiyawao eba wagilimilo, Godokono Uliyanate ibi unamo ebo iwisigi, dopo tetelo atamo diwisigi eba kunu.

16 Ebe tetelo Kawodawa Ya:sute dopamo da:kiyawai, nale ebeno tabo walo na:kemalagidilimo. Ebeno tabo ma kunula, ‘Yonete la: obonomamo dowaduba:midaioletia, wiysiya Godote la: ebeno Uliyanamo kowaduba:midaolema:ta.’

17 Nanitabola, Godote ebeno Uliyana Yua:piatamo ma kunu ikalami, dopamo ebete atamo dikaeami eba kunu, ale Kawodawa Ya:su Kelisoko nanitabokobi da:midima: ebe tetelo. Ebema: na potelela:ka:, nale Godoko odiyoboma: dowagelenamo? Nale Godokono elawo iba:godolo duimo Yua:pi obamo ebema: waduba:midaolimo.”

18 Ebe tetelo sosi watowatopiate Pitakono tabo olowite ebeno osiyodilo tanaloma: odiyobo tabo idi kegeliya:, wiysiya iba:te Godoko eba moiolo negeliya, “Nanitabola, Godote atumu

Yua:piatamo wade tete ikalami, iba:te kuba woki magumune olobila:te Godokono nanitabo igilo kelaema:.”

Ya:sukono Wade Tabote A:ntiyoka Kowo Dulyomolamo Da:piya

19 Me tanalo idila. Yu watowatopiate Stibiniko danakapumiya ebe tetelo ibino dowa tanalote elawonomoma: ediya Ya:suko nanitabokobi midipiatamo, ebema: iba:te Yelusalemane iyaiya alautiya, epetapiate Ponisiya opamo, epetapiate Saipalase opamo, ega:walo epetapiate A:ntiyoka kwo duliayomolamo, iba:te eba kunu alautiya. Ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo, iba:te dopamo Yu epo kapiyatamo Ya:sukono Wade Tabo kiyawao ebo nowagilimiya.

20 Wiyasiya Saipalase opo epo ega:walo Sailiniya opo epo, ibino nanitabokobi midipi epetapiate A:ntiyoka kwo duliayomolamo da:pelamiya, iba:te Kawodawa Ya:sukono tanaloma: Wade Tabo Yua:piatamo atumu ebo pa:kiyawaiya.

21 Ebe tetelo epo bilibilinomate ibino tabo nanitabokobi midite Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya, mabu Kawodawano elawote iba:godolo nitanami.

22 Ebene Yelusalema kwo duliayomolono sosi watowatopiate ebe tanalo olowite Banabasiko ebo palibiya A:ntiyoka kwo duliayomolamo.

23 Ebete ebamo da:pemaigiya Godokono nilakapo tanalote ibino taneba magumulo woko dosiyodilonami ebe tanalo pumite kawonomamo pekalakaliya, ebema: ebete ibi nanaliya iba:te ibino tepo magumu kodakodailamete

Kawodawa Ya:suko magumulo nanitabonomolo kilukulinama:.

²⁴ Nanitabola, me Banabasiko ebe wade dubunomola, Godokono Uliyanate ebe etabokaimiya ega:walo ebeno nanitabokobi midi tanalote kawonomoma: eda:nami, ebema: Godote ebeno wade woko eba osiyodilolo epo bilibilinomate Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya.

²⁵ Ebene Banabasite Tasase kawo duluiyomolamo gito tiya Soloko ka:nuima:.

²⁶ Ebete ebe numite A:ntiyoka kawo duluiyomolamo gito magaiya, ebene ibi netewapiate kapiya ulama magumulo sosi epago daladabutinakiya, iba:te epo epetapi bilibilinomo ebo iyatulame-nakiya. Ebe tetelo A:ntiyoka duluiyomolo epo epetapiate Ya:suko waloma:tapi ebeno mailamo ka:la:milo Kelisoko modobo epoma: ka:la:mi ebo wagilimiya.

²⁷ Ebene Godokono woki awokalimipi dubu epetapiate Yelusalema kawo duluiyomolone A:ntiyokamo gito tolamiya.

²⁸ Ibino taneba magumulo dubu idi A:gabasite maigate Godokono Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiya, “Me opo kawonomolo tete geyageyadopolو nao inamabuate kolopoligoma:na:!” Ebema: ebe tanalote walone nanitabonomolo a:pemaigiya, Loma epono Kawo Elawodubunomo Kolodiyasiko tetelo.

²⁹ Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo olowite tabo ma kunu iyatiya, ibi bilibilinomagodolo kebako manite modobolo ka:pola:niyale, ebe mani alomote iba:te Yudiya

opolo dilukulinamiya ebe nanitabokobi midipi ekaki nilakapolo ka:nowalubilima:

³⁰ Ebema: iba:te eba kunu osiyodiliya, ebe mani iba:te Banabasiko ega:walo Soloko ibino kotamo alomote ebo aliboliya Yelusalema sosi watowatopiatamo.

12

Kawo Elawodubu Elodite Sosi Epatamo Kawokawo Temeteme Dikalamiya

¹ Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo Kawo Elawodubu Elodite kawokawo temeteme sosi epatamo ikalame ebo wagilimiya,

² ma kunu ebete gowelaopi nalibolete, iba:te Yonekono naniwi Ya:imesiko nelawete idoko motolo gowelaono gila:mo ebe ebo anakapumiya.

³ Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate ebeno osiyodilo tanaloma: dekalakalautiya, Elodite ebe tanalo iyatawate Pitako atumu anakapuima: ubi na:kiyatiti, ebene Yu epate ibino Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu* eba osiyodilutalo ebete Pitako ebo lawiya.

⁴ Ebene Pitako idoko motamo eba nalibolo Elodite ebeno gowelaopi epetapi gito nalomiya iba:te ebe wadenomamo ka:numinatem: Ebe gowelaopiate Pitako eba uminatelo ibino netewanetewa tanebalo pola:niya, taneba idilo powa, taneba idilo powa, iba:te eba kunu pola:niya,

---

* **12:3:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.17 buka apuno walubi tabo numiye.

mabu Elodite ubi niyatiya, Aduga:la Soliyomu[†] dolopoligomene ebete Pitako powolukote epono ololo apulo ebeno tanalo anagiyamidamete ebe ebo kanakapuima:.

⁵ Ebema: Pitate ebe tete eba makopelelo idoko motolo ebo okoliya, wiysiya sosi epate ebe mabuma: Godotamo kawonomamo towetoweon-amiya.

*Idoko Idilo Godote Pitako Idoko Motone
Da:powolukoni*

⁶ Elodite Pitako epono ololo apulo anakapuima: degiya, ebe egela pea:no idoko idilo Pitate gowelaopi dubu netewapino tetelo watani, auli ale ma:midaolemela, ega:walo ebe idokolo gowelaopi epetapi dubu netewate idoko moto gigiyulo nelamota:niya.

⁷ Ebene ebe tetelo Kawodawa Godokono nopodawate pawokaladiganate eba utinalo alete idoko moto gu ebo pukuimini. Ebete Pitako bala apune ologilo eba amutiyanalо nanani, “Pita, samamo nemaiga!” ebene ebete ebe tabo eba genalo Pitakono kotono auli alete a:ka:tuwa: ebo palamila:olemeni.

⁸ Ebene Godokono nopodawate ebetamo negeni, “A:imano apeno inamabu pupuliatwete agowa inamabu na:ka:pupuliya.” Pitate ebe tanalo osiyodilonate nopodawate ebe walo nakanani, “A:ma: a:imano lubudino kaliku pula:wete na nowaloma:ena:.”

[†] **12:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Yu epono Soliyomu idino magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

9 Ebene Pitate ebe eba waloma:tanalo Godokono nopolawate ebetamo dosiyodiloni ebe tanalo ebete iyolo numinamu geni.

10 Iba:te eba kunu eba tonalo atila:dawa idi nodolinate, idi ka:nodolinate, eba kunu iba:te idoko motono auli gigiyamo ebo nemaiminiya. Ebe tetelo kawokawo gigiyate a:ka:tuwa: alagillionate iba:te duliyomolo teta:mo gito nemaiminiya, ebene iba:te duliyomolo magumuno gabu idido kela:mo tonate Godokono nopolawate Pitagodone gito nalatidini.

11 Ebe tetelo Pitate wade woki lawenate negeni, “Nanitabola, na ka:lo iyatawamo Kawodawa Godote ebeno nopolawa apalibo, iyo, ebete na Elodikono elawo magumune a:powolukone, ega:walo nanitabokobi midia: Yu epo epetapino kuba ubi tanalo magumune ebete naimano igilo a:mula:name.”

12 Ebema: ebete me tanalo diyatawani ebete Yone Makakono menoko Ma:likono motamo gito toni, mabu nanitabokobi midipi bilibilinomate ebamo iyalo aladabutiniya iba:te Godotamo towetowe tabo Pitako mabuma: kegelanama:

13 Ebene Pitate gigiyu eba nanakaminalo, woko buwele idi ebeno mailo Laudate gigiyu a:iyamidama: eba penalo,

14 ebete Pitakono tabo madodo polowinate gigiyu a:iyamida:no kalakalago puliganate, Pitate gigiyu niyakabolo da:putini ebe tanalo ebete epo ebo nanalen.

15 Iba:te ebetamo nowaminiya, “Ao, a:ma: nedaedalenata!” Wiyasiya ebete ebeno tabo nanitabonomoma: walo da:kegeni, iba:te woki

iyakobi midilinate negelaniya, “Diyala, Pitate iyalo a:ete Godokono nopolawate ebeno ololamo da:pele.”

¹⁶ Iba:te ebe tabo eba gelanalo wiyasiya Pitate gigiyu anakami katepania:, ebema: iba:te pelamenate gigiyu da:pa:iyamidaniya Pitako uminate kawonomamo anoanoniya.

¹⁷ Ebe tetelo Pitate ebeno kotamo epono kalakala diyamo eba odiyobolenalo, Kawodawa Godote ebe idoko motone keba kunu ka:powolukonile ebe tanalo ebete ibi ebo analeni. Ebene ebete iba:tamo negeni, “Me tanalo Ya:imesiko ega:walo aimano nanitabokobi midipi epetapi nananaliyala:.” Ebe tetelo Pitate ibi miyapanate diya gabodo moto ida:mo gito toni gabamaniate ebe walo lawekapoma:.

¹⁸ Duiya idilo egelate da:powaloiya ebe tetelo idoko moto atila:pi dubate Pitako idoko motone keba kunu ka:nemaiganile, iba:te ebe mabuma: kawonomamo eba anoanoutalo woki bilibili-nomoma: eda:utiya.

¹⁹ Ebene Kowo Elawodubu Elodite ebe tanalo dolowiya tabo ebo iyatiya Pitako kowadima:, wiyasiya iba:te ebe nipo wadiya. Ebe tetelo Elodite ibi Pitakono tanaloma: kawonomamo dalateda:liya, wiyasiya iba:te nanitabo tanalo awokalima: ka:modobutiya:, ebema: ebete ebeno gowelaopi epetapi analiya iba:te ebe idoko moto atila:pi gito kanakapulaema:.

Godote Kowo Elawodubu Eloditamo Kuba Wiya Dikamiya

Ebe tanalo dolopoligiya walogabo apune Kowo Elawodubu Elodite Yudiya opone Sisaliya kowo

duliyomolamo gito tiya tete geyageyadopol
ebolo ka:nokolinama:.

²⁰ Ebene tete idilo ebete Taya ega:walo Saidono kawokawo duliyomolo netewatamo kawonomamo da:dowiya, ebe mabuma: ebe epate woki bilibilinomoma: eda:iya mabu ibi bilibilinomate Elodikono opolo bae uwatenakiya. Ebe tetelo iba:te Sisaliya kawo duliyomolamo pelamete Kawo Elawodubuno moto umidawa Balastasiko dopamo napaniya ebete ibi mabuma: Elodiko gelebadikobi ka:midima:.

²¹ Ebema: Elodite iba:go tabo ka:kiyawaoma: kebe tete kiyatiyale, ebe tete da:piya ebete ebeno kawo elawodubuno inamabu pupulite tabo anagiyamida bailo eba okolitalo iba:tamo tabo ebo kiyawaiya.

²² Ebema: iba:te Elodikono tabo dolowiya, ebe eba moiolo kawonomamo gelalo nowaimiya, “Atamo da:kiyawauta ebe opo lumagia:, ebe aimano Godotela!”

²³ Ebene Elodite ebe tabo kalakalago lawete wiysiya nani Godo kadipatiya:. Ebe mabuma: Kawodawa Godokono nopodawate ebe tetenomolo ebe anagalimite, ebene ukate ebeno apa:mo opila:ote ebeno tepo magumuno inamabu naome eba wagilimilo gito a:iya.

²⁴ Ebe tetelo Godokono tabote ebe opo kawonomamo eba petolo kawonomoma: ebo ediya.

²⁵ Ega:walo ebe atu tetelo Banabasiko ega:walo Soloko iba:te Yelusalemalo woko osiyodiloma: da:tiya, ebe woko nopoliyate iba:te A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo eba kolowamilo Yone Makako ebo magaiya.

13

*A:ntiyoka Sosi Watowatopiate Banabasiko
Soloko Oli Wokamo Daliboliya*

¹ Ebe tetelo A:ntiyoka kawo duluiyomolono sosi magumulo Godokono woki awokalimipi dubu epetapi ega:walo iyatulamepi dubu epetapi bilibiliidopo iba:te ebolo nilukulinamiya. Ebe dubuno mailo Banabasiko, ega:walo Simiyonoko ebeno mailo idi Kilikilidawala, ega:walo Lusiyasiko ebe Sailiniya duluiyomolodawala, ega:walo Manayaneko, ebe gudu da:peso tetelo Kawo Elawodubu Elodikono menokote dabinami, ega:walo Soloko.

² Ebene egela idilo iba:te Kawodawa Godoko eba amamatitalo ebete ibino tolame gabonade-nomamo kiyatulaema: bae naoa:no pola:niya. Ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi nanaliya, “La: Banabasiko Soloko ibi netewapi naimano tanaloma: iyabaiamo nalomala:. Ibi nale iyalo eka:la:miyamo iba:te naimano woko idi kosiyodilonama:.”

³ Ebene iba:te bae naoa:no eba pola:nalo, ibi netewapi mabuma: Godotamo towetowe tabo gelate, koto iba:tamo watiolelamete oli wokamo ebo aliboliya.

*Banabasiko Soloko Iba:te Saipalase Opolo
Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya*

⁴ Ebe tetelo Godokono Uliyanate Banabasiko Soloko danaliboliya, iba:te Selusiya duluiyomolamo nemaimite ebolo kawo palai pe lawete kewa: kolomo apuamo gito na:iwiya Saipalase opamo.

5 Ebene ebe opono Salamasi duliymolamo nemaimite iba:te Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Godokono tabo kiyawaoago ebo nowapatiya. Ebe tetelo Yone Makate woko magumulo ibi nowalubilinatiya.

6-8 Ebene iba:te Saipalase opodo eba petonatolo ebe opono duliymolo ida:mo ebo nemaimiya, ebe duliymolono mailo Peposala. Ebolo iba:te giwali dubu idi numiya, ebeno mailo Ba-Ya:sutela ega:walo ebeno mailo idi Guliki tabamo Elimasitela. Me dubu ebe Yu dubula, wiyasiya ebete epo eba iyatulamenalo a:da: tabo Godokono mailamo kiyawaonaki. Ebe tetelo Saipalase opono Kapela Kawo Elawodubu ebeno mailo Segiyasi Polasitela, ebete wade mulo wokiagodawama: eda:nami, ebene ebete Banabasiko ega:walo Soloko ebetamo ka:la:miya iba:godone Godokono tabo kolowima:. Wiyasiya ebeno namutudawa Ba-Ya:suko ubia:nola, ebema: ebete Soloko ega:walo Banabasiko eba odiyobolelo Kapela Kawo Elawodubu naniya ibino tabo nanitabokobi akomida:la:.

9 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Solokono mailo idi Polotela, ebema: Godokono Uliyanano elawote ebe eba tabokaimilo, ebete ebe giwali dubu balidi kodakodamo eba umilo kawiya ma kunu aniya,

10 “A:ma: Saitanakono gudulata, ega:walo a:ma: Godokono tuputupu tanalo odiyobodawama: eda:nata! Iyo, a:ma:godolo iyaiya elemasigi tanalo tabokanomola! Keleka: mabu a:ma:le Kawodawa Godokono tuputupu gabodekalawikalawima:wenaka?

11 Ebema: ka:lo Godokono kotote a:ma: danagalimitamene a:imano balidite idokoma: keda:oema:ta, iyo, tete geyageyadopolو a:ma: egelano alo a:kuma:wenakomene.”

Ebe tetenomolo idoko tanalote ebeno ape da:pa:muliya Elimasite ebeno kotamo eba ologiatepalelo walubidawa wadiya ebe gabو kiyatima:.

12 Ebema: kebe tanalote kemaigiyale, Kapela Kawa Elawodubu Segiyasi Polasite ebe tanalo umite Godoko nanitabokobi ebo midiya, ega:walo ebete Kawodawa Godokono iyatumi tanalomama: kawonomamo anoanuti.

*Polote Pisidiya Opono A:ntiyoka Dulyiomololo
Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya*

13 Ebene Polote ebeno namutupiago ebe Pепosa dulyiomololo kawo palai pe lawete kewa: kolomo na:iwalete Pa:mapiliya opono Pega dulyiomolamo gito tolamiya. Ebolo Ўone Makate ibi miyapate Yelusalema kawo dulyiomolamo walo gito ka:tiya.

14 Wiyasiya Poloiate Pega dulyiomolone tolamete Pisidiya opono A:ntiyoka dulyiomolamo gito nemaimiya, ebene iba:te Yu epono wokoa: talena egelalo ibino balidi ibilamole motamo nodolote epo epetapiago gito nilukuliya.

15 Ebene Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimpiaate dakuloliya, ebe netewa tanalo moto umipiate epatamo ebo ka:la:mioliya. Ebe tetelo iba:te Poloko ega:walo Banabasiko iba:tamo tabo ma kunu nalibiya, “Naniala:,

la:godolo a kodakodaiaema: tabo ditanamene, modobola atamo negeliyala:.”

¹⁶ Ebema: Polote maigate ebeno koto unamo adipatelo negiya, “Isalaela epala:, ega:walo la: Yua:pi epetapi piyate nani Godo damata:wenama, la: naimano tabo nolowiala:.

¹⁷ A Isalaela epono ewoniate Isipiti opolo kapela epoma: eba eda:onalo, aimano Godote ibi uwatelo taneba kawonomoma: ebo midiliya, ebene ebete ebeno kawo elawamo Isipiti opone ibi ebo wagailiya.

¹⁸ Ebene iba:te 40 ulamamo bulu opolo eba wapata:lamenalo Godotamo temeteme nikamenamiya, wiysiya ebe tete geyageyanomolo ebete ibi wadenomamo buiyalatenami,

¹⁹ ega:walo ebete Ka:inane opolo iyaiya epono sebeni taneba alukolete ibino opo Isalaela epatamo gito ikalamiya.

²⁰ Nanitabola, Godote ebe Isalaela epono ewoni Isipiti opone dowagailiya ebe tetene wagilimite, iba:te Ka:inane opo da:pelawiya ebe teta:mo pemaiga, ebe tetelo 450 ulama a:petoiya.

“Ebene Godote ibi kowalubilima: tabo anagilamepi dubu epetapi iba:tamo ikalamiya, me tanalote ebe tetene wagilimite Godokono woki awokalimidawa Sa:miyoloko teta:mo pemaigya.

²¹ Ebe tetelo iba:te Sa:miyoloko naniya ibi magumulo kawo elawodubu kadipatema:, ebema: Godote Beniyaminakono gu magumulo Kisikono gudu Soloko iba:tamo ikalamiya, ebete 40 ulamalo ibino watodawama: keda:nama:.

²² Wiysiya Godote Soloko iyabaiamo eba iyatiло Da:ibidiko ebo adipatiya ebete ibino Kowo

Elawodubu idima: keda:ma:. Ebe tetelo Godote Da:ibidikono tanaloma: tabo ma kunu kiyawaiya, ‘Nale Yesikono gudu Da:ibidiko uimo, ebeno tepe magumu wadenonomola, na keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete naimano ubi tanalo bilibilinomamo a:tuduwtanako.’

²³ “Ebene Godote kebe tabo dopamo nanitabonomolo kegiyale, ebe tabono tanalote a tetelo ma kunu pemaigiya, ebete Da:ibidikono walone gudu idi Ya:suko adipatiya, ebete Isalaela epono Igilo Mula:lelamedawama: keda:ma:.

²⁴ Ebene Ya:sute ebeno woko wagilimia:no, dopamo Yonete Isalaela epo bilibilinomatamo Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya, iba:te ibino kubane olobila:ote ebene ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:.

²⁵ Ega:walo Yonekono woko opoliya tete detataliya, ebete ibi nanaliya, ‘La:le na poma: kegelawenakoma? Na Kelisotea:, ebete naimano walogabo apune ba:pena, iyo, na wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:’

²⁶ “Ebema: naimano ekakiala:, la: piyate A:ibalayamakono walone gudima: deda:wenama ega:walo la: Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamata:wenama, Godote ebeno igilo mula: tabo a bilibilinomatamo apalibiya.

²⁷ Wiyasiya Yelusalema duiyomolo epo ega:walo ibino watowatopi iba:te Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo dakuloliya, ebe tabono iyaiya tanalo iba:te wokoa: talena egela bilibilinomolo eka:la:miolenaka, wiysiya numa:la:, iba:te ebe iyaiya tabono nanitabo magumu wadenomamo

kelawenakoa:. Ebe mabuma: iba:te Ya:suko ubia:noma: eba eda:olo ebe anakapuima: tabo ebo iyatiya, wiyasiya iba:te kiyatawaiya: ebe osiyodilo tanalodo Godokono tabote nanitaboma: keda:mene.

²⁸ Ebe tetelo iba:te Ya:suko a:eamo kaliboma: ubi diyatiya ebeno kuba nipo wadimiya, wiyasiya iba:te olodiyoboa:no Paeleteko walo nakapaniya ebete ebe kanakapuima:.

²⁹ Ebene Godote Ya:sukono tanaloma: kebe tabo apuapu ebeno Bukamo dopamo dakuloliya, iba:te ebe tanalo epetapi bilibilinomo ebetamo osiyodiloliya, ebene ebete da:iya iba:te ebe kewa olotolowane owolukote nokola bobo magumamo gito iyatiya.

³⁰ Wiyasiya Godote a:ene ebe walo akadipatiya,

³¹ ebema: piyate Ya:suago Ga:lili opone Yelusalemamo da:tolamiya, ebete egela bilibilinomo epetapilo iyaiya tetelo iba:tamo pawokalanaki, iyo, iba:te ibino balida:mo Ya:sute a:ene igilamo maiga tanalo duminakiya, ka:lo iba:te Yu epatamo ebeno tanalo ebema: awokalimina.

³² “Ale la:tamo degelitama:, me tabo ebe Godokono Wade Tabola. Numa:la:, ebete aimano ewoniatamo kebe tabo nanitabonomolo kegiyale,

³³ ebe tabono tanalote a tetelo ma kunu pemaigiya, ebete Ya:suko a:ene adipatiya. Iyo, ebete Sam Oale Buka sapta 2 tetelo Ya:sukono tanaloma: ma kunu giya,

‘A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.’ ”

³⁴ Ebene Polote ebeno tabo mog:a:melo walo na:kegiya, “Iyo, nanitabola, Godote Ya:suko a:ene adipatiya, ebema: ebeno apete kabalema: bobo magumamo walo a:ka:toamene. Ebema: Godote ebeno Bukalo tabo idi ma kunu kegiya,

‘Naimano gudu, nale Da:ibiditamo ikameoma:
nanitabonomolo degiyamo,
ebe talena ega:walo nanitabo tanalo bilibilinomo
a:ma:tamo kikameomamota,
uwomua: tetelo a:ma: kowalubitanama:.’

³⁵ Ega:walo Godokono Bukate tete idilo na:kegena,

‘Godo, a:ima:no elawo awokalimi magumudo
abale tanalote bobo magumamo
a:ka:pemene
a:imano Wade-talena Wokodawa
ka:kubaima:’

³⁶ Ebene Polote me tabono magumu awokalimilo walo na:kegiya, “Numa:la:, me tabote Da:ibidikono tanaloma: kegena:. Da:ibidite me opolo eba okolinalo ebete Godokono wokodawama: eda:nami, wiysiya ebete da:iya iba:te ebeno ape ebeno ewonino bobo niyakabamo niyatite ebo abaliya.

³⁷ Wiysiya numa:la:, Godote kebe dawa a:ene dadipatiya, me lumagi Ya:sute bobo magumulo kabaliya:.

³⁸⁻³⁹ “Ebema: naimano ekakiala:, ale kebe tabo la:tamo ka:kiyawautama: la: wadenomamo niyatawala:, Ya:suko modobola la:imano kuba

egebolelametate la: ebeno tuputupupima:
 ka:midilitama:. Iyo, Godote Mosesedo atamo
 dikaeamiya ebe Totomu Tabote epono kuba
 osiyodilole tanalono ale palamililaema:
 modobo:, wiyasiya piyate Ya:suko nanitabokobi
 da:midima:na: Godote kuba tanalono elawo
 magumune ibi kowagailimene.

⁴⁰ Ebema: la: nanisiwale! La:le ebe
 nanitabokobi midia:no, Godokono woki
 awokalimipiate dopamo da:kiyawaiya ebe kuba
 wiylate la:tamo ka:pemaigamene! Iyo, Godokono
 tabote ibido ma kunu awokaliya,

⁴¹ ‘Naimano iyaiya taboma:
 na demalogona:wenama,
 la: wadenomamo nolowiala:!
 Numa:la:, la:imano ilukulina tetelo
 nale kawo tanalo idi kosiyodilomamo,
 wiyasiya epetapiate me tanalono magumu
 la:tamo dawokalima:na:,
 la: nanitabokobi a:ka:mida:ema,
 ebe mabuma: la: naimano osiyodilo tanalo
 uma:wete
 eba anoanolo la: gito ka:elaomamota!’ ”

⁴² Ebene tabo kiyawao dolopoligiya, Poloko
 Banabasiko iba:te Yu epono balidi ibilamole mo-
 tone eba piwtilo, epate ibi nanaliya wokoa: tal-
 ena egela idilo ebe atu iyaiya tanalo ibi walo
 ka:ka:piyatulaema:.

⁴³ Ebene ibi bilibilinomate ebe aladabuti baine
 da:tolamiya, Yu epo ega:walo Yua:pi epetapi piy-
 ate nani Godo damamatenamiya iba:te Poloko

Banabasiko eba waloma:talenatolo, ibi netewapiate wadewade tabo epetapiamo ibi ebo walubilinatiya iba:te Godokono nilakapo magumulo kodakodalo kilukulinama:.

Iba:te Wokoa: Talena Egela Idilo Godokono Tabo Walo Da:ka:kiyawaiya

⁴⁴ Ebene wokoa: talena egela idilo duliyomolo epo bilibiliñomate pelamoliya Godokono tabo olowioma:.

⁴⁵ Ebe tetelo Yu epo epetapiate tabo olowiopino iyawa tanalo dumiya, ebema: iba:te kawonomamo eba dowaolo Polote da:kiyawaiya ebe tabo kubama: gelalo ebe ebo malogiya.

⁴⁶ Ebene Poloko Banabasiko iba:te tolea:no ibino tabo eba wiyalu negeliya, “Godoko ubila ebeno tabote la: Yu epatamo dopamo awokalama:, wiyasiya la: ubia:noma: eda:omata. Ebema: la: wadewadenoa: la:le Godogodone uwomua: igilo laema:, mabu la: a:ka:tuwa: la:tamo gigiyu emopimata! Ebe mabuma: ale la: eba miyapalo a wiyasiya Yua:piatamo ka:tomalema:.

⁴⁷ Mabu Kawodawa Godote a eba palibaelo ebeno Buka apuno tabo ida:mo a ma kunu toto-muateiya,

‘Nale a:ma: eka:miyamata,
a:ma:le iyaiya opo epo bilibiliñomatamo
aloma: ka:neda:wenama:,
ebema: a:ma:le me opo kawonomamo toawete,
epono igilo mula:lelame tanalo
iba:tamo katama:ta.’ ”

48 Ebene tabo olowiopi magumulo Yua: epate eba kalakalautalo Godokono tabo wadenoma: gelate ebe ebo moiutiya, ega:walo ibi magumulo Godote dopamo uwomua: igilamo deka:la:miya, ibi bilibilinomate ebeno tabo nanitabokobi ebo midiya.

*Yu Watowatopiate Ibi Pisidiya Opone Elawamo
Danaliboliya*

49 Ebe tetelo Kawodawa Godokono tabote Pisidiya opo kawonomamo ebo tiya,

50 wiyasiya A:ntiyoka duliymololo Yua:piate Godoko damamatenamiya, ibi magumulo kwokawo kamiyale epetapi ega:walo duliymololo watowatopi dubu, Yu epate ibino woki kubailamelelamete elawo ebo ikalamiya iba:te Poloko Banabasiko iba:tamo ka:dowaoma:. Ebema: ebe watowatopiate ibi netewapiatamo temeteme eba ikalamelo ibino opone elawamo ebo naliboliya.

51 Ebene duliymololo watowatopiate ibi eba ulamitalo, Poloko Banabasiko iba:te ibino agowano tuwae moda:midatepaolete ibi gito miyapiya, iba:te kiyatawaoma: Godokono tete na:pe ebete ibino kuba wiya iba:tamo ka:pikalaema:. Ebene Poloko Banabasiko iba:te Aikoniyama duliymolamo gito tiya,

52 wiyasiya iba:te A:ntiyoka duliymololo da:miyapiya, ebe Ya:suko waloma:tapi Godokono Uliyanate ibino tepo magumu kawo kalakala tanalamo ebo tabokailamelelamiya.

14

Poloko Banabasiko Iba:te Aikoniyama Dulyomololo Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya

¹ Ebene Aikoniyama duliymololo Poloko Banabasiko iba:tamo atu tanalote ka:pemaigya. Iba:te Yu epono balidi ibilamole motolo Godokono tabo wadenomamo eba kiyawautalo, Yu epo ega:walo Yua:pi bilibilinomo atumu iba:te Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

² Wiyasiya Yu epo epetapiate nanitabokobi ka:midya:, ebema: iba:te Yua:pino woki eba kubailamelelamelelo elawo ebo ikalamiya iba:te nanitabokobi midipi ekakiatamo ka:dowaoma:.

³ Wiyasiya Poloko Banabasiko iba:te ebe Aikoniyama duliymololo tete geyageyadopollo eba okoliolo Kawodawa Ya:sukono nilakapo kimalagidilo tanaloma: tolea:no gelanakiya, ebene Kawodawate ibino tabo elawokobi eba midilo iba:tamo elawo ebo ikalamenaki iba:te iyaiya anoano tanalo kosiyodilolema:.

⁴ Ebema: ebe duliymolo epo magumulo anagiyamida tanalote maigiya, epetapiate Yu epatamo utitatiya ega:walo epetapiate Ya:sukono alibolepi dubatamo utitatiya.

⁵ Ebe tetelo Yu epo ega:walo Yua:pi epetapiate ebe duliymolono watowatopiago tabo iyatiya alibolepi dubatamo kawokawo temeteme eba ikalamelo nokolamo mapelamete ebo kanakapulaema:.

⁶ Ebema: Poloko Banabasiko iba:te me tanalo iyatawate Laikoniya opono Lista duliymololo ega:walo Debi duliymolamo dalautiya,

⁷ iba:te ebe duliymolono opodo eba tolo Ya:sukono Wade Tabo ebo kiyawaonatiya.

Polote Lista Duliymololo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midya

⁸ Lista duluiyomololo agowa tatai dubu idi okolinami, ebete menokono tepone ma kunu awokaliya, ebe pata: iyatawa:.

⁹ Tete idilo Polote Godokono tabo da:kiyawauti ebe dubute nolowiti, ebene Polote ebe balidi kodakodamo eba umilo ebo iyatawiya ebeno nanitabokobi midi tanalono elawo modobola Godote ebeno agowa wadekobi ka:midilima:.

¹⁰ Ebema: Polote ebetamo kawonomamо negiya, “A:ma: maigawete, nuta:!” Ebe tetenomolo ebe dubute unamo pategate pata: ebo wagilimiya.

¹¹ Ebe tetelo Polote kebe tanalo kosiyodiliyale epo bilibilinamate ebe tanalo umite ibino Laikoniya opono tabamo gelatepaolo negeliya, “Aimano ida:da:li netewano uliyanate dubuno ololamo aimano opamo nanitabonomolo a:pemaima:!”

¹² Ebene iba:te Banabasitamo ibino ida:da:lino Susa mailo ikamete ega:walo Polotamo ida:da:li idino Emisi mailo akoikamiya, mabu ibi netewapi magumulo Poloko ebe tabo kiyawao elawodawanomola.

¹³ Ebe Lista duluiyomolo niyakabolo ibino ida:da:li Susako Amamateno Motote na:enami, ebene Susatamo kalimagono ikameodawate ebe motone pete kau-goeogoeo ega:walo kaiyakaiya inamabu duluiyomolono kala ga:dimi gigiyamo ebo wadaiya Poloko Banabasiko iba:tamo ka:pikalaema:. Ebe ubila kau-goeogoeo anakapulamete kalima ibi netewapiatamo eba ikalamelo ibi ebo kamamalatelema:.

¹⁴ Wiyasiya Banabasiko Poloko iba:te ebe tanalo dumiya tepo mibomibо kawonomo iy-

atawaote, ebene iba:te epono taneba magumamo puila:ote ibino tepo mibomibo kawokalima: ibi a:ka:tuwa: ibino pupuliono inamabu anagilamolete gelatepaolo negeliya,

¹⁵ “Namutupiala:, la: me tanalo beda:ma: kosiyodilawitama? A opo epola, a la: keba kunula:ka: eba kunula, ebema: a akoamamatea:la:! Ale Igilo Godokono Wade Tabo adaima: la:tamo, ma kunu la:le makomako ida:da:li amamalatele magumune ebetamo kolobila:ema:. Numa:la:, ebe Unu Duliyomolo ega:walo me opo ega:walo iyaiya kewa: kolomo ega:walo inamabu bilibili-nomo Osiyodiloledawala.

¹⁶ Dopamo tetelo epate ibino kateneno ubi gabodo dowapata:lamenamiya Godote ibi kodiyobolenakia:.

¹⁷ Wiyasiya numa:la:, tete bilibilinomo epetapilo ebete ebeno nanitabo tanalo me opo epatamo ma kunu awokaliminako, ebete tobolo unune ulama eba palibolo la:imano pali inamabuate ibino wadewade tetelo apepeonaka, ega:walo ebete la:tamo modobo bae eba ikalamelo la:imano tepo magumuno kalakalate etabokaonako. Ebema: namutupiala:, modobola la: me nani Godo kapiya namamata:la:, aa:!”

¹⁸ Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te me elawo tabamo epo odiyoboliya, wiysiya iba:godolo ibi netewapi amamalatele ubi kolopoligolamiya:.

List a Duliyomolo Epate Poloko Nokolamo Demapemiya

¹⁹ Ebene Yu epo epetapiate Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolo ega:walo Aikoniyama duliyomolone da:pelamiya, iba:te Lista

duliyomolo epono woki kubailamelelamete elawo iba:tamo ebo ikalamiya Polotamo ka:dowaoma:. Ebema: iba:te Poloko nokolamo mapemete ebeno ape duliyomolone anamiyatate a:emu gelate gito natepapiya.

²⁰ Wiyasiya nanitabokobi midipiate walone pelamete ebe niyakabolo ibino pupamo eba pilukulilo, Polote maigate atu duliyomolo magumamo ka:nopegate, ebene egela idilo ebete Banabasiago Debi duliyomolamo gito tiya.

Poloko Banabasiko Iba:te Siliya Opono A:ntiyoka Kowo Duliyomolamo Da:kolowamiya

²¹ Poloko Banabasiko iba:te Debi duliyomololo eba nokoliolo, Ya:sukono Wade Tabo da:kiyawaonakiya epo bilibili nomine ebe tabo nanitabolo lawete Ya:suko waloma:tapima: ebo eda:iya. Ebene ibi netewapiate Debi duliyomolamo kebe gabodo ka:pemaimiye ebe atu gabodo kolowamiya. Iba:te ma kunu Lista duliyomolo ega:walo Aikoniyama duliyomololo ega:walo Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolamo da:ka:nemaimiya,

²² iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi eba nowalubililo na:totomulatelenatiya iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:. Ebe tetelo iba:te nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawaonatiya, “Godote Kowo Elawodawama: deda:na, ale ebe Duliyomolamo ka:nopila:oma: a dopamo kawokawo temeteme magumudo ka:tolaemalema:.”

²³ Ega:walo iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi magumulo dubu

epetapi uwatiya iba:te sosino watowatopima:keda:onama:. Ebene ibi netewapiate ibino towetowe tabo gela magumulo elawo kelaema:, iba:te bae naoa:no eba okoliutalo Kawodawa Ya:suko ebo toteomiya, ebete ebe sosi epo bilibilinomo wadenomamo ka:buiyalatelema:, mabu nanitabola, ebe epate ibino nanitabokobi midi tanalo ebetamo iyatinomo iyatiya.

24 Ebene Poloko Banabasiko iba:te Pisidiya opodo tote Pa:mapiliya opamo gito nemaimiya, ebe opo unuunu damelalo ditana ebe opola.

25 Ebene iba:te ebe opono Pega duliyomololo Godokono tabo na:kiyawatoe, ebe duliyomolo atepate kewa: kolomono Ataliya duliyomolamo gito nodoliya.

26 Ebolo iba:te kawo palai pe lawete kewa: kolomo na:iwate Siliya opono A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo gito ka:nemaimiya. Me ebe duliyomolola, nanitabokobi midipiate ibi dopamo Godokono wokamo eba alibolelo ebe da:toweomiya, ebete ibi ebeno nilakapo tanalamo wadenomamo kowalubilinatem:a:. Ebema: Poloko ega:walo Banabasiko iba:te ebe woko uwomuamo da:nemaimiya A:ntiyokamo walo gito kolowamiya,

27 ebene iba:te sosi epo bilibilinomo kapiya baiamo ka:la:mite ibi nanaliya, Godote ibi magumudo kebe tanalo kosiyodilolenakile ega:walo ebete gabu keba kunu ka:iyamidiyale Yua:piate ebeno tabo nanitabokobi ka:midima:.

28 Nanitabola, Poloko Banabasiko iba:te tete geyageyalo A:ntiyoka duliyomolono nanitabokobi midipiago ebo okoliya.

15

*Yelusalema Sosi Watowatopiate Yua:pino
Tanaloma: Degeliya*

¹ Ebene dubu epetapiate Yudiya opone A:ntiyoka kawo duliymolamo pelamete nanitabokobi midipi ekaki eba piyatulamelo na:pegeliya, "Mosesete a Yu epate kosiyodiloma: diyatuanenaki, la: Yua:pi dubate ebe tama itamida pukala lawea:no Godote la:imano igilo a:ka:mula:lelametamene."

² Poloko Banabasiko iba:te ebe tabo dolowiya ebe dubago tabo eba gelalo kawonomamo ebo apamineateuiya. Ebema: A:ntiyoka sosi epate Poloko Banabasiko ega:walo dubu epetapi uwatiya, iba:te Yelusalema kawo duliymolamo tolamete Ya:sukono alibolepi dubu epetapi ega:walo sosi watowatopi epetapiago me tanalo wadenomamo ka:negelama:.

³ Ebene A:ntiyoka sosi epate ibi danaliboliya, gabu tetelo iba:te Ponisiya ega:walo Samaliya opodo eba tolamelo, Yua:piate kuba osiyodilole magumune Godotamo dolobiliya ebe tanalo iba:te nanitabokobi midipi ekaki ebo kiyawaolamenatiya. Nanitabola, piyate ebe tabo dolowiya iba:te kawonomamo ebema: kalakalaiya.

⁴ Ebene Poloiate Yelusalema duliymolamo da:nemaimiya, ebe tetelo Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi, ibi bilibilinomate ibi kalakalago uwatiya, ebene Godote ibido

Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki iba:te ebe tanalo bilibilinomo ebo na:kiyawaolamiya.

⁵ Ebe tetelo wiyasiya nanitabokobi midipi epetapi, ibi Pa:lisi tanebapila, iba:te maimiote elawo tabo ma kunu geliya, “Modobola ebe Yua:pi dubate a Yu epono tama itamida pukala nelaema:na:, ega:walo la: ibi nananaliyala: iba:te Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo atumu wadenomamo ka:tudila:onakoma:”

⁶ Ebene ebe tabono tanaloma: kegelama: alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi iba:te a:ka:tuwa: ebo aladabutiya.

⁷ Iba:te tabo tete geyageyalo degelitiya Pitate ibino taneba magumulo maigate negiya, “Naimano ekakiala:, la: iyatawalata Godote la: magumune na elaweni, Yua:piate naimano tabone ebeno Wade Tabo olowite nanitabokobi ka:midima:”

⁸ Nanitabola, Godote epo bilibilinomono iyaiya tepo magumu iyatawanomola. Ebema: Yua:piate ebeno tabo nagodone delawiya, ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebeno kalakala kawokalima: Wade-talena Uliyana iba:tamo ebo ikalami, dopamo a Yu epatamo dikaeamiya eba kunu.

⁹ Numa:la:, me osiyodilo tanalodo ebete me tanalo ebe awokalimi, ibi ega:walo a Yu epo, a iyaiiyama: keda:ona:, mabu nanitabola, ebete a bilibilinomo aimano nanitabokobi midi tanalodo aimano tepo magumuno kuba ukulaoleami.

¹⁰ Ebema: la: Godotamo temeteme kikama:ema: ubi beda:ma: kiyata:wenama? A ega:walo aimano ewoni, ale Mosesekono Totomu magumulo dilukulinaima:, a ka:modobonamia: mabu ebe Totomu mibomibo inamabu waguata

keba kunula:ka: atamo eba kunu eda:iya. Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:, me tetelo ale Yua:piatamo atu mibomibo Totomu ba:kikalaema:? Ao, modoboaa:!

¹¹ Olowiopiala:, kalakala kawonomola, a me kawo tanalo nanitabokobi na:midinama:, a ega:walo Yua:pi, a bilibilinomate Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo kapiyado igilo mula: tanalo nelawenama:, tama itamida pukala lawe tanalodoaa:.”

¹² Ebe tetelo sosi watowatopi bilibilinomate tabo idi kegeliya:, wiyasiya Poloko Banabasiko iba:tamo tete ikalamiya ibino tanalo kawokalima:, ma kunu Godote ibido iyaiya kawokawo anoano tanalo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki.

¹³ Ibi netewapino tabo kiyawao dolopoligolamiya, Ya:imesite wiyasiya watowatopi epetapi-atamo negiya, “Ekakiala:, la: naimano tabo nolowiala:.

¹⁴ Saimono Pitate a wadenomamo anae, Godote dopamo Yua:piatamo ebeno nilakapo keba kunu kawokalimile, ebete iyaiya opo epo magumune epetapi uwatete ebenoma: ka:midilima:.

¹⁵ Nanitabola, Godokono woki awokalimipi-ate iyalo dawokalimiya ega:walo Pitate ka:ma:da:kege, ebe iyaiya tabono magumu ebe kapiyala, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

¹⁶ ‘Me tanalo dolopoligomene,
na walo ka:pete
Da:ibidikono moto ka:ka:petemamo,
iyo, ebe motote dopamo kagate

ka:lo kubanomolo itana,
wiyasiya nale walo ka:ka:posiyodilomamo.

¹⁷ Ebema: iyaiya opo epo epetapiate
na ibino Kawodawa kowadinima:na:,
iyo, nale kebe epo keka:la:mioliyamo,
ebe Yua:piate ka:pelaema:na:
naimano gudima: ka:peda:oma:.

¹⁸ Na Kawodawa Godote me tanalo
nanitabonomolo gemo,
nale kebe tanalo iyalo dawokalimiyamo
me ebe tanalola.’ ”

¹⁹ Ebene Ya:imesite tabo mogamelo walo
na:kegiya, “Yua:pino tanaloma: nale ma
kunu malagidilomo, ibino taneba magumulo
Godotamo dolobila:na ale iba:tamo temeteme
a:kikalaema:.

²⁰ Modobola ale wiyasiya leta osiyodilote ibi ma
kunu kanalemalema:. Epetapiate ida:da:liatamo
dikalamenaka iba:te ebe inamabu bilibilinomo
a:kenaonakoma:na:, mabu ebe inamabuate
Godokono ololo apulo daleyama: eda:ona.
Ega:walo kamiyale pilo dubu pilo talenala, iba:te
a:kosiyodilolenakoma:na:. Ega:walo kuwokobe
dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala,
mabu kalimate ebe katene magumulo bitana.
Ebema: modobola iba:te me kapiyakapiya
totomuamo na:tudila:onakama:na:, tanalo
ida:moa:.

²¹ Numa:la:, me opo epo bilibilinomate a
Yu epono tanalo iyatawanomola. Iyo, iyalo
tetenomone wagilimite me teta:mo pemaiga opo
bilibilinomono duliyomololo ale aimano balidi

ibilamole motolo Mosesekono Totomu Tabo bili-bilinomo eka:la:miolenakima:, ega:walo ka:lo me iyaiya Totomu Tabono tanalo ale wokoa: talena egela bilibilinomolo awokalilamenakoma:.”

*Sosi Watowatopiate Leta Tabo Dakuloliya
Yua:pi Nanitabokobi Midipi Ekakiatamo*

22 Ebene Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi, iba:te nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomago Ya:imesikono tabo wadenoma: gelalo ibino taneba magumulo dubu epetapi uwatiya, Poloko Banabasiko ebana ka:tolaema: A:ntiyoka kawo duliyomolamo. Ebe tetelo iba:te Yudasiko ebeno mailo idi Basabasitela, ebe ega:walo Sailasiko uwatiya, mabu ibi netewapiate ekakino taneba magumulo kawokawo dubuma: eda:onamiya.

23 Ebene ebe dubate A:ntiyokamo katama: Yelusalema sosi watowatopiate leta tabo ma kunu akuloliya,

A Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi, a la:imano nanila nabila ibima: deda:onama:, ale me leta ebema: paliboma:.

La: Yua:piate A:ntiyoka duliyomololo ega:walo Siliya opolo ega:walo Silisiya opolo dilukuliuwenama, la: aimano ekakiate Godoko nanitabokobi da:mida:wenama, niyaniyata.

24 Nanitabola, a olowima: epo epetapi a:ka:tuwa: ibino ubilo agodone pelamete ibino tabamo la:tamo tepo mibomibo eba pikalamelo

la:imano woki a:pa:kubailamiya, wiyasiya ibi ale kapalibolea:.

25 Ebema: a woki kapiyakobi midite tabo ebo iyatima: dubu epetapi Poloko Banabasiko ebana kapalibolema:, iba:te la:imano woki ka:pa:tuputupuilaema:. Nanitabola, Poloko ega:walo Banabasiko ibi aimano wadewade namutupila,

26 ega:walo ibi netewapiate Kawodawa Ya:su Kelisoko kapiyatamo tudila:olo ebeno woko mabuma: ibino igilo balamo gito alomiya.

27 Ebema: ibi kowalubilinapema: ale Yudasiko ega:walo Sailasiko ibi atumu nakapalibolema:, ale kebe tabo me leta magumamo daku:lelema: iba:te ebe atu iyaiya tanalo la: ibino tabonomamo kapanalema:ta.

28 Nanitabola, Godokono Uliyanate a kapiyakobi da:midi, ebema: aimano woki ma kunu itana, a ubia:nola tepo mibomibo idi la:tamo ikalaema:, wiyasiya la:le me kapiyakapiya totomuamo na:tudila:onakiyala:.

29 Ma kunu epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka la: ebe inamabu a:kenawenakoma, ega:walo kuwokobe dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala mabu kalimate ebe katene magumulo bitana, ega:walo la: kamiyale pilo ega:walo dubu pilo a:kosiyodilola:wenakoma. Ebema: la:le me tanalo nanitabolo talenama: da:midila:wenakoma, ale la:godolo tanalo idi kubama: a:kegelama:.

Niyaniyata, me aimano leta tabo uwomula.

30 Ebene Yelusalema sosi watowatopiate duwatiya ebe dubu me letago danaliboliya, iba:te A:ntiyoka kawo duliyomolamo nemaimiote nanitabokobi midipi bilibilinomo aladabuti baiamo ebo ka:la:miya leta iba:tamo kikalaema:.

31 Ebene A:ntiyoka sosi epate leta ka:la:miolete kawonomamo kalakalaiya mabu ebe tabote ibi nanitabolo walubiliya.

32 Ebe tetelo Yudasiko Sailasiko iba:te tete geyageyadopolu nanitabokobi midipi ekaki iyatulame tabamo eba walubilitalo elawokobi ebo midiliya, mabu nanitabokobi midipino taneba magumulo ibi Godokono woki awokalimipinomola.

33 Ebene iba:te egela epetapi bilibilinomo ebolo okoliote, egela idilo nanitabokobi midipi ekakiate ibi mabuma: Godotamo eba towetoweolo ubi ebo iyatiya ibi kalakalago Yelusalema sosi watowatopiatamo walo kakapalibolema:;

34 wiyasiya ebe tetelo Sailasiko ubila ebolo kolowagilima:, ebema: ebete Yudasiago Yelusale-mamo walo ka:piya: *

Poloko Banabasiko Iba:te Woko Magumulo Iyaiya Da:tiya

35 Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te A:ntiyoka kawo duliyomololo tete geyageyadopolu eba okoliolo, wokopi epetapiago Kawodawa Ya:sukono tabo eba kiyawaolo epo ebo iyatulamenakiya.

---

* **15:34:** Ali 15.34 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya;, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

³⁶ Ebene egela epetapi da:petoiya Polote Banabasitamo negiya, “Ale dopamo Kawodawano tabo kebe iyaiya duliymololo ka:na:kiyawaonakima:, modobola a ebe duliymolamo walo ka:ka:tomalema: aimano ekakino nanitabokobi midi tanalo ka:nulamelelaema:”

³⁷ Ebe tetelo Banabasiko ubila Yone Makako iba:go tote, ebete woko magumulo ibi ka:nowalubilima:,

³⁸ wiyasiya Poloko ubia:nola, mabu dopamo Makate Pa:mapiliya opolo ibi miyapate woko magumune gito palauliya, ma kunu ebete iba:go woko uwomuamo ka:nemaigiy:

³⁹ Ebe mabuma: Poloko Banabasiko iba:te kawonomamo apaminateuite iyaiya gabodo ebo tiya, ma kunu Banabasite Makako lawete kawo palai peago kewa: kolomo gito na:iwiya Saipalase opamo,

⁴⁰ wiyasiya Polote Sailasiko lawete gabu idido gito ka:tiya. Ebe tetelo A:ntiyoka duliymolono nanitabokobi midipi ekakiate Poloko Sailasiko mabuma: Kawodawa Godoko toteomiya, ebete ebeno nilakapo tanalamo ibi wadenomamo kowalubilinatema:,

⁴¹ ebene ibi netewapiate Siliya ega:walo Silisiya opodo eba tolo, ebe opono iyaiya sosi epono nanitabokobi midi magumulo ibi ebo kodakodailamenatiya.

16

Timotite Poloko Sailasiko Kowalubilima: Woko Magumamo Dopegiya

¹ Ebene Polote Debi duliymolo ega:walo
Lista duliymolamo nemaigate Ya:suko
waloma:tadawa idi ebo numiya, ebeno mailo
Timotitela. Timotikono menoko Yu kamyalela
ega:walo ebe nanitabokobi mididawala, wiyasiya
ebeno nabiwi Yua: lumagila, ebe Guliki
opodawama: eda:nami.

² Lista ega:walo Aikoniyama duliymololo
dilukulinamiya ebe nanitabokobi midipi
bilibilinomate Timotikono okoli tanalo
iyatawaote wadenoma: gelanakiya,

³ ebema: Poloko ubila Timotite Godokono woko
magumulo eba:go pata:ma:. Wiyasiya ebe opolo
dilukulionamiya ebe Yu epo bilibilinomate me
tanalo iyatawaiya, Timotikono nabiwi Guliki opo-
dawala ebema: Timotite Yu epono tama itamida
pukala kelawiya:. Ebe mabuma: Polote Tim-
otiko woko ida:mo magata:no, Yu epono woki
ka:modoboilaema: ebete Timotiko dopamo tama
itamida iyatawa lumagitamo nalibiya ebe tanalo
ka:nelaema:.

⁴ Ebene Poloiate Timotiko lawete duliymololo
epetapiamo kapimiya da:tolamenakiya, iba:te
Yelusalema sosi watowatopi ega:walo alibolepi
dubagodone kebe totomu dopamo kuwatiye, ebe
iyaiya tanalo nawokalilamenakiya nanitabokobi
midipiate ebe totomuamo ka:tudila:onama:.

⁵ Ebema: nanitabola, ebe opo kawonomolo
Godote sosi epono nanitabokobi midi magumulo
ibi elawokobi eba midililo, egela epetapi bilibili-
nomolo ibino uwomute unamo odolo kolodiy-
bonamia:.

Polote Ma:sadoniya Opamo Ka:toma: Iyo

Dowatani

⁶ Ebe tetelo Godokono Uliyanate Poloi nodiyoboliya iba:te A:isiya opolo ebano tabo ka:na:kiyawaoma:. Ebema: iba:te Piligiya ega:walo Galesiya opodo eba tolamelo

⁷ Misiya opo tataliamo da:nemaimiya, ibi ubila Bitiniya opamo ka:nopila:oma: wiysiya Ya:sukono Uliyanate ibi walo na:kodiyoboliya.

⁸ Ebe mabuma: iba:te Misiya opodo tolamete kewa: kolomono Talowase duliyomolamo gito niyodoliya.

⁹ Ebe idokolo Polote iyolo Ma:sadoniya dubu ebe umini, ebete utinate Poloko ma kunu toteomeni, “A:ma: a walubima: Ma:sadoniya opamo na:pa:iwiye.”

¹⁰ Ebene duiya idilo ale Polokono iyo tanalo iyatawaote tabo ma kunu geliyama:, “Godote ebano ubi atamo awokalimi, ale Ma:sadoniya opo epatamo ebano Wade Tabo ka:na:kiyawaoma:.” Ebema: ebe tetenomolo ale inamabu gatela:mo wepote tolame ebo wagilimiyama:.

Lidiyate Ya:suko Nanitabokobi Da:midya

¹¹ Ebene ale kawo palai peamo olote Talowase duliyomolo eba atepalo kewa: kolomono Sa:mota:si opamo ebo na:iwaliyama:, ebene egela idilo ale tolame walo kowagilimite Niyapolisi duliyomolamo gito nemaimiyama:.

¹² Ebene a agowa gabodo walo ka:tolamete Pilipai kawo duliyomolamo ebo nemaimiyama:, ebe Pilipai duliyomolo ebe Ma:sadoniya opono kawo duliyomolonomola, ebema: Loma duliyomolo epo epetapi bilibilinomate

ibino oponomone pelamete ebe duliyomololo pilukulionamiya. Ebene ale egela epetapilo ebolo ilukula:tepate,

¹³ Yu epono wokoa: talena egelalo ale ebe duliyomolo atepate tuli balamo gito niyodoliyama: mabu a ma kunu malagidiliyama:, diyala, Yu epo kapiyakapiyate Godotamo towetowe tabo gelama: ebamo da:bapaladabutima:na:. Ebene kamiyale epetapiate kapimiya da:pola:niya, ale ibi nulamete iba:go nilukulite tabo ebo negeliyama:.

¹⁴ Ebe kamiyaleno taneba magumulo inamabu bilibila:godawa idite na:luti, ebeno mailo Lidiyatela, ebe Tayataila duliyomolodawala ega:walo ebete kalimakalima kaliku manima: midili magumulo kawokawo mani uwaternaki. Me kamiyalete nani Godo amamatenaki, ebene Polote Ya:sukono tanaloma: tabo da:kiyawaiya, Kawodawate ebeno tepo magumu ebo a:iyamidamiya ebete tabo nanitabonomolo kelaema:.

¹⁵ Ebema: Lidiyako ega:walo ebeno moto epo, ale ibi obamo waduba:midaolete ebete a ma kunu anaiya, “La:le na Kawodawa Ya:sukono nanitabokobi mididawa idima: nanitabolo dege-laema, modobola la: pelama:wete naimano motolo na:pilukuliyala:.” Ebene ebete a kawiya da:toweoamiya, ale ebeno tabamo tudila:ote eba:go gito pelamiyama:.

*Pilipai Kowo Duliyomolono Watowatopiate
Poloko Ega:walo Sailasiko Idoko Motamo
Diyalekiya*

16 Egela epetapi da:petoiya, tete idilo ale Godotamo towetowe tabo gela baiamo walo da:ka:tolamiyama:, gabu tetelo epetapino wiya:woko buwelete ago ebo alugiya. Ebe kuba uliyanagonola, ebe kuba uliyanate ebeno kiyawao magumudo epo analenaki kebe iyaiya tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na:, ebema:ebe buwele umipiate ebeno pakani tanalo osiyodilo magumudo epagodone kawokawo mani uwatenakiya.

17 Ebene ebe buwelete aimano walogabo apune Poloko ega:walo a eba waloma:taelo geatepaolo ma kunu negiya, “Me dubu Ununomo Godokono wokopila! Iba:te la: kanalema:ta la: igilo mula:tanalo kebe gabodo na:kelawa:ema!”

18 Egela epetapi bilibilinomolo ebete atamo eba kunu wagelenaki, ebene tete idilo Polote tepo miboma: eda:te buweletamo olobigate kuba uliyanana kawiya ebo aniya, “Nale Ya:su Kellisokono mailamo a:ma: anamata, a:ma: ebegodone na:nemaiga!” Ebe tetenomolo kuba uliyanate buwelegodone gito nemaigya.

19 Ebema: buwele umipiate me tanalo umite iyatawaiya, ebe buweledo ibino mani lawe gabu olopoligo. Me mabuma: iba:te Poloko ega:walo Sailasiko elawamo uwatete, ebe Pilippai kawo duliyomolono watowatopiate kebolo ka:pola:niyale ebe olowame baiamo ebo anamiyataliya.

20 Ebene iba:te ebe Loma gabamani dubuno ololo apuamo ibi magatalete na:negeliya, “Me Yu dubu netewa iba:te aimano duliyomolo kubaimina!

21 Ibino totomu iyala, a Loma epono totomu keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: ibino iyatumti tanalote a ebe anaena aimano wadewade pukala kowakalaima:!"

22 Ebene ebe tetelo duliyomolo epo epetapi bilibiliñomate Poloino osiyodilole tanaloma: atu kuba tabo kegeliya.

Ebema: Loma gabamani dubate ibi netewapino kaliku elawamo pupukulamelelamete gowelaopi epetapi ebo analiya ibi pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaolema:.

23 Ebene ibi kubanomamo a:na:ma:ga:midaolete iba:te Poloko ega:walo Sailasiko idoko motamo niyalekete, ebene idoko moto umidawa naniya ebete ibi wadenomamo kulamenatema: iba:te alautikapoma:.

24 Ebema: idoko moto umidawate ebe tabo dolowiya, ebete ibi idoko moto gunomamo magatalete ibino agowa kewa gugamo nugulamelelamete ibi gito nimiyapiya.

25 Ebe idoko sele tetenomolo Poloko Sailasiko iba:te Godotamo towetoweonaki amama oale akalapionakiya, ebene gabamaniate dubu epetapi ibino kuba osiyodilole mabuma: idoko motamo iyalo dalomiya ebe dubate Poloko Sailasiko ibino tanalo eba olowionalo,

26 ebe tetenomolo kawo mumulute penate idoko moto kubanomamo eba padegetenalo, gigiyute a:ka:tuwa: a:ilamenate idoko moto epono kotono auli alete a:ka:tuwa: ebo teteolameni.

27 Ebene idoko moto umidawate ebeno motonomolo maiganate idoko motono gigiyu alagiliolo da:pulameni ebete nemalagidiloni, idoko moto epo bilibiliñomate alautia. Ebema:

ebete tole kawonomo lawenate ebeno gowelaono
gili magoba:nate ebe a:ka:tuwa: ebeno ape
awamidanama: eba wagelenalo,

²⁸ ebe tetenomolo Polote ebe tanalo uminate
ebe negepatemeni, “Eiye! A:ma: a:ka:tuwa: a:ma:
akoanakapuma:la:! A bilibilinomo mela, kalau-
tioa:!”

²⁹ Ebe tetelo idoko moto umidawate ebeno
opopi nanaleni iba:te alo kowadaenama; ebene
ebete idoko moto guamo tola:go samonomamo
nopeganate, Poloko Sailasiko ibino agowa
mabuamo neganate ebo nanakamini.

³⁰ Ebene ebete ibi netewapi idoko motone
powagailinate ebo panaleni, “Kawokawo
dubala:, na beda: tanalo osiyodilote Godogodone
igilo mula: tanalo ebo na:kelaemo?”

³¹ Iba:te nowaminiya, “A:ma: Kawodawa
Ya:suko nanitabokobi na:mida:, ebene ebete
a:ma: ega:walo a:imano moto epono igilo
ka:mula:lelaema:ta.”

³² Ebene iba:te idoko moto umidawa ega:walo
ebeno moto epatamo Kawodawa Ya:sukono tabo
eba kiyawaonalo ebeno tanalo ebo awokalim-
iniya.

³³ Ebema: ebe tetenomolo idoko moto
umidawate ibi netewapino bugomo
ukulaolelamenate, iba:te wiyasiya ebe ega:walo
ebeno moto epo bilibilinomo obamo gito
waduba:midaoleniya.

³⁴ Ebene idoko moto umidawate Poloko
Sailasiko ibi ebeno moto guamo magatalenate
bae ebo nikalameni. Nanitabola, ebe ega:walo
ebeno moto epate kawonomamo kalakalaoniya,

mabu iba:te ebe idokolo ibino nanitabokobi midi tanalo Godotamo alomoniya.

³⁵ Ebene egela da:powaloiya Loma gabamani kawokawo dubate polisi dubu epetapi idoko moto umidawatamo me tabago paliboliya, “A:ma:le ebe dubu netewa idoko motone gito nowagaila:.”

³⁶ Ebene idoko moto umidawate Poloko atu tabo kananiya, “Gabamani kawokawo dubate tabo apaliba, nale a:ma: ega:walo Sailasiko la: me idoko motone kowagailitama:. Ebema: ka:lo la: maima:wete kalakalago na:toala:.”

³⁷ Wiyasiya Polote ebe polisi dubu ulamelo iba:tamo negiya, “Ao, ale gito a:ka:nemaima:. La:imano kawokawo gabamani dubate a:ka:tuwa: na:pelaema:na: a ka:powauatema:, mabu a netewapiate me opolo Loma gabamanino pepago wapata:nama:,* ega:walo ale kuba osiyodiloa:no iba:te aimano tanalo wadenomamo kanagiyamidaeamea:, iba:te wiyasiya a

---

* **16:37:** Poloko tetelo Loma gabamaniate ibino Itali opo epo kapiyatamo ebako pepa ikalamolenakiya, iba:te iyaiya opo epetapilo eba wapata:lamelo ebe opono gabamanino wokopiate temeteme iba:tamo ikalamekapoma:. Ebema: ebako pepago lumagite kuba osiyodiloa: tetelo gabamani dubu idite ebeno tanalo wadenomamo anagiyamidamea:no temeteme ebetamo gito dikaemene, ebe mabuma: Loma kawokawo gabamaniate pelamete ebe gabamani dubutamo kuba wiya kawonomo ka:pikaema:na:. Poloko Itali opodawa:, ebe Yu lumagila. Wiyasiya ebete Tasase kawo duligomololo dawokaliya, ebe tetelo ebete Loma gabamaniagodone pepa elawiya, mabu Loma gabamaniate Tasase duligomolo epatamo kawonomamo eba kalakalaolo ibi bilibilinomatamo ebako pepa gito ikalamoliya, iba:te ibino Itali opo epatamo dikalamolenakiya eba kunu.

pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaoete idoko motamo gito iyalekeiya. Ebema: ka:lo ibi ubila a diya gabodo milolo gito kaliboema:. Ao, iba:te dopamo a na:puaema:na:!”

³⁸ Ebene polisi dubate tolamete Polokono tabo kawokawo gabamani dubu dananaliya, ebe tetelo ebe dubate Poloko Sailasiko Loma gabamanino pepago wapata: tanalo olowite kawonomamo toletoleiya.

³⁹ Ebema: iba:te pelamete Poloko Sailasiko iba:tamo nilakapo tabo pegelate ibi kawonomamo petoweolamiya, iba:te Pilipai kawo duliyomolone opo ida:mo milolo ka:toma:.

⁴⁰ Ebene ibi netewapiate idoko motone pemaimite, iba:te tote dopamo Lidiyakono motamo nodolote, ebolo iba:te nanitabokobi midipi ekaki da:nulamiya, walubi tabo epetapi na:kiyawaolamete Pilipai kawo duliyomolone gito tiya.

17

Tesalonaika Kawo Duliyomololo Kawo Dowa Tanalote Demaigiya

¹ Ebene Poloko Sailasiko iba:te A:mapipolisi duliyomolo ega:walo A:poloniya duliyomolodo tote Tesalonaika kawo duliyomolamo ebo nemaimiya, Yu epono balidi ibilamole moto idite ebolo na:enami.

² Ebene Polote duliyomolo epetapilo keba kunu ka:posiyodilonakile ebete Tesalonaika kawo duliyomololo atumu ka:posiyodiliya, ebete netewa-kapiya wokoa: talena egelalo Yu epono balidi ibilamole motamo nodolonaki

Godokono Buka apuapuno tabo iba:tamo ebo na:kiyawaonaki.

³ Ebene ebete iyaiya tabono magumu eba awokalilamelo ibi nanitabonomolo ma kunu iyatulamoliya, Godote iyalo tetelo diyatiya ebe nopo magumudo Kelisote pemaigate, epagodone kawokawo temeteme puwatete, a:e magumune walo ka:kemaigamene. Ebema: Polote iba:tamo negiya, “Me Kelisoko nale ebeno tanalo la:tamo da:kiyawaomo, ebe Ya:sutela! A:e magumune walo a:kemaigiy!”

⁴ Ebe tetelo Yu epo epetapiate ebe tabono nanitabo tanalo lawete Poloko Sailasiko ebana kapiyama: ebo eda:iya, ega:walo ebe Guliki opolo dilukulionamiya, ebe Yua:pi epetapiate nani Godo dopamo damamatenamiya ega:walo Yua:pino kawokawo watowatopi kamiyale epetapi atumu, ibi bilibilinomate kapimiya nanitabokobi ebo midiya.

⁵ Wiyasiya Yu epo epetapiate ebe Yua:pino nanitabokobi midi tanalo dulamelelamiya, ebe mabuma: iba:te dowaote inamabu olowame ba:iamo tolamete, iyaiya kuba osiyodilolepi dubu epetapi nuwatete iba:go kapimiya dowa tanalo kawonomo ebo nadipatiya. Ebema: iba:te duliayomolo kawonomolo elawo adipatelo dubu idi Ya:isonikono motamo gawagawalo tolamete gigiyu nowakalamite Poloko Sailasiko ebo noliya, iba:te ibi nuwatete epatamo ka:piwolukoma:.

⁶ Ebe tetelo iba:te ibi netewapi nipo nolete wiyasiya Ya:isoniko ega:walo Ya:suko waloma:tapi epetapi motone ebo anamiyataliya ebe duliayomolono gabamani dubatamo. Ebene

iba:te gabamani dubatamo kawonomamo negeliya, “Me opo kawonomo da:kubaimina ebe dubate aimano duliyomolamo a:pemaimiya!

⁷ Ega:walo me dubu idi Ya:isonite ebe kuba osiyodilolepi kalakalago uwatete ebeno motolo lao bai iba:tamo ikalami. Ibi bilibilinomate Kawo Elawodubunomo Sisakono pukala wakalamina, mabu iba:te negelana Kawo Elawodubu idi ba:luta, ebeno mailo Ya:sutela!”

⁸ Ebene duliyomolo epo bilibilinomo ega:walo gabamani dubate ebe tabo olowite woki bilibilinomoma: ebo eda:iya. Ebema: ibino taneba magumulo iyaiya tabo kawonomamo eba gelitalo,

⁹ gabamaniate Ya:isoniko ebeno namutupiago ibi nanaliya, “Modobola la:imano kuba mabuma: mani atamo ka:wiyamamota, wiya:no ale la: idoko motamo ka:niyalekema:ta.” Ebe tetelo gabamaniate iba:godone mani uwatelamete ibino motamo gito naliboliya.

Beliya Duliyomolo Epate Ya:sukono Tabo Wade Mulo Wokiago Delawiya

¹⁰ Ebema: ebe idokolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko ega:walo Sailasiko ebe duliyomolone gito aliboleniya Beliya duliyomolamo, ebene iba:te ebamo nemaiminate, egela idilo iba:te Yu epono balidi ibilamole motamo gito nodoliya.

¹¹ Ebe tetelo Beliya duliyomolo epate ibino tepo magumuno gigiyu a:ilamiya Ya:sukono tabo wade mulo wokiago kelaema:, Tesalonaika epate dowageliya eba kunua:. Beliya epate

wiyasiya egela bilibilinomolo Godokono Buka apuno iyaiya tanalo deka:la:miolenakiya, ibino taneba magumulo ebe tanalono magumu wadrenomamo eba gelalo nanitabo tanalo ebo iyatawaonakiya, mabu ibi ubi kawonomola me tanalo uima:, Polote iba:tamo da:kiyawaiya ebe tabo da: nanitabola: o da: a:da:la:.

¹² Ebema: ibi magumulo Yu epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono tabo nanitabokobi na:mediya, ega:walo ebe atu tetelo ebe Guliki opolo dilukulionamiya ebe Yua:pino kawokawo watowatopi kamiyale ega:walo dubu atumu, ibi bilibilinomo epetapiate Ya:sukono tabo kapimiya ebo lawiya.

¹³ Wiyasiya ebe tetelo Tesalonaika kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe Yu epate Polote Godokono tabo Beliya duliyomololo da:na:kiyawaiya, iba:te ebe tanalo olowite ebamo tolamete Beliya epatamo elawo eba nikalamelo ibi ebo nowadipalateliya iba:te Polotamo ka:dowaoma:.

¹⁴ Ebe tetenomolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko kewa: kolomono duliyomolo ida:mo dubu epetapiago gito nalibiya, wiyasiya Sailasiko Timotiko iba:te Beliya duliyomololo ebo polowagiliya, iba:te Polago ka:tiya:.

¹⁵ Ebene Poloko da:buiyatiya ebe Beliya duliyomolo dubate pe lawete eba:go A:tenese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebe tetelo ibino duliyomolamo walo ka:kolowamioma: eba wagelitalo, Polote ibi nanaliya Sailasiko Timotiko iba:tamo tabo katama:, iba:te A:tenesa:mo ebetamo samamo ka:pemaima:.

*Polote A:tenese Kawo Duliyomololo
Ida:da:li Amamalatelepiatamo Godokono Tabo
Da:kiyawaiya*

¹⁶ Polote Sailasiko Timotiko ibino pe tanalo eba makopelelo, ebe A:tenese kawo duliyomololo ida:da:li amamalatele tanalo bilibilinomo dulamoliya, ebete tepo magumulo mibomibonomoma: ediya.

¹⁷ Ebema: ebete Yu epono balidi ibilamole motolo ibi ega:walo Yua:pi epetapi nani Godo damamatenamiya, ebete ibi bilibilinomatamo Godokono Buka apuapuno magumu tanalo kawonomamo kiyawaonaki, ega:walo egela bilibili-nomo epetapiro ebete olowame bailo gito dowa-pata:lamitanakiya ebe epatamo atu iyaiya tanalo ka:kiyawaaonaki.

¹⁸ Ebene Polote A:tenese duliyomolo epatamo Ya:sute a:ene maiga tanalo dawokalimiya, iba:te ibino wokilo nemalagidiliya Ya:suko opo idi ida:da:lino uliyanala, ebema: epetapiate negeliya, “Ebe ubila ale mulu opono ida:da:li idino tanalo kowaloma:tama:.” Ebene ibino taneba magumulo Epikuliya tanebapi* ega:walo

* **17:18:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Poloko tetelo Epikuliya epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, iyaiya ida:da:lino uliyanano elawo kitana:, ebema: modobola epate ibino iyaiya tole tanalo iyabaiamo eba alomolo kateneno ubilo kalakalago gito nilukulionama:na:.

Stowika tanebapi[†] ibi epetapino iyatulamepiate Polago apamineateui dowagilimiya, epetapiate ebe kalakalatelo negeliya, “Me wato kawo dubute daedale tabo da:kiyawaonako, ebeno magumu beda:la:ka:?”

¹⁹ Wiyasiya epetapi iba:te Polotamo wade tete eba ikamelo ebe ibino A:tenese duliymolono mulopino ilukuli baiamo ebo magatiya, ebe ilukuli baino mailo Aleyopagasela. Ebe tetelo Polote ibino ololo apuamo da:nemaigiya iba:te ebe nalatediya, “A ubila a:ma:le a nanaa:, me oli iyatulame tabo da:kiyawawenaka keba kunula:ka:?”

²⁰ Mabu a:ma:le da:kiyawawena ebe tabono iyaiya tanalo aimano olowio magumulo iyanomoma: eda:na, ebema: a ubila a:ma:me tabono magumu atamo wadenomamo nawokalima:.”

²¹ Iba:te Poloko ma kunu aniya, mabu A:tenese duliymolo epo magumulo piyate ebolo dawokalaiya ega:walo piyate mulu opone pelamete ebolo da:pilukulionamiya, ibi bilibilinomate ubi kawonomamo iyatinamiya ibino mulopino iyaiya taneba magumulo olioli tanalo olowiote kegelanama:.

[†] **17:18:** Stowika epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Ibi Epikuliya tanebapi keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: iba:te iyaiya ida:da:li epetapi bilibilinomo amamalatelenamiya, ega:walo ebe ida:da:lino elawo eba tolelamenalo iba:te tuputupunomolo ilukulionamiya. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, a opo epo bilibilinomate a:ka:tuwa: aimano elawamo tepo magumuno mulo wokinomo duwatemala:, ebe tetelo a nanitabo kalakalago bilukulionama:.

22 Ebene Polote Aleyopagase mulopi dubuno dopo apulo maigate negiya, “A:tenese duliyomolo dubala:, na uimo la: ida:da:li amamalatele tanalo magumulo elawonomoma: eda:onamata.

23 Iyo, nale la:imano wade duliyomololo eba pata:lo la:godolo iyaiya ida:da:li amamalatele bai da:pola:na ulamolimo, ega:walo ebe bilibilinomo magumulo nale amamate bai kapiya idi a:kuimo, lumagi idite ebe unamo tabo ma kunu akuloliya,

‘Epate iyatawaoa:no damamatena,
me ebe Kawodawa Amamate Baila.’

“Ebema: la: A:tenese duliyomolo epate iyatawa:no damamata:wenama, nale ebe Kawodawano tanalo la:tamo kawokalimamo.

24 Ebe me opo kawonomo ega:walo inamabu bilibilinomo Osiyodiloledawala, iyo, ebete me opolo ega:walo Unu Duliyomololo Kawodawanomoma: eda:na, ebema: ebe ubia:nola epate kotamo detemoteona ebe amamate motolo okolinama:.

25 Ega:walo ebe ubia:nola a opo epate aimano kotamo inamabu idi osiyodilote ebetamo ikaema:, mabu ebe atamo wade igilo ega:walo elawo dikaeamena ebe Kawodawala, iyo, ebete a bilibilinomo iyaiya modobo: tanalo eba malagidilolenalo ebeno nilakapo magumulo wade tanalo bilibilinomo atamo gito ikaeamena. Wiyasiya numa:la:, ale ebe walubima: ebetamo beda: inamabu na:kikameoma:? Puliyal, kitana:, mabu ebe a:ka:tuwa: modobonomolo okolina!

26 “Ega:walo me tanalo idila. Me Kawodawate kapiya dubu osiyodilote, ebe magumune iyaiya

epo tanebapi bilibilinomate pawokalaiya. Ebene ebete ibi me opo kawonomamo iyaiya alibolete ibino iyaiya ilukulio teteno uwomu ega:walo ibino opono uwomu iba:tamo alomolamiya, ebete dopo dubu osiyodiloa:no nopo dopamo keba kunu kiyatiyale eba kunu.

²⁷ Numa:la:, Godote ebe osiyodilo tanalodo ebeno ubi iyatiya, epo bilibilinomate ibino iyaiya opolo eba ilukulionalo, iba:te ibi Osiyodiloledawano tanalo malagidilolo ibino mulo wokiamo ebe dowadima:na: ebeno nanitabo tanalo ebo kuima:na:, balidi tamiodawate ebeno kotamo gabo keba kunu kowadinakole eba kunu. Wiyasiya kalakala kawonomola, ale ebe uima: kodakoda tanalo idite nanitabolo kitana:, iyo, ebete mululo kokolina:, a niyakabonomolo okolina.

²⁸ Ebe mabuma: mulodawa idite tabo dopamo ma kunu giya,

‘Ale aimano Ununomo Talenadawano
igilo magumulo ilukulinama:,
iyo, ale ebeno elawamo wapata:lamenama:,
mabu ebe aimano igilo mabuma: eda:na.’

Ega:walo A:tenese duliyomolo epala:, la:
numa:la:, la:imano oale osiyodilolepi magumulo
idite oale ma kunu akuloliya,

‘Me tanalo nanitabonomola,
ale Kawodawano gudima: eda:onama:’ ”

²⁹ Ebema: Polote tabo mogamelo walo
na:kegiya, “La: wadenomamo nolowiala:

Nanitabola, me Kawodawa Godote a bilibilinomo ebno gudima: osiyodiloiya ebema: a ma kunu a:kemalagidiloma:, aimano kotamo o aimano mulo wokino tanalamo inamabu ida:mo aimano Nabiwino ololo kosiyodilomalema:. Ao! Epate golodo o siliba o wade nokolamo dosiyodilolenaka, nani Godoko ebe iyaiya ida:da:li inamabu keba kunula:ka: eba kunua:.

³⁰ Nanitabola, dopamo epate ebno nanitabo tanalo iyatawa:no kuba tanalo dosiyodilolenakiya, Godote iba:tamo kuba wiya nanitabolo kikalamenakia:, wiyasiya me tetelo ebete iyaiya opo epo bilibilinomo nanalena iba:te ibino kuba osiyodilole magumune ebetamo kolobila:ma:,

³¹ mabu ebete ibi bilibilinomono tanalo kanagilamelelaema: ebno Kawo Egela iyalo iyatiya. Iyo, ebete elawo kebe dawatamo kikamiyale, ebe Tuputupu Dubuno anagiyamida magumulo epo bilibilinomate ibino kuba wiya ega:walo wade wiya modobonomolo kuwatema:na:. Ebema: mabu keleka: epate me tabono tanalo nanitabokobi da:midima:na:? Mabu bitana Godote epono ololo apulo ebe Tuputupu Dubu Ya:suko a:e magumune adipatiya!"

³² Ebene ebe A:tenese mulopi dubate Ya:sute a:ene maiga tanalo dolowiya iba:te Poloko ebo kalakalatiya, wiyasiya epetapiate ebetamo negeliya, "Modobola a:ma: walo ka:pa:wete atamo tabo na:ka:pa:kiyawaiye."

³³ Ebene Polote tabo gela baine eba tolo,

³⁴ dubu epetapiate ebno tabo nanitabokobi

midite eba:go gito naladabutiya, ibi magumulo Dayonisiyasiko ebe Aleyopagase mulopino taneba dubu idila, ega:walo ebe atu tetelo kamiyale idi Damalisiko ega:walo kamiyale epetapi iba:te atumu Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

18

*Polote Kolini Kawo Dulyiomololo
Da:nokolinami*

¹ Me tanalote dolopoligya Polote A:tenese dulyiomolo atepate Kolini kawo dulyiomolamo gito tiya,

² ebene Yu dubu idi ebeno mailo Akuilatela, Pontase opolo awokaliya, ebete Polago ebo alugiya. Ebe tetelo ebe dubute ebeno kamiyale Pilisilago Itali opone piya, mabu Kawo Elawodubunomo Kolodiyasite Yu epatamo dowalo analiya ibi bilibilinomate ebeno Itali opono Loma kawo dulyiomolone ka:tolaema:. Ebema: egela idilo Polote ibi netewapiatamo nemaigate,

³ ibino mani woko magumulo ibi walubili eba nowagilimilo iba:go ebo nokoliya, mabu ebete ebe woko iyatawala, ebete dopamo sipi-goeogoe tamamo awokowiamidaole moto osiyodilolenaki.

⁴ Ebe tetelo Yu epono wokoa: talena egela bilibilinomolo Polote ibino balidi ibilamole motamo tonaki, ebene ebete ibi ega:walo Guliki opo epo iba:go eba aladabutilo iba:tamo Godokono tabono iyaiya tanalo ebo kiyawaonaki, mabu ebe ubi kawonomola iba:te Ya:sukono nanitabo tanalo kiyatawaoma:.

⁵ Ebene Sailasiko Timotiko iba:te Ma:sadoniya opone Kolini kawo duliyomolamo Polotamo da:pemaimiya, ebete sipi-goeogoeo tama moto osiyodilole mani woko ebo atepiya. Ebe tetelo ebete Godokono woko kapiya eba osiyodilonalo Yu epatamo ma kunu kiyawaonaki, Ya:suko ebe Kelisote, Godokono Alibodawala.

⁶ Wiyasiya egela idilo iba:te Poloko malogolo ebeno iyatulame tanalo dodiyoboliya, Polote ibino dopo apulo ebeno kalikuno tuwae eba moda:midatepaolelo negiya, “Me tanalone la: niyatawala:, la:le ebolo Godokono igilo mula: tanalo nelawea:no, ebe tanalo ebe la:imano kubala! Naimano kuba:, mabu nale Godokono nanitabo tanalo la: wadenomamo iyatulaimata, wiyasiya la: ubia:nola. Ebema: me tetelo na la:godone olobigate wiyasiya Yua:piatamo ka:tomamo.”

⁷ Ebene Polote ibi miyapate Yua: dubu idino motolo nokoliya, ebe dubuno mailo Taitasi Yasitasitela, ebe nani Godo amamatenami ega:walo ebeno motote Yu epono balidi ibilamole moto niyakabolo aenami.

⁸ Ebe tetelo dubu idi, ebeno mailo Kili-pasatela, ebete Yu epono balidi ibilamole moto umidawama: eda:nami, ebe ega:walo ebeno moto epo iba:te Kawodawa Ya:suko nanitabokobi a:mediya. Ega:walo Kolini duliyomolo epo etepati bilibilinomate atumu Godokono tabo Pologodone olowiote nanitabokobi midite obamo waduba:midaole tanalo ebo lawiya.

⁹ Ebene idoko idilo Kawodawa Ya:sute Poloko iyolo nanani, “A:ma: naimano tabo kiyawaoma: akotoletola:la:, ega:walo tabo

gea:noma: akoeda:la:,

¹⁰ mabu nale a:ma:go bokolinamo, ebema: lumagi idite a:ma: a:ka:kubaimitamene. Ega:walo me duliyomolo kawonomolo naimano epo epetapi bilibilinomate bilukuliona, a:ma: kapiya:.”

¹¹ Ebema: Polote ebolo kapiya ulama ega:walo sikisi sagana eba okolinalo Godokono tabono iyaiya tanalo epo ebo iyatulamenaki.

Yu Epate Poloko Guliki Opono Kapela Kowo Elawodubutamo Ibino Elawamo Demagatiya

¹² Ebe ulamalo Loma gabamani kawokawo dubate Ga:liyoko palibiya ebete Guliki opo epono oli Kapela Kowo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebema: ebe opono Yu epate woki kapiyakobi midite Poloko ebetamo ebo magatiya ebeno tanalo kanagiyamidaema:.

¹³ Ebe tetelo iba:te Kowo Elawodubutamo negeliya, “Me dubu Godoko amamateno iya gabo eba iyatulamelo, ebete epatamo elawo nikalamena gabamanino pukala kowakalaima:”

¹⁴ Ebema: Poloko ubila wiya tabo kegema:, wiysiya Ga:liyote ebe odiyobote Yu epatamo negiya, “Lumagite kawo kuba idi nanitabolo nosiyodilotaleka:, nale la: Yu epono tabo apuapu wadenomamo bolowiona:, wiysiya me tanalo kawo tanaloa!:

¹⁵ La: la:imano Yu opono tanalo kapiyama: apamineuteuitamata, ebe iyaiya tanalo la:imano Buka apuapuno magumu tanalola, ega:walo la:imano epono iyaiya mailono tanalo, ega:walo la:imano ewonino iyaiya pukala tanalola, ebema:

modobola la: a:ka:tuwa: la:imano ubia: tanalo na:na:tupugaima:la:. Na ubia:nola ebe tanalo anagilamedawama: eda:ma:!”

¹⁶ Ebene Ga:liyote elawo lawete ibi bilibili-nomo ebno tabo anagiyamida motone gito a:na:ma:lateliya.

¹⁷ Ebe tetelo ebe Yu epate tepo mibomi-bonomoma: eda:ote ibino balidi ibilamole moto umidawa Sostenisiko lawete Ga:liyokono tabo anagiyamida moto dopo apulo kubanomamo ebo anagalimiya, wiysiya Ga:liyote ebe tanalo umite kawo tanaloma: kegiya:, ebema: ebete iba:godone gito olobigya ebno woko epetapi kosiyodilolema:.

Polote Siliya Opono A:ntiyoka Kowo Duliyomolamo Ka:kolowaima: Ubi Diyatiya

¹⁸ Ebe tanalote dolopoligiya Polote tete geyageyadopo nanitabokobi midipi ekakiago okolite, ebene Kolini duliyomolo eba atepalo ebete Pilisilako ega:walo Akuilako uwatete Siliya mulu opamo tolame ebo wagilimiya. Ebene iba:te Senekiliya duliyomolamo nemaimite kawo palai peamo noloa:no, dopamo Polote ebno tepo magumuno nanitabo tanalo kawokalima: ebno eke ebo na:gumiya, mabu ebete dopamo kebe tabo Godotamo nanitabolo kegiyale, ebete eba kunu woko osiyodilo magumulo uwomuamo a:nemaiiya.

¹⁹ Ebene Poloiate walo ka:tolamete Epesese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebete Pilisi-lako ega:walo Akuilako ebo nimiyapiya iba:te ebolo kokolionama:. Ebe tetelo Polote a:ka:tuwa: tote Yu epono balidi ibilamole motamo nodolote

Godokono Buka apuapuno tanalo iba:tamo ebo na:kiyawaiya.

²⁰ Ebene iba:te ebe naniya tete geyageyadopo iba:go kokolima:, wiysiya Polote negiya, “Ao, na ka:tomamo.”

²¹ Ebe tetelo ebete ibi eba miyapalo tabo idi ma kunu analiya, “Godote ubi diyatimene na la:tamo walo ka:ka:pemamo,” ebene ebete tote kawo palai peamo da:noliya, ebe pete Epesese kawo duliyomolone gito tiya.

²² Ebene pete kewa: kolomo na:iwate Sisaliya kawo duliyomolamo da:na:iliya, ebe tetelo Polote agowa gabodo tote Yelusalema kawo duliyomolamo nemaigate sosi epatamo ebeno nilakapo tabo na:kiyawao, ebene ibi miyapate ebete A:ntiyoka kawo duliyomolamo gito ka:tiya.

²³ Ebene ebete tete geyageyadopo A:ntiyokalo okolite, ebe kawo duliyomolo katepate Galesiya ega:walo Piligiya opodo eba petolo Ya:suko waloma:tapi walubila:go ebete ibi elawokobi ebo pa:midiolenatiya.

Apolosite Godokono Woko Magumulo Tabo Kiyawaodawa Idima: Dediya

²⁴ Ebe tetelo Yu dubu idi ebeno mailo Apolosite, ebe A:lesandiya duliyomolodawala, ebe Godokono Buka apuapuno tabo magumu iyatawanomola ega:walo ebeno tabo kiyawao mulonomola, ebete Epesese kawo duliyomolamo piya.

²⁵ Me dubu lumagi idite Kawodawa Ya:suko waloma:ta gabo dopamo iyatumiya, ebema: ebete ebeno tepo magumulo elanomoma:

eba eda:nalo Ya:sukono tanaloma: epetapi wadenomamo iyatulamenaki. Wiyasiya ebete Yonekono obamo waduba:midaole tanalo kapiya iyatawiya, ebema: ebete kiyatawiya: Godote ebeno Uliyanamo epo keba kunu dowaduba:midaolenako ebe tanalo.

²⁶ Ebene egela idilo Apolosite Yu epono balidi ibilamole motolo Godokono tabo tolea:no da:kiyawaiya, Pilisilako ega:walo Akuilako iba:te ebeno tabo olowite, Apolosiko ibino motamo magatare Godokono gabono tanaloma: wadewade iyatulame tabo epetapiamo ebe ebo nowalubiya.

²⁷ Ebema: tete idilo Apolosite Guliki opamo toma: ubi diyatiya, Epesese nanitabokobi midipi ekakiate leta alibiya Guliki opo epo nanitabokobi midipiatamo iba:te ebe kalakalago kelaema:. Ebene Apolosite ebamo da:nemaigiyia, piyate Godokono nilakapodo nanitabokobi midipima: deda:onamiya, ebete ebe epo kawiya ebo nowalubiliya.

²⁸ Ebe tetelo ebete Godokono tabo kiyawao elawonomoma: neda:te, Yu epo epetapiate ebeno iya:iya tabono tanalo odiyobolema: dowagele-nakiya, wiysiya Apolosite epo bilibili:monomo ololo apulo ibino tabo modobolo alukolelame-naki. Iyo, ebete Godokono Buka apuapuno magumu wadenomamo ma kunu awokaliminaki, Ya:suko ebe Kelisote, Godokono Alibodawala.

19

*Polote   Epesese   Kawo   Dulyiomololo
Da:nokolinami*

¹ Ebene Apolosite Kolini duluiyomololo eba nokolinalo, ebete kebe duluiyomolo katepiyale Polote A:isiya opono duluiyomolo epetapido petote ebe atu Epesese kawo duluiyomolamo gito nemaigiya. Ebe tetelo ebete Ya:suko waloma:tapi epetapi ebolo nulamete

² ibi nanaliya, “La:le la:imano nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyata:ima, ebe tetelo Godokono Uliyana a:kelawa:ima?”

Iba:te wiyasiya negeliya, “Ao, a Godokono Uliyanate epagodolo dokolina ebe tanalo dopamo kolowia:.”

³ Wiyasiya Polote ibi nalateda:liya, “Epetapiate la: obamo dowaduba:midaioletia, pokono mailamo kosiyodiliye?”

Iba:te nowamiya, “A obamo Yonekono mailamo iwitima:.”

⁴ Ebene Polote iba:tamo negiya, “Epate ibino kuba osiyodilole magumune Godotamo dolobiliya, Yonete ibi obamo ebema:waduba:midaoliya, ega:walo ebe atu tetelo ebete Isalaela epo ebe analiya, iba:te ebeno walogabo apune da:pena ebe lumagi nanitabokobi ka:midima:, ebe Ya:sutela.”

⁵ Ebene Epesese nanitabokobi midipi ekakiate ebe tabo olowite Polote ibi Kawodawa Ya:sukono mailamo obamo walo ebo kowaduba:midaoliya.

⁶ Ega:walo Polote ebeno koto iba:tamo dowa:tiolamiya, Godokono Uliyanate ibi unamo eba iwisigalo, iba:te elawo lawete Unu Duluiyomolono nopopino iyaiya tabamo kawo kalakala adipatelo Godokono tepo magumu wokino tabo ebo awokalilamiya.

⁷ Nanitabola, ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote 12 dubatamo ma kunu iwisigiy.

⁸ Ebema: Polote netewa-kapiya sagana Yu epono balidi ibilamole motamo odolonaki Godokono tabo tolea:no ebo kiyawaonaki, ebene ebe tete geyageyadopollo Polote iba:go Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono nanitabo tanaloma: kawonomamo kiyawaonakiya.

⁹ Wiyasiya ibi epetapiate wato kodakodanomoma: eba eda:olamelo nanitabokobi ka:midya:. Iba:te epono ololo apulo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabo kubama: geliya, ebema: Polote Ya:sukono nani waloma:tapi kapuya uwatete iba:te nanitabokobi midia:pino taneba magumune kapimiya gito tolamiya. Ebe tetene wagilimite ibi a:ka:tuwa: Taila:nasikono Sukulu motolo daladabutinakiya, Polote egela bilibilinomo epetapilo Godokono Buka apuapuno tabo magumu iba:tamo ebo kiyawaonaki.

¹⁰ Ebema: nanitabola, ebete netewa ulamamo Epesese kawo duliyomololo eba okolinalo, A:isiya opo kawonomolo dilukulionamiya ebe Yu epo ega:walo Yua:pi atumu, ibi bilibilinomate Kawodawa Ya:sukono tabo ebo olowiya.

Sikibakono Koino Kuba Osiyodilo Tanalo

¹¹ Ebe tetelo Godote Polodo kawokawo anoano tanalo epetapi osiyodilolenaki.

¹² Ma kunu epate Polokono wato matuomeono kaliku ega:walo lubudino kaliku ebeno apene duwatemenakiya, ebene iba:te watate temetema:gopiatamo da:nowati olelamenakiya ibino

temeteme tanalate iba:godone gito olopoligolamenaki ega:walo kubakuba uliyanate iba:godone a:ka:nemaimionakiya.

13-14 Ebe atu tetelo Yu dubu epetapiate ebe opolo eba wapata:lamenalo epagodone kuba uliyana alibolenakiya, ebene iba:te ebe woko eba osiyodilonalo tete epetapilo Polokono mailo ega:walo Kawodawa Ya:sukono mailo ka:la:milo kubakuba uliyana kawiya ebo analenakiya. Ebene ibino taneba magumulo Yu dubu idi Sikibakono sebeni koiate nilukulinamiya, ibino nabiwi ebe Godotamo kalimagono ikameopino watodawa idila. Tete idilo ebe sebeni koiate dubu idigodone kuba uliyana aliboma: eba wagelitalo, iba:te negeliya “Polote Ya:sukono tanaloma: da:kiyawaonako, ale ebe Elawodawano mailamo la: anala:ta ebegodone na:nemaima:la:.”

15 Wiyasiya kuba uliyanate iba:tamo negiya, “Ya:suko ega:walo Poloko na ibi iyatawala, wiyasiya la: piyatela:ka:?”

16 Ebene kuba uliyanagono dubute kawo elawago iba:tamo pepategate ibi kubanomamo eba palukolelo ibino kaliku pupukulamelelamete, iba:te motone kalima ka:ka:liyaoelama:go kikopiya gito alautiya.

17 Ebema: Epesese kawo duliyomololo dilukulionamiya, ebe Yu epo ega:walo Guliki opo epo atumu, ibi bilibilinomate ebe tanalo dolowiya iba:te kawonomamo toletoleote Kawodawa Ya:sukono mailo unamo ebo adipatiya.

18 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi midite, ebene iba:te epono ololo

apuamo pelamete ibino kuba osiyodilole tanalo ebo pawokalilamoliya.

¹⁹ Ega:walo ebe atu tetelo giwali osiyodilolepi epetaipiate ibino giwali iyatawa buka wadaete epo bilibilinomate eba ulamitalo elamo gito pemadolamoliya. Nanitabola, iba:te da:kubailamiya ebe bukano wiya uwomu kawonomola, da:pesoa:, iyo, ebe buka bilibilinomono wiya uwomu 50 taoseni manima: ediya.

²⁰ Ebema: me osiyodilo gabodo Godokono tabote elawonomoma: eba eda:lo ebe opo kawonomamo ebo tiya.

*Epesese Kowo Duliyomololo Kowo Dowa
Tanalote Polotamo Demaigya*

²¹ Me iyaiya tanalate dolopoligoiya, ebe tetelo Polote nopo ebo iyatiya Ma:sadoniya ega:walo Guliki opodo petote Yelusalema kawo duliyomolamo walo ka:ka:nemaigama:. Ebete negiya, “Na ubila Yelusalemalo tete da:pesamo nokolite, ebene na Loma kawo duliyomolo uima:ka:tomamo.”

²² Ebene Ma:sadoniya opamo toa:no Polote ebeno walubipi netewa Timotiko ega:walo Elastasiko ebe opamo dopamo naliboliya, wiyasiya ebete A:isiya opolo tete da:pesamo walo ka:kokolima: gelo iba:go ka:tiya:.

²³ Ebene ebe tetelo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gaboma: Epesese kawo duliyomololo kawo kubanomo idite ma kunu maigya.

²⁴ Ebolo dubu idite nokolinami, ebeno mailo Dimitiyasitela, ebe siliba inamabuamo ida:da:li osiyodiloledawala. Ma kunu ebete ebeno kawo

bisnisi magumulo abali ida:da:li idi Atimisiko mabuma: ebe amamateno moto egege siliba inamabuamo dosiyodilolenaki, ebe ega:walo ebno wokopiate epatamo manima: midiolelo kawokawo mani uwatenakiya, iyo, epate ebe egege moto maniamo uwatete ibino moto gulo patapata unamo eba nalomolo Atimisiko malagidilolo ebe ebo amamatenakiya.

25 Ebene egela idilo Dimitiyasite ebeno wokopi ega:walo ida:da:li osiyodilolepi epetapi, ibi bili-bilinomago tabo kegelama: ka:la:mite iba:tamo negiya, “Dubala; la: iyatawalata aimano bisnisi magumulo a kawokawo maninomo osiyodilolenakoma:, iyo, me aimano igilo mabula.

26 Wiyasiya me dubu Polote beda: tanalo kosiyodilonale, la:le la:imano balida:mo uminakomata ega:walo galamo olowinakomata. Ebete negenako epate kotamo dosiyodilolenaka ebe ida:da:lino elawo kitana:, nani Godo keba kunula:ka: eba kunua:. Ebema: aimano Epesese duliyomololo ega:walo me A:isiya opo kawonomolo epate ebeno tabo olowite nanitaboma: gelate ibino ida:da:li amamalatele magumune olobila:iya.

27 Diyala, ale tanalo idi osiyodilo:a:no tatalila epate aimano bisnisi osiyodilo tanalo kubama: da:begelama:na:, ega:walo atu tetelo iba:te Atimisiko Amamateno Iya Motamo odolo tanaloma: da:bekalakalatem:a:na:. Ebe mabuma: me tetelo epo bilibilinomate aimano A:isiya opolo ega:walo me opo kawonomolo damamatenaka, aimano ida:da:li Atimisiko ebeno elawo kawonomo kolopoligoemene!”

²⁸ Ebema: olowiopi bilibiliñomate ebe taboma: kawonomamo dowaote gelatepao atepa:no iba:te negeliya, “Epesese epono Atimisiko, ebe aimano Kawodawanomola!”

²⁹ Ebene ibino elawo tanalote duliyomolo kawonomamo da:tiya, duliyomolo epo bilibiliñomate kawonomamo dowaiya. Ebe tetelo piyate dowago da:tolamitiya iba:te Ma:sadoniya opo dubu netewa Ga:iyasiko ega:walo A:listakasiko elawamo nuwatete duliyomolo epono tabo gela baiamo gawagawalo gito anamiyataliya, mabu ibi netewapi Polago wapata:namiya.

³⁰ Ebema: Poloko ubila epo magumamo tote ibi wadewade tabamo ka:negelebadilaema:, wiysiya Ya:suko waloma:tapi magumulo ebeno namutupiate ebe nodiyobiya,

³¹ ega:walo ebe A:isiya opono gabamani dubu magumulo Polokono namutupi epetapiate atumu ebe toweomelo tabo ebetamo napalibiya, “A:ma: duliyomolo epono tabo gela baiamo akopa:la:!”

³² Ebene ebe tetelo duliyomolo epono taneba magumulo kawo dowa tanalote nanitabonomolo maigiya, epetapiate gelatepaolo tabo idi gelanaki, tabo idi gelanaki, eba kunu wagelitiya, ega:walo atu tetelo epetapiate woki bilibili: eda:utiya, mabu iba:te kiyatawaiya: epate aladabuti baiamo beda:ma: ka:pelamiye.

³³ Ebene Yu dubu epetapiate ibino lumagi idi A:lesandatamo elawo eba ikamelo, ebete epono dopo apulo maigate koto ebo a:midaiya epate tabo gela katepama:, mabu ebe ubila iba:tamo walubi tabo ka:kiyawaoma:.

³⁴ Wiyasiya iba:te ebe umiote, ebete Yu

lumagima: deda:na ebe tanalo iyatawaote kawonomamo kapimiya gelatepao walo na:kowagilimiya, “Epesese epono Atimisiko, ebe aimano Kawodawanomola!”

Ebene iba:te tete geyageyanomo eba kunu eba wagelitalo,

³⁵ gabamani dubu idi, ebe Epesese duliymolono pukala iyatulamedawala, ebete ibi milokobi midilite iba:tamo negiya, “Epesese dubala:, epo bilibilinomo iyatawala, aimano Epesese kawo duliymololo ebe Kawodawa Atimisiko Amamate Motono opola. Ega:walo ibi iyatawala, ebe abali ida:da:lino talena nokola kawonomo Unu Duliyomolone atamo iyalo pegiya, ka:lo aimano duliymololo bitana ale wadenomamo kuminama:.

³⁶ Ebema: numa:la:, mulo iyatawa lumagigodolo elawo kitana: Atimisikono tanaloma: a:da: tabo gema:. Ebe mabuma: la: woki bilibilia:no milolo na:pola:nala:, daedale wokilo kuba tanalo idi ako-osiyodilala:!

³⁷ “Ebema: la: me dubu netewa mamo beda:ma: kemagaela:ema? Iba:te Atimisiko Amamateno Motolo pilo tanalo kosiyodiloa:, ega:walo iba:te aimano ida:da:lino tanaloma: kuba tabo idi kegela:.

³⁸ Ebema: Dimitiyasiko ega:walo ebeno wokopi, iba:godolo dowa tanalo lumagi iditamo nanitabolo ditana, modobola iba:te aimano gabamani dubatamo na:tolaema:na: tabo anagiyamidapino ololo apulo kanapamina-teuima:.

³⁹ Ega:walo la: tanalo idi uima: ubi diyata:witama, modobola duliymololo epo epetapi-

ate la:go paladabutite milolo ka:pegelamamota,
Loma gabamanite atamo elawo dikaeamena eba
kunu.

⁴⁰ Ebema: nale la: analemata, la: nanisiwale!
Ale ka:lo kebe tanalo kosiyodiloma:, Loma gaba-
maniate dolowima:na:, diyala, iba:te ebe tanalo
duliyomolo kubaimi tanaloma: da:begelama:na:;
ebene iba:te atamo kuba wiya nanitabonomolo
kikaeaema:na: mabu aimano dowa tanalo magu-
mulo nanitabo tanalo kitana:.”

⁴¹ Ebene ebno tabo kiyawao dolopoligiya, Epe-
sese duliyomolono pukala iyatulamedawate epo
bilibilinomo ibino motamo gito aliboliya.

20

Polote Ma:sadoniya Ega:walo Guliki Opamo Walo Da:ka:tiya

¹ Ebema: Epesese duliyomolo epono kawo
dowa tanalote dolopoligiya, Polote Ya:suko
waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi tabo
epetapiamo eba walubililo yawo tabo gete
Ma:sadoniya opamo ebo tiya.

² Ebene ebete ebe opo kawonomolo eba
nepata:lo, ebete sosi epatamo walubi tabo
bilibilinomo kiyawaonatote Guliki opamo gito
nemaigiya.

³ Ebete ebolo netewa-kapiya sagana eba noko-
lilo, ebene ebete Siliya opamo palai peago toma:
giya. Ebe tetelo Yu dubu epetapiate wiyasiya
ebe anakapuima: nopo diyatiya, Polote ebe tanalo
olowite ebno woki iyakobi midite Ma:sadoniya
agowa gabodo walo na:ka:piya.

⁴ Ebe tetelo me dubate Polago tolamiya, Beliya duliymolodawa Pilasikono gudu Sosipatako, ega:walo Tesalonaika duliymolo dubu netewa A:listakasiko ega:walo Sekandasiko, ega:walo Debi duliymolodawa Ga:iyasiko, ega:walo Timotiko, ega:walo A:isiya opo dubu netewa Tikikasiko ega:walo Topimasiko, iyo, me dubate Poloko ebana tolamiya.

⁵ Ebene iba:te dopamo tolamete Talowase duliymolamo nemaimiote a ebo nemakopeitiya,

⁶ wiyasiya Pilipai kawo duliymololo paibu egela da:ponolopoligiya, ebe tetelo a epetapiate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu osiyodilote, ebene kawo palai peago Talowasa:mo tolamete Poloiatamo ebo nemaimiyama:. Ebe tetelo ale iba:go kapimiya sebeni egela ebolo nilukuliyama:.

Polote Idoko Idilo Talowase Duliymololo Godokono Tabo Da:kiyawaaoni

⁷⁻⁸ Ebene Satade idokolo ale Ya:suko malagidilo bae naoma: unu moto idilo ditanami ebe kawo teta:mo daladabutiniyama:, ebe aladabuti bailo wuiki alo bilibilinomate wamoteoniya. Ebene Polote egela idilo toma: eba wagelenalo, ebete Godokono tabo kiyawao geyageyaima:tepanate sele tetenomamo ebo nemaigani.

⁹ Ebe tetelo a magumulo oli ape dubu idite okolini, ebeno mailo Yutikasitela, ebete awano gigiyu tetelo eba okolinalo kawo unomote ebo laweni. Ebema: Polote tabo geyageyanomo eba kiyawaonalo Yutikasiko ute delaweni, ebete eba dedeganalo ebe idili moto unune opamo ebo

pegani, ebene epo epeta piwitionate ebe dapadipateniya a:enomo puminiya.

¹⁰ Wiyasiya Polote da:piwisigani ebete Yutikasikono bodolo unamo polokowiganate ebe eba a:wiyamidanalo negeni, “La: akotoletoleonala:, ebeno igilo bitamena!”

¹¹ Ebe tetelo Polote walo ka:nodolonate Ya:suko malagidilo bae wakamionate ale kapimiya ebo naoniyama:, ebene tete geyageyanomolo ebete ago tabo eba kiyawaonalo egela ebo waloya. Ebene Polote a miyapaete gito tiya,

¹² wiyasiya Yutikasite walo igilo da:kelaweni, ebeno epate ebema: kawo kalakalago ebe ebeno motamo ebo magatiya.

Poloiate Talowase Duliyomolone Mailitase Duliyomolamo Da:tolamiya

¹³ Ebe tetelo Polote A:soso duliyomolamo dopamo tiya agowa gabodo, wiyasiya a epetapi ebamo kawo palai peago tolamiyama:, mabu Polote a ma kunu anaiya ale ebe ebolo ka:nowiyama:.

¹⁴ Ebema: ale eba:go A:soso duliyomololo danalugiyama:, ebete ale da:tolamiyama: ebe peamo olate a bilibilinomate kapimiya Mitilina duliyomolamo ebo na:iwaliyama:.

¹⁵ Ebene Mitilina duliyomolone ka:tolamete egela idilo Kiyosi mubamo nemaimite, ebe mubano balado tolamete egela idilo Samoso duliyomolamo na:iwalete, egela idilo Mailitase duliyomolamo gito nemaimiyama:.

16 Ebe tetelo Polote ebeno nopo ma kunu iyatiya, ebete kawo palai peago eba tolo Epesese kawo duliyomolo gito ka:nodolima:, mabu ebe ubia:nola ebe A:isiya opolo tete geyageyalo nokolima:, wiyasiya ebe ubila Yelusalema kawo duliyomolamo samamo tote Pentekose Soliyomu* ebe lupida: kosiyodiloma:.

Polote Epesese Sosi Watowatopiatamo Ebeno Uwomu Tabonomo Da:kiyawaiya

17 Ebene Polote Mailitase duliyomolone tabo nalibiya Epesese sosi watowatopiatamo iba:te ebetamo ka:pelaema:.

18 Ebe watowatopiate ebetamo da:pemaimiya, ebe tetelo ebete iba:tamo negiya, “Na dopo tetenomolo A:isiya opamo da:pimo, ebe egelane wagilimite egela epetapi bilibilinomo magumulo la:godolo kebako okolilo ka:pokolinaimo, la: ebe tanalo iyatawalata.

19 Ma kunu na a:ka:tuwa: na opamo iyatilo Kawodawa Ya:sukono woko eba posiyodilonalo ipupago pepata:naimo, mabu Yu epate natamo temeteme eba ikanamenalo na anakapunaema: wagelenamiya.

20 Wiyasiya ebe tete geyageyanomolo la:kowalubilitama: Godokono tabo kiyawaoma: na ka:toletolenamia:, ebema: tete bilibilinomo epetapilo nale awokala bailo ega:walo la:imano iyiaya moto gulo la: eba iyatulamelo nale kapiya tanalo idi kanaetoamidanakia:.

---

* **20:16:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me Yu epono Soliyomu idino magumu kiyatawaema:, modobola a:ma: me atu Alibolepi Buka 2.1 buka apuno walubi tabo numiye.

²¹ Iyo, ebe tetelo na Yu epo ega:walo Yua:pi atumu, ibi bilibilinomo analenakimo, iba:te ibino kuba osiyodilole magumune Godotamo olobila:ote Kawodawa Ya:suko nanitabokobi ka:midima:.

²² “Ebema: ka:lo la: numa:la:, na Godokono Uliyanate danani ebe tanalamo tuduwataste Yelusalemamo toma: wagelemo, wiyasiya na iyatawa: ebolo natamo beda: tanalate demaimioma:na:

²³ Wiyasiya Godokono Uliyanate na diyatunami ebe kapiya tanalo iyatawanamo, duliyomolo bili-bilinomolo idoko motono temeteme ega:walo kodakoda tanalo epetapiate na makopelenena.

²⁴ Wiyasiya naimano igilo nitanana, nale kawonomamo a:kemalagidilomo. Kawodawa Ya:sute natamo iyalo dikanamiya, ebe woko Godokono Wade Tabo kiyawao wokola, ebema: ebe tabo kiyawao magumulo nale Godokono nilakapo tanalo awokalima: woko uwomuamo nanitabonomolo ka:nemaigamamo.

²⁵ “Me tanalo nanitabola, Godote Kowo Elawodawama: deda:na, nale ebe tanalo la:godolo kiyawaoago pata:naimo. Wiyasiya naimano namutupiala:, ka:lo na niyatawitamo la: bilibilinomate naimano ololo walo a:kuma:ema,

²⁶ ebema: ka:lo egelalo nale la: analemata, la:imano taneba magumulo lumagi idino igilote danalatidimene, ebe tanalote naimano kubama: a:keda:mene.

²⁷ Nanitabola, Godote epo bilibilinomatamo ebno ubi keba kunu kiyatinale iba:te kosiyodilolenama:, nale ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaoma: ka:toletolenamia:, ebema: nale la:

eba iyatulamelo kapiya tanalo idi kanaetoami-danakia:.

28 “Ebema: watowatopiala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo la:imano sipi-goeogoeo bilibilinomo wadenomamo nulamenala:, mabu Godokono Uliyanate la: ibi ulamepima: a:midiliata. Iyo, modobola la: Godokono sosi epatamo Wade-wade bae nikalamenakiyala:, mabu ebete ebeno kalimamo ibi uwatiya iba:te ebeno gudima: keda:onama:.

29 Na iyatawala, nale la:godone da:tomo, ebe tetelo elawoelawo tumu gaagaate la: magumamo popila:ote la:imano sipi-goeogoeo kubanomamo kapalolema:na:.

30 Ega:walo la:imano eponomo magumulo dubu epetapiate maimiote Godokono nani tabono magumu oba:midalete wiysiya a:da: taboma: ka:midilima:na:, Ya:suko nanitabokobi midipi kuba gabamo kowabuga:talema:.

31 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala: ega:walo naimano tanalo akododomatiale!: Nanitabola, nale netewa-kapiya ulama magumulo naimano ipupago idoko ega:walo egela bilibilinomolo la: bilibilinomo iyatulamenakimata.

32 “Ebema: ka:lo nale la: Godokono kotamo alomomata, ebeno nilakapodo la:tamo da:pi ebete ebe tabamo la: wadenomamo ka:buiyalateletanama:. Iyo, ebe modobola la: ka:kodakodailametama:, ebene ebete iyalo ebeno talena epoma: da:midilitiyala, ebe epo ega:walo la:, ebete ebeno Wade-wade tanalo la: bilibilinomatamo kapimiya kikalamolema:ta, ebete dopamo nanitabonomolo keba kunu

kegiyale eba kunu.

³³ Numa:la:, nale la:imano taneba magumulo lumagi idino mani ega:walo pupuliono inamabu nale kolomoiliminakia:.

³⁴ La: iyatawalata, na a:ka:tuwa: me koto netewamo woko eba osiyodilonalo, na a:ka:tuwa: na ega:walo nago dowapata:lamenamiya aimano modoboa: tanalo modobokobi midilinakimo.

³⁵ Ma kunu nale osiyodilole tanalo bilibiliinomo magumulo la: iyatulamenakimata, la:le iyaiya woko kodakodalo eba osiyodilolelo mani uwata:wete nigologolopi ebo kowalubila:wenama:. Iyo, Kawodawa Ya:sute dopamo kebe tabo kegiyale, modobola la:le ebe tabo walo na:kemalagidilala:, mabu nanitabola, ebete ma kunu giya,

'Inamabu uwate tetelo
me opono kalakala bitana,
wiyasiya lumagi iditamo ikame tetelo
Godokono kalakalate a:ma:godolo
kawonomoma: keda:mene,'"

³⁶ Ebene Polokono tabo kiyawao sosi watowatopiatamo dolopoligiya, ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe ebana pupamo ilukulite towetowe tabo Godotamo ebo adipatiya.

³⁷⁻³⁸ Ebene ibi bilibiliinomate pe boboamo kapimiya da:niyodoliya, iba:te Poloko a:wiyamidaolo ega:walo eba aboeteolo kawo tepo temetema:go iimitiya, mabu ebete iba:tamo ma kunu kiyawaiya, iba:te ebeno ololo walo a:kuminakoma:na:.

21

Polote Yelusalemamo Eba Tolo Iyaiya Duliyomolamo Demaigaonatiya

¹ Ebe tetelo ale Epesese nanitabokobi midipiatamo yawo tabo gelate kewa: kolomo a:iwalenomo na:iwalete Kosa opamo ebo nemaimiyama:, ebene egela idilo a Lodesa opo nelawete, ebene Patala duliyomolamo gito tolamiyama:.

² Ebolo Ponisiya opamo a:iwama: ditani ebe kawo palai pe idi ale numite, ebe tetelo a ebe peamo nolote tolame ebo nowagilimiyama:.

³ Ebene ale da:tolamiyama: Saipalase opo numite pele apuamo eba a:midalo ale Siliya opamo na:iwalete, pe namutudawate ebeno pe Taya kawo duliyomolamo gito na:iliya ebeno inamabu maniamoka:na:midilima:.

⁴ Ebe duliyomololo ale Ya:suko waloma:tapi epetapi ola:go petolamete ibi nulamete sebeni egela iba:go ebo nilukuliyama:, ebene kebe kuba tanalote Polotamo da:pemaigamene, iba:te ebe tanalo Godokono Uliyanano elawamo iyatawaote ebe kawiya naniya ebete Yelusalemamo a:ka:toamene.

⁵ Ebene pe namutudawate atamo kebe tete kikaeamiyale, ebe tete demaigiya ale ibi miyapama: gelate peamo ebo piwitiyama:. Ebe tetelo ibi bilibilinomate ibino kamyalela gudila a miyapaema: duliyomolone ago pelamiya pe boboamo, ebene a bilibilinomo kewa: kolomo balalo pupamo pilukulite Godotamo towetowe tabo ebo padipatiyama:. Ebe tanalo dolopoligiya, epetapiate epetapiatamo yawo tabo gelate

6 ale peamo olote iba:te ibino motamo walo gito kolowamiya.

*Polote Sisaliya Kowo Duliyomololo Tete
Da:pesolo Da:nokoliya*

7 Ebe tetelo Taya kawo duliyomololo atepate ale kawo palai peago tolame walo na:kowagilimiyama:, ebene Tolameyasi duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebolo nanitabokobi midipi ekakiatamo kalakala tabo negelate kapiya idoko iba:godolo nelaoniyama:.

8 Ebene egela idilo ale Sisaliya kawo duliyomolamo nemaimiote Godokono Wade Tabo atedawa Pilipikono motamo nodolote ebo nilukuliyama:. Nanitabola, Yelusalema sosi epate dopamo sebeni dubu Godokono woko osiyodiloma: duwatiya, Pilipiko ebe tuputupu wokopino taneba magumulo ebe idila,

9 ega:walo ebegodolo ebeno netewa-netewa kawokawo buwelemela:te ilukulinamiya, Godokono Uliyanate ebeno iyanomo elawo iba:tamo ikalamoliya ebeno tepo magumuno woki kawokalilamenakoma:.

10 Ebene ale egela epetapilo ebolo eba ilukulilo, Godokono woki awokalimidawa idi A:gabasite Yudiya opone atamo ebo pemaigiya.

11 Ebete a puamete Polokono bata pelawete ebe a:ka:tuwa: ebeno agowala kotola eba matuolamolelo negiya, “Godokono Uliyanate ma kunu gitia, ‘Yu epate Yelusalemaloo dilukulina, kebe dubute me bata da:pulinako iba:te ebe dubu elawamo lawete Yua:piatamo ka:nikalaema:na: ebe ka:kubaima:’ ”

12 Ebe tetelo a ega:walo epetapi me tabo dolowiyama:, ale Poloko na:toweomiyama:, “A:ma: Yelusalemamo akotoala!:”

13 Ebene Polote aimano tabo wiyalo negiya, “Natamo beda:ma: kiima:witama? Mabu keleka: la:le tepo temeteme natamo ikanaema: dowagela:witama? Nanitabola, nale olosiyodilomo Yelusalemalo epetapiate naimano ape ala:mo matuomeoma:, ega:walo naimano kalakala bitana ebolo Kawodawa Ya:suko mabuma: a:ema:.”

14 Ebe tetelo ale Polokono woki iyakobi midima: ka:modobiya:, ebema: ebe tanalo dumiyama: ale negeliyama:, “Kuba:nola, Godokono ubi tanalote nemaigamene.” Ebene ale tabo idi kegeliya:.

15 Ebene ebe tanalo dolopoligiya ale aimano inamabu gatela:mo wepote Yelusalema kawo duliyomolamo agowa gabodo gito tolamiyama:.

16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate ibino Sisaliya duliyomolone a da:buiyataenatiya, iba:te a Nesonikono motamo gito magataiya ale ebolo ka:nilukulima:. Nesoniko Saipalase opodawala, dopo epate Ya:suko nanitabokobi da:midiya ibino taneba magumulo ebe idila.

Yelusalema Sosi Watowatopiate Poloko Da:totomutiya

17 Ebe atu egelalo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe nanitabokobi midipi ekakiate a kawo kalakalago uwateiya.

18 Ebene egela idilo a bilibilinomate Polago Ya:imesiko uima: da:tolamiyama:, ebe tetelo ale ebe sosi watowatopi epetapi bilibilinomago eba lutalo numiyama:.

19 Ebema: Polote iba:tamo kalakala tabo negete, Godote ebeno woko magumudo kebe tanalo bilibilinomo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki, ebete ebe tanalo iba:tamo ebo awokalimiya.

20 Iba:te me tabo dolowiya Godoko moiolo negeliya, "Aimano naniwi, kalakala kawonomola, wiyasiya me tanalo idi wadenomamo numa:, a Yu epo magumulo kebako taoseni epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi a:midiya. Wiyasiya nanitabola, Godote Mosesedo aimano ewoniatamo dikalamiya, ibi bilibilinomate ebe Totomu Tabo kowaloma:talema: kawonomamo malagidilolena.

21 Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate aimano ekaki epetapino woki kubailamelelamele dopamo ma kunu analiya, iyaiya mulu opolo dilukuliona a:ma:le ebe Yu epo a:niyatulamenakota iba:te Mosesekono Totomu magumune kolobila:ma:. Ebene iba:te a:imano tanaloma: a:da: tabo idi kegeliya ma kunu, a:ma:le epatamo talena iyatilamenata ibino dubu guda:tamo Godokono tama itamida pukala kalomolamenama: ega:walo aimano ewonino iyaiya tanalo epetapi kosiyodilolenama:.

22 "Ebema: a keba kunu na:kowagelema:? Nanitabola, iba:te a:imano pe tanalo kiyatawaoma:na:,"

23 ebema: a ubila a:ma: me tanalo nosiyodiliye. Aimano taneba magumulo netewanetewa dubate ba:pola:na, iba:te dopamo epono ololo apulo tabo a:kiyawaiya ibino ape Godotamo nanitabonomolo kikameoma:.

24 Ibino tete na:pe, ebema: modobola a:ma: ibi magatala:wete awokala na:nowalubiliye, kalimagono inamabu maniamo uwata:wete Godotamo eba nikameolo ibino tepo magumuno daleya kopolyalelaema:. Ebene a:ma: iba:go toawete eke a:gumi iyatawaopiatamo mani nikalamiyе iba:te eke a:gumi tanalo kuwatemala:. Me gabodo epo bilibilinomate kiyatawaoma:na: epetapiate a:imano tanaloma: a:da: tabo degelana ebe tabo nanitaboa:, wiyasiya iba:te kuima:na: a:ma: atumu Mosesekono Totomu Tabo magumulo bokolinata.

25 Nanitabola, a sosi watowatopiate dopamo Yua:pi nanitabokobi midipiatamo leta alibima:, iba:te Mosesekono Totomu magumulo keba kunu na:kilukulinama:na:. Ebe leta tabono tanalo ma kunula, epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka iba:te ebe inamabu a:kenaonakoma:na:, ega:walo kuwokobe dewegedilamenaka ebe inamabu nao talenala mabu kalimate ebe katene magumulo bitana, ega:walo iba:te kamiyale pilo dubu pilo a:kosiyodilolenakoma:na:”

26 Ebene egela idilo Polote ebe netewanetewa dubu magatalete ebe ega:walo ibino tepo magumuno daleya tanaloma: Godotamo kalimagono inamabu ebo nikameiya. Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motono kala ga:dimi magumamo nopegate ibino mailo eba nalomolo wokodawa ebo naniya, “Sebeni egela dolopoligomene, nale me dubago walo ka:pete ibino iyaiya tanaloma: uwomu kalimagono inamabu Godotamo ka:pikameomamo.”

Godoko Amamateno Motolo Yu Epono Dowa

Tanalote Polotamo Demaigya

²⁷ Ebene sebeni egela olopoligoma: eba tatalilo, Yu epo epetaipiate A:isiya opone dopamo da:pelamiya, iba:te egela idilo Poloko Godoko Amamateno Motolo ebo numiya. Ebema: iba:te kuba woki lawete ubi iyatiya, ebolo da:pola:niya ebe epo bilibilinomatamo elawo ikalamete iba:te Polotamo ka:dowaoma:, ebene iba:te Poloko elawamo lawete

²⁸ gelatepaolo negeliya, “Isalaela dubala:, la:a nowalubia:la!: Opo kawonomolo epo bilibili-nomo kubanu demagatalena, me ebe dubula! Ebno iyatulame magumudo ebete aimano epo ega:walo aimano iyaiya totomu ega:walo me talena moto kubailamenako! Ega:walo egela idilo ebete Yua:pi epetapi me Godoko Amamateno Motamo magaelete aimano talena baino pukala adikamidali!”

²⁹ Iba:te me tabo egeliya mabu egela idilo iba:te Poloko ega:walo Epesese duliyomolo dubu idi Topimasiko Yelusalemalu kapimiya wapaitalo dulamiya, ebema: iba:te ma kunu malagidiliya, Polote ibino talena adikamidalete ebe Yua: dubu Godoko Amamateno Motamo emagata, wiysiya ebe tanalo nanitaboa:.

³⁰ Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo epo bilibilinomate ebe tabo dolowiya, iba:te apune apune ebo pipuila:iya. Ibi epetapi-ate Poloko elawamo pelawete Godoko Ama-mateno Motone anamiyatate, ebene moto umipi-ate kalano gigiyu gito mopioliya.

³¹ Iba:te Poloko anakapuima: eba wagelitalo, Loma gabamanino gowelaopino watodawate

ebo iyatawiya Yelusalemalo gowela tanalo kawonomote maigita.

³² Ebema: ebe tetenomolo ebete ebeno opopi ega:walo gowelaopi dubu epetapi uwatete epono gowela tanalo odiyoboma: ebo pipuila:iya, ebene epate ibino pelame tanalo dumiya Poloko anagallimio gito atepiya.

³³ Ebene gowelaopino watodawate Poloko niyakabamo pete ebeno opopi nanaliya, iba:te ebe lawete auli ale netewamo ebe kematuomeoma:, ega:walo ebete epo nala:liya, “Me dubu poteleka:? Ebete beda: kuba kosiyodilole?”

³⁴ Ebe tetelo epo epetapi bilibili:nomate gelatepaolo tabo idi gelanaki, tabo idi gelanaki, eba kunu wagelitiya. Ebema: iba:te diyamo kawonomo eba osiyodilutalo gowelaopino watodawate ebe tanalono magumu wadenomamo lawea:no ebeno opopi gito analiya iba:te Poloko gabamanino motamo kemagatama:, ebe kawo motonomo ebe Loma epono gowelaopino woko motola ega:walo lao motola.

³⁵ Ebene iba:te Poloko ebamo magata:te motono gabamo eba na:putiolelo ebeno igilo mula:ema: ibino kotamo ebe unamo ebo adipatiya, mabu diliyomolo epono dowa tanalote kawonomamo maigiti.

³⁶ Ebe tetelo ibi bilibili:nomate Poloko elawo kawonomago eba a:na:ma:elo gowelaopiatamo gelatepaolo negelanapiya, “Ebe nanakapuma:la!: Ebe nanakapuma:la!:”

Polote Yu Epatamo Tabo Kiyawaoma: Gowelaopino Watodawa Daniya

³⁷ Ebene Loma gabamanino gowelaopiate Polago ibino kawo motonomono guamo nopila:oa:no, dopamo ebete ibino watodawatamo negiya, “Na tabo idi a:ma:tamo ba:kegemo?”

Gowelaopino watodawate la:wa:lo nowamiya, “O! A:ma: Guliki tabo iyatawalata!

³⁸ Ebema: Isipiti opo dubu idite ebeno 4,000 dubu bulu opamo magatalete a Loma gabamaniatamo gowela nopo da:niyati, a:ma: ebetea:. Diyal, a:ma: da: iya opodawala:.”

³⁹ Polote ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Na Yu lumagila, na Silisiya opono Tasase kawo duliyomololo awokaliyamo, ebema: nanitabola, naimano duliyomolo da:peso duliyomoloa:. Na a:ma: tow eoemata, nale naimano epatamo tabo ka:kiyawaoma:.”

⁴⁰ Ebene gowelaopino watodawate modoboma: gete, Polote motono gabo unulo utite ebeno ko:tamo epo eba odiyobolelo, ebene ibino tabo gela tanalo gito olopoligolamiya. Ebe tetelo ebete Yu epono tabamo kiyawao ma kunu wagilimiya,

22

¹ “Naimano ekakila, nabila, naimano kuba osiyodilo tanalo la:tamo da:kiyawaomo, la:nolowiala:.”

² Ebete iba:tamo Yu tabamo da:kiyawauti, iba:te olowite tabo gela:no gelebadinomolo pola:niya.

Ebene Polote walo na:kegiya,

³ “Na Yu lumagila, Silisiya opono Tasase kawo duliymololo awokaliyamo, wiysiya na me Yelusalema duliymololo apete, ebene ulama bilibilinomo epetapilo Gameliyelate na iyatunamenaki. Ebene ebeno iyatumi magumune Godote aimano ewoniatamo kebe Totomu Tabo kikalamiyale, nale ebe iyaiya tanalo kodakodal eba uwatelo naimano ape kawonomo Godokono wokamo ebo iyatiyamo, ka:lo la: bilibilinomate keba kunu kilukula:wenama eba kunu.

⁴ Ebema: ulama epetapilo nale me wokino tanalodo piyate Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabodo dowapata:lamenamiya iba:tamo kawokawo temeteme ikalamenakimo. Iyo, nale ibi magumulo dubu ega:walo kamiyale elawamo uwanenakimo idoko motamo gito niyalekenakimo, ebene epetapiate ibi danakapulamenakiya na ebe tanaloma: ebo kalakalanakimo.

⁵ Ka:lo nale kebe tabo ka:kiyawautamo ebe tabono nanitabo tanalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu ibi bilibilinomo iyatawala. Iba:te natamo leta epetapi ikanamonete Dama:sakase duliymolamo na gito aliboniya nale aimano Yu epo ekakiatamo ebe leta ka:nikalamolema:. Ebe tetelo na ubi iyatiyamo, nale ebe duliymolamo eba nemaigalo Ya:suko waloma:tapi ebolo nuwatete ala:mo matuolamolete Yelusalemamo magaelete iba:tamo kuba wiya ka:pikalaema:.”

Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Dawokalimiya

⁶ Ebene Polote ebeno tabo mogamela walo na:kegiya, “Wiyasiya nale egela

tulilo Dama:sakase duliyomolo niyakabamo da:nemaiganatiyamo, ebe tetenomolo Godokono Unu Duliyomolone alo kawonomote eba piwisigalo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka:, na ebe alote eba kunu pa:wiyamidadiganiya.

⁷ Nale opamo gate tabo ma kunu olowiyamo, ‘Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo ka-wokawo temeteme dikanama:wena?’

⁸ “Nale nowamiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: poteleka:?’

“Ebene ebeno wiya tabote ma kunu piya, ‘Na Ya:sute Nasalete duliyomolodawala, a:ma:le natamo temeteme dikanama:wena na ebe lumagila.’

⁹ Ebe tetelo kebe dubate nago da:tolamiya, iba:te natamo da:kiyawauti ebe lumagino tabo madodo wadenomamo kolowiya:, wiyasiya alo kapiya umitiya.

¹⁰ “Ebene nale negiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: beda: ubi kiyata:wita nale kosiyodiloma:?’

“Ebete nowamiya, ‘A:ma: maigawete Dama:sakase duliyomolamo na:nopega, ebene a:ma:le kosiyodilaema: Godote ebeno ubi tanalo iyalo tetelo diyatiya, ebe iyaiya tanalo lumagi idite ebolo ka:kiyawaoema:ta.’

¹¹ Ebe tetelo naimano balidite idokonamiya mabu nale alo kawonomo umiyamo, ebema: naimano namutupiate na kotamo lawenete Dama:sakase duliyomolamo gito magataniya.

¹² “Ebolo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela, ebete Godoko tolemelo Mosesekono Totomu Tabamo tuduwatanami, ega:walo Yu epate ebe

duliyomololo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebe tuputupudawama: gelanamiya. Ebete na unaema: da:piya

¹³ na niyakabamo putite na:pegiya, ‘Naimano ekawi Solo, a:imano balidi wadenomamo walo na:ka:melen!’ Ebe tetenomolo naimano balidite wadekobi dolowiya nale ebe wadenomamo ebo umiyamo.

¹⁴ “Ebene ebete natamo negiya, ‘Aimano ewoniate damamatenamiya, ebe Godote a:ma: iyalo eka:miyata a:ma:le ebeno ubi tanalo kiyatawaema:, ega:walo ebeno Tuputupu Wokodawano ololo kuma:ema:, ega:walo a:imano galamo me Tuputupudawano tabo madodo kolowiaema:.

¹⁵ Iyo, a:ma:le ebegodone kebe tanalo kolowiyawia ega:walo kebe tanalo kulama:wia, ebe ubila a:ma:le ebe iyaiya tanalo epo bilibilinomatamo ka:na:kiyawaema:.

¹⁶ Ebema: beda: kemakopela:wita? A:ma: maigawete obamo aduba:mida tanalo nelawa:. A:ma:le ebeno mailo deka:miaemene, ebete a:imano kuba ukulaolemetate ka:dodolomatilima:ta.’”

Ya:sute Ebe Yua:piatamo Keba Kunu Kalibiyale Polote Ebe Tanalo Dawokalimiya

¹⁷ Ebene Polote tabo mog:a:melo walo na:kegiya, “Nale Yelusalemamo walo da:ka:piyamo, egela idilo Godoko Amamateno Motolo eba:go tabo eba gelitalo naimano balidite iyama: eda:onamete wade tanalo ebo umiyamo.

18 Ebe tetelo Kawodawate natamo ma kunu giya, ‘A:ma: ka:lonomo Yelusalemane samonomamo na:tiye, mabu me epate a:ma:godone naimano nanitabo tanalo a:kelaema:na:.’

19 “Ebene nale nowamiyamo, ‘Kawodawa, me duluiyomolo epo iyatawala, nale ibino iyaiya balidi ibilamole motolo a:ma: nanitabokobi midipi dolenakimo, nale ibi eba uwatelo epetapi alukolenakimo, epetapi idoko motamo gito niyalekenakimo.

20 Ega:walo ibi iyatawala, epetapiate iyalo ulamalo a:imano nanitabo tanalo awokalimida wa Stibiniko danakapumiya, nale ebe tanalo kalakalago eba umitalo ebe anakapumipino watubino kaliku ulamelelamitimo.’

21 “Wiyasiya Kawodawate natamo walo na:kegiya, ‘Me duluiyomolone a:ma: na:tiye, mabu nale a:ma: mululo dilukuliona ebe Yua:piatamo kanalibomamota.’ ”

22 Tabo olowiopi bilibili nomine Polokono tabo wadenomamo olowionapiya, wiyasiya ebete Yua:piatamo Godokono ubilo toma: tabo da:kiyawaiya ebe tetelo kawo downomote iba:tamo maigate gelatepao eba kowagilimilo Loma gabamaniatamo walo na:kegeliya, “Nanakapuma:la!: Me dubute na:ena, ebe modobo: igilonama:!”

23 Ebema: ibino dowwa magumulo eba gelatepautalo iba:te ibino watubino kaliku pupukulamete elawamo opamo iyalekete, ebene damela tuwae uwatolete unamo ebo iyalekeiya.

Polote Loma Gabamanino Pepago Pata: Tanalo Dawokalimiya

24 Ebema: Loma gowelaopino watodawate epono dowa tanalo umite ebeno gowelaopi dubu nanaliya, iba:te Poloko gabamanino moto guamo magatate ebe pa:ka:pa:ka:mo eba na:na:ma:ga:midaolo, Yu epate ebetamo beda:ma: kegelatepautiye ebe tanalo ebegodone nanitabolo iyatawama:.

25 Ebene gowelaopi dubate tolamete Poloko ka:na:ma:ga:midaoma: ebeno ape da:na:tupuguimiya, ebe tetelo Polote ebe niyak-abolo dutiti ebe elawodubu idi naniya, “Talena ba:kitanale, Loma gabamanino pepago depata:na ebako lumagi gito a:na:ma:ga:midaoma:? O la: dopamo ebeno tanalo wadenomamo bakanagiyamidama:ema?”*

26 Gowelaopino elawodubute me tabo dolowiya, ebete ebeno watodawatamo walo ka:tote ebe ebo nalatediya, “A:ma: me dubutamo beda: tanalo osiyodiloma: kowagela:wita? A:ma: iyatawala:ka: ebete Loma gabamanino pepago depata:na?”

27 Ebene gowelaopino watodawate Polotamo nemaigate ebe ebo naniya, “A:ma: nanitabolo na nanana:, a:ma: Loma gabamanino pepago kepata:wena?”

Polote nowamiya, “Iyo, nanitabolo.”

28 Ebene gowelaopino watodawate negiya, “Na atumu ebe pepago pata:namo, wiysiya na ebe pepa kawo maninomamo uwatiyamo.”

---

* **22:25:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Polokono tabono magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: me atu Alibolepi Buka 16.37 buka apuno walubi tabo numiye.

Polote negiya, “Na wiyasiya ebe pepa maniamo kuwatiya:. Nale dawokaliyamo ebe tetelo gaba-maniate naimano nabiwitamo gito ikamiya.”

²⁹ Ebene Poloko a:na:ma:ga:midaoma: dolosiy-odilutiya ebe gowelaopiate ebeno tabo dolowiya, ebe tetenomolo iba:te tole tanalo lawete ebe atepate balamo gito utitatiya. Ibino watodawate atumu na:ka:toletoliti mabu ebete iyatawa:no Loma gabamanino pepago lumagi auli ala:mo de-matuomeiya, ebete eba kunu ibino kawo pukala idi ebe adikamidaliya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Polokono Tanalo Danagiyamidamiya

³⁰ Ebe tetelo Polote Yu epono wokilo iba:tamo beda: kuba kosiyodiliyale, gowelaopino wato-dawa ubila ebete ebe tanalo nanitabonomolo kiyatawama:. Ebema: egela idilo ebete tabo nal-iboliya, Godotamo kalimagono ikameopino un-unomo watowatopi ega:walo Yu epono Ka:nisolo dubu epetapi ibi bilibilinomate kapaladabutima:, ebene iba:te da:pelamoliya ebete Poloko idoko motone powolukote ibino ololo apuamo gito magaiya.

23

¹ Ebe tetelo Polote tolea:no Yu epono Ka:nisolo dubu ulamolelo negiya, “Naimano naniala:, ulama bilibilinomo pete me teta:mo pemaiga, nale Godokono ololo apulo naimano tepo magumuno mulo wokido tuputupulo eba okolinalo ebetamo kuba idi kosiyodiliya:.”

² Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo, ebeno mailo

A:nanayasitela, ebete Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubu nanaliya idite ebe tabone kanagalima:.

³ Polote ebe tabo olowite ebetamo nowamiya, “Eiye! Godote wiyasiya a:ma: kanagalima:ta! A:ma: kuba kala ga:dimi epate wade keyakeya tita:gonoma: da:midiya eba kunula,unu tama modobola wiyasiya magumu abalenomola. A:ma: tabo anagiyamidawano gobebebolo eba lutalo, modobola a:ma: naimano tanalo Mosesekono Totomu tanalago modobolo nanagiyamidanama:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le na anaginaema: degeawa:? Ebe osiyodilo magumulo a:ma: a:ka:tuwa: Mosesekono totomu idi adikamidala:ta!”

⁴ Ebe tetelo Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubate ebe elawamo naniya, “Mabu keleka: a:ma:le Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo demalogawa:? A:ma: kawo kubanomo osiyodilota!”

⁵ Polote nowamiya, “Naimano naniala:, niyaniyata. Nanitabola, Godokono Buka tabote ma kunu itana, ‘A:imano epono watowatopi magumulo idawano tanaloma: kuba tabo akogeala:’ Na iyatawa: ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: deda:na.”

⁶ Ebe tetelo daladabutiya ebe Yu epono Ka:nisolo dubu Polote ulamiya, apulo Sa:diyusi tanebapila, apulo Pa:lisi tanebapila. Ebema: ebete woki idi lawete ebeno tabo madodo adipatelo iba:tamo negiya, “Naimano naniala!: Na Pa:lisi tanebadawala ega:walo naimano

nabi atumu Pa:lisi tanebapila! Numa:la:, na nanitabokobi na:midinamo Godote a:elao epo igilamo kowadipalatelemene, ebema: la: epetapiate naimano tanalo wiyasiya kubanu anagiyamidanamitamata!”

⁷ Ebete me tabo da:kiyawaiya, ebe tetelo Ka:nisolo dubu magumulo anagiyamida tanalote maigate, ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ebo apamineuteuitiya.

⁸ Ibino apamineuteui tanalono mabu ma kunula, Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godote a:elao epo igilamo a:kowadipalatelemene, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate nanitabokobi na:midina Godote ebe tanalo nanitabolo kosiyodilomene. Ega:walo Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godokono Unu Dulyomolono nopopi puliyala ega:walo epono uliyana puliyala, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negelanaka Godote ebeno Unu Dulyomolono nopopi osiyodilolete ega:walo epono ape uliyanago ako-osiyodiloliya.

⁹ Ebema: Yu epono Ka:nisolo dubuno apamineuteui magumulo tabo wamiuilo elawo tabonomote maigit, ebene Pa:lisi tanebapino Godokono Totomu Tabo iyatulamepi epetapiate maimite elawonomamo negeliya, “A me dubugodolo kuba idi kumita!:! Diyala, wade uliyana idi o Unu Dulyomolono nopodawa idite ebetamo Godokono nopo da: awokalimiyale!”

¹⁰ Ebene Ka:nisolo magumulo apamineuteui tanalote kawoma: dediya gowela tatalila. Ebe tetelo gowelaopino watodawate na:toletoliti epetapiate Poloko kubanu anagalimiyo da:banakapuima:na:, ebema: Polokono igilo

ka:mula:ema: ebete ebeno gowelaopi nanaliya, iba:te Ka:nisolono taneba magumamo niwitiote Poloko nelawete Loma gabamanino kawo motonomamo walo ka:kemagatama:.

¹¹ Ebene ebe idokolo Kawodawa Ya:sute Poloko niyakabolo putinate ebe napanani, “A:ma: na:kodakoda! Mabu a:ma:le na mabuma: me Yelusalemalo tabo wadenomamo da:kiyawawa:ka, a:ma: Loma kawo duliyomo-lamo toawete ebe atu tabo na:ka:nikiyawaiye.”

Yu Dubu Epetapiate Poloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

¹² Ebene duiya idilo Yu dubu epetapiate pal-adabutite nopo eba piyatilo Godokono mailamo elawo tabo ma kunu pegeliya, iba:te bae naoa:no ega:walo obo nioa:no talenalo pola:nate Poloko anakapumi tetamо ebo ka:nemaima:.

¹³ Ebe tetelo me nopo diyatiya ebe dubate ibino uwomu delawiya 40 a:nodoliya.

¹⁴ Ebene ebe dubate Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapiatamo tolamete na:negeliya, “Aimano woki kapiyakobi midite ale Godokono mailamo tabo ma kunu nanitabolo gelama:, ale bae nao:ano talenalo pola:nate Poloko anakapumi tetamо ebo kemaima:.

¹⁵ Ebema: modobola la: aimano Ka:nisolo dubu epetapiago Loma gabamanino gowelaopino watodawatamo tabo nanalibala:, ebete Poloko motone powolukote la:tamo kemagaema:. La:le a:da: tabo gela gabodo ebe nananiyala: ma kunu, la: ubila Polokono tanalo wadenomamo kanagiyamidama:ema: ega:walo ebeno tabo

apuapu walo ka:kolowiaema:. Wiyasiya ebete Poloko demagaemene, la:tamo pemaiga:no a iyalo kolosiyodilomalema: ebe gabu tetelo kanakapuima:.”

16 Wiyasiya ebe tetelo Polokono buwelete dalaimiya, ebe koite Yu dubate nopo diyatitiya ebe tabo olowite, diya gabodo Loma epono gowelaopino kawo motonomamo tote Poloko ebo naniya.

17 Ebene Polote gowelaopino elawodubu idi ebetamo ka:mite ebe naniya, “Me oli ape dubu la:imano Watodawatamo nemagata, mabu ebegodolo tanalo idi bitana Watodawa kanama:.”

18 Ebene gowelaopino elawodubute ebe koi ebeno watodawatamo magatake nananiya, “Aimano idoko motolo da:luta ebe dubu Polote na anane me oli ape dubu a:ma:tamo kemagaema:, mabu ebegodolo tanalo idi bitana a:ma: kanatama:.”

19 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebe koi kotamo lawete kela:mo iyabaiamo ebe magatake diya ebo nalatediya, “A:ma:godolo beda: tanalote kitonale na ananema:?”

20 Ebete nowamiya, “Yu dubu epetapiate woki kapiyakobi a:midya a:ma: ma kunu kapanatama:, a:ma: dumutu Poloko me motone owolukawete ibino Ka:nisolo dubatamo kemagataema:. Ebe tetelo iba:te a:da: gabodo a:ma: kapanama:ta ma kunu, ibi ubila Polokono tanalo wadenomamo anagiyamidamete ebeno tabo apuapu walo ka:kolowioma:. Wiyasiya ebe tabo nanitabo:.

21 A:ma: ibino tabamo akotuduwatala:, mabu 40 dubu keba kunula:ka: ebako dubate Polokono to gabolo taneba alomote ebo ba:pola:na, ebe makopelita. Iba:te woki kapiyakobi midite Godokono mailamo elawo tabo ma kunu gelaka, iba:te bae naoa:no ega:walo obo nioa:no tale-nalo pola:nate Poloko anakapumi teta:mo kemaima:. Nanitabola, iba:te iyalo olosiyodilote a:ma: makopelitata, a:ma:le a:imano gowelaopi kanala:ema: iba:te Poloko ebamo kemagatama:.”

22 Ebene gowelaopino watodawate ebe koi eba nalibolo naniya, “A:ma:le na dapanana:wa:, ebe tanalo epetapiatamo akonawokalima:la:.”

Gowelaopino Watodawate Poloko Loma Gabamanino Kowo Elawodubu Pilikisitamo Danalibiya

23 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebeno opopi elawodubu netewa ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “La:imano 200 kiyoiyi gila:mo gowelaopi dubu, ega:walo 70 oso-peago dowapata:lamena ebe gowelaopi dubu epetapi, ega:walo 200 kiliba:mo gowelaopi dubu epetapi, la:le ibi bilibilinomo uwata:wete nolosiyodiliyal:ka:lo idokolo 9 koloko tetelo Sisaliya kawo duliyomolamo ka:tolama:ema:.”

24 Ega:walo oso-pe Poloko mabuma: modobolo nuwata:la:, ebete ibi unamo okolite ka:toma:. Na ubila la:le ebe aimano Loma gabamanino kapela Kowo Elawodubu Pilikisitamo olalatia:no wadenumamo nemagatiyal:.”

25 Ebene ebe tetelo gowelaopino watodawate leta osiyodilote tabo ma kunu alomoliya,

26 Naimano Wadenomo Kowo Elawodubu Pilikisi, a:ma: niyata. Na Kolodiyasi Lisiyasite me leta a:ma:tamo palibomo.

27 Potele a:ma:tamo me letago da:pemaigamene, me dubuno tanalo ma kunula. Egela idilo Yu epate ebe elawamo lawete anakapuima: dowagelitiya, nale gowelaopi epetapi uwatete ibino elawo magumune ebe ebo wagalimo, mabu nale me tanalo iyatawimo ebete Loma gabamanino pepago depata:na.

28 Ebene ebete Yu epatamo kebe kuba kosiyodilile, nale ebe tanalo wadenomamo kiyatawama: ubi eba iyatilo ebe ibino Ka:nisolo dubuno ololo apuamo ebo magatimo.

29 Ebolo nale iyatawimo, iba:te ibino ewonino totomuno iyaiya tanaloma: ebetamo da:dowautiya, wiysiya ebete kowo kuba idi kosiyodiloa: nale ebe a:eamo o idoko motamo ebema: alibola.

30 Me tanalo walogabo apune lumagi idite diya gabodo pete na apanani, Yu dubu epetapiate ebe kanakapuima: gabo idi osiyodiliya. Ebema: nale ebe tanalo olowite ebe a:ma:tamo samonomamo palibomo, ega:walo nale ebetamo da:dowautiya ebe dubu analimo iba:te a:imano ololo apulo ebeno tanalo kapanagiyamidaema:. Kalakala kawonomola, me naimano tabo uwomula.

31 Ebema: gowelaopino elawodubu netewate ibino watodawano tabamo tudila:te, ebeno leta lawete ebe idokolo iba:te ibino gowelaopiago

Poloko A:nitipatisi duluiyomolamo gito magataniya.

³²⁻³³ Ebene egela idilo agowamo da:tolamitiya ebe gowelaopi dubu bilibilinomate Yelusalema kawo duliyomolono gabamani motamo walo kolowamiote gito ka:pelamiya, wiysiya osopeago da:tolamitiya ebe gowelaopi dubate Poloko a:ka:tuwa: magatiya Sisaliya kawo duliyomolamo. Ebolo iba:te kapela Kowo Elawodubutamo nemaimite ibino watodawano leta eba nikamel Poloko ebno umi magumamo ebo niyatiya.

³⁴ Ebe tetelo kapela Kowo Elawodubute ebe leta ka:la:miolete Poloko ebo alatediya ebe kebe opodawala:ka:. Ebene Polote ebe Silisiya opodawama: eda:ma: degiya, Kowo Elawodubute ebe tabo dolowiya

³⁵ ebetamo walo na:kegiya, “A:ma:le kuba osiyodiloma: degelitiya ebe dubate mamo da:pemaimima:na:, ebe tetelo nale a:imano tanalo kanagiyamidaemamota.” Ebema: ebete ebno gowelaopi epetapi nanaliya, Kowo Elawodubu Elodite dopamo detiya iba:te Poloko ebe wade motonomamo magatare ebolo ka:numinatema:.

24

Yu Epate Pilikisitamo Polokono Osiyodilole Tanalo Kubama: Degeliya

¹ Ebene paibu egela dolopoligiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wato-dawanomo A:nanayasite Yu watowatopi epetapiago Sisaliya kawo duliyomolamo ebo pelamiya.

Ebe tetelo iba:te Loma gabamanino totomu iyatawadawa idi, ebeno mailo Tetalasitela, ebe dubu magaete iba:te kapela Kowo Elawodubu Pilikisikono ololo apuamo kapimiya pemaimiya Polokono osiyodilole tanaloma: ebe kapanama:.

² Ebene Kowo Elawodubu Pilikisite Polote pema: tabo nalibote, ebete da:pemaigiya Tetala-site Yu epono ubia: tanalo Poloko mabuma: Pilikisitamo ma kunu awokalimiya, “Aimano Wade-nomo Watodawa, a:ma: niyata! A:imano kawo elawodubu magumulo a tete geyageyeyanomolo milago ilukulinaima:, ega:walo aimano opolo iyaiya kubate maimio tetelo a:imano mulo wokilo ebe tanalo wadekobi a:midilinakota.

³ Ebema: nanitabola, tete bilibilinomolo ale aimano duliyomolo bilibilinomolo a:ma:godone wadewade walubi tanalo eba uwatelo a:ma:tamo kawonomamo kalakalaonakoma:.

⁴ Niyata, na tabo a:kegeyageyaimo mabu na ubia:nola a:imano tete kubaima:, ebema: nale a:ma: toweoemata a:ma: kalakalago aimano tabo da:peso nolowiya.

⁵ “Me dubuno tanalo ale iyalo umiyama:, ebe iyaiya kuba wagilamedawala, mabu Nasalete dubu idino taneba magumulo ebe watodawa idila. Ebete me opo kawonomolo depata:na, ebeno kuba osiyodilole magumulo aimano Yu epo epetapiate iyaiya opolo dilukuliona ebetamo eba dowaolo gowelao tanalate ebo maimionaka.

⁶ Ega:walo me tanalo idila, ebete aimano Godoko Amamateno Moto kubaima: dowageliti, ale ebe ebo laima:. Ebe tetelo a ubila aimano totomu tanalodo ebeno tanalo kanagiyamidaema:,

7 wiyasiya gowelaopino watodawa Lisiyasite pete agodone ebe elawamo pelawi,

8 ebema: aimano taneba magumulo piyate me Polokono osiyodilole tanaloma: kubama: degelanamiya, Lisiyasite a anai ale a:imano ololo apuamo ka:pelaema:.* Ebema: modobola a:ma: a:ka:tuwa: ebeno osiyodilole tanaloma: ebe nalateda:, ebene me tanalo bilibilinomo ale degelama:, ebe tabono nanitabo tanalo a:ma: ebe godone kiyatawama:ta.”

9 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Tetalasikono tabo mogamelo negeliya me iyaiya tanalo nanitabola.

Polote Ebno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Pilikisitamo Dawokalimiya

10 Ebene ebe tetelo kapela Kawo Elawodubu Pilikisite Poloko kotamo aniya ebete ebeno tabo kiyawao kowagilima:. Ebene Polote negiya, “Kawodawa, a:ma: niyata! Na iyatawala a:ma: ulama bilibilinomo epetapilo aimano opo epono tanalo anagilamelelamenakiyata, ebema: nagodolo kalakala bitana naimano kuba osiyodiloa: tanalo a:ma:tamo awokalima:.

11 A:ma: nanitabo tanalo ma kunu kiyatawama:ta, nale Yelusalemamo Godoko amamatema: da:timo, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga 12 egelanomote a:ponolopoligi.

12 Ebema: piyate na kuba osiyodilodawama: degelita iba:te na Godoko Amamateno Motolo lumagi ida:go elawamo tabo gelitalo kunamea:,

---

* **24:8:** Ali 24.6b-8a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya; wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

ega:walo aimano iyaiya balidi ibilamole motolo ega:walo Yelusalema kawo duiyomololo na milago eba pata:lo epatamo gowelao woki kikalamea:.

¹³ Ebema: nale kubakuba tanalo nosiyodilole-namu iba:te degelita, ebe tabono nanitabo tanalo kitana:, iyo, iba:te naimano kuba idi awokalima: modobo:.

¹⁴ “Numa:, Yu epo epetapiate negelanaka Ya:sukono Gabo ebe nanitabo gaboa:. Wiyasiya nale a:ma: nanitabo tanalo idi kanamota, na Ya:suko waloma:ta gabodo eba tonalo, a Yu epopo ewoniate damamatenamiya nale ebe nani Godo amamatenakomo. Yu epo epetapi keba kunula:ka: na atumu eba kunula, Mosesete Godokono Totomu Tabo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, ebe Buka tabo bilibilinomo ale kapimiya nanitabokobi na:midilinama:.

¹⁵ Ebema: Godokono Wade walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nale naimano Yu epo namutupiago nemakopelenama:, iyo, a me tanalo nanitabokobi na:midinama:, Godote kuba osiyodilolepi ega:walo Wade tanalo osiyodilolepi ibi bilibilinomatamo wiya kikalaema: a:ela magumune igilamo kowadipalatelemene.

¹⁶ Numa:, me mabuma: na ubi kawonomola, Godoko ega:walo epo ibino ololo apulo nale naimano tepo magumuno mulo wokido tuputupulo kokolinama:.

¹⁷ “Ebema: naimano tanalo ma kunula, nale Yelusalema opone nemaigate ulama epetapilo iyaiya mulu opolo nokolinaimo, ebene nale naimano oponomamo walo

na:kapimo nale nigologolopi epetapiatamo mani nilakapolo ka:pikalamolema: ega:walo Godotamo kalimagono inamabu ka:pikameoma:.

18 Nale Godoko Amamateno Motolo ma kunu eba osiyodilutalo, dubu epetapiate ebo unamiya. Nanitabola, na ebe talena motamo podoloa:no, dopamo Godotamo kalimagono inamabu ikameote naimano tepo magumuno daley a ebo ukulalimo, ega:walo nale gowelao tanalo kowagilima: lumagi iditamo kuba woki kikamea:. Wiyasiya na a:ka:tuwa: milago eba lutalo, ebe tetelo iba:te na unamete elawamo ebo pelaweniya.

19 Ebe tetelo ibino taneba magumulo Yu dubu epetapi A:isiya opolo dilukulina iba:te a:polo:niya, wiysiya ka:lo ebe dubate a:imano ololo apuamo ka:pelamea:. Ebema: numa:, nale iba:tamo kuba nanitabolo nosiyodilotaleka:, modobola iba:te a:ka:tuwa: ebe tanalo a:ma:tamo bapawokalimina:,

20 wiysiya me Yu dubu epetapiate ka:lo da:pemaima:, iba:te ibino Ka:nisolo magumulo naimano tanalo iyalo anagiyamidanamiya. Ebe tetelo iba:te naimano kuba osiyodilo tanalo numitaleka:, modobola iba:te a:ma: nanitabolo banatana:,

21 wiysiya numa:, iba:te naimano kuba nipo wadiya. Nanitabola, nale iba:tamo me kapiya tabo a:kiyawaimo, ‘Na nanitabokobi na:midinamo, Godote a:ela epo igilamo kowadipalatelemene, ebema: ibi epetapiate naimano tanalo kubanu anagiyamidanamita.’ Diyal, iba:te me tabo olowite na ubia:noma: da:

eda:iye.”

²² Mabu Pilikisite Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabono tanalo wadenomamo iyalo iyatawiya, ebema: ebete Poloko ega:walo Yu epetapino tabo gela eba odiyobolelo nanaliya, “A me tanalo malo atepate, gowelaopino watodawa Lisiyasite da:pemene ebe tetelo nale me tanalo eba:go walo ka:kuimamo.”

²³ Ebene Pilikisite Poloko duminami ebe gowelao dubu naniya ebete Poloko wadenomamo kuminatema:. Ega:walo ebete ebe walo nakaniya, “Polote gabamanino moto gulo pata:ma: a:ma: talena akiyata:la:, ega:walo ebeno namutupiate ebeno iyiaya modoboaa: tanalo magumulo ebe walubima: da:pelamenakoma:na:, a:ma: ibi ako-odiyobolenakala:.”

Kawo Elawodubu Pilikisite Godokono Tabo Kelowima: Da:toletoliya

²⁴ Egela epetapi dolopoligiya Pilikisite ebeno kamiyale Dulusilago walo na:ka:piya, me kamiyale ebe Yu lumagila. Ebene ebete Polote pema: tabo dalibiya, Polote Ya:su Kelisoko nanitabokobi midi tanalo ebetamo da:pa:kiyawaiya Pilikisite ebo olowiya.

²⁵ Ebe tetelo Polote tabo geyageyadopo da:kiyawaiya, ebete Godokono tuputupu ilukuli tanalo ega:walo kateneno ubi tanalamo tudila:oa:no ebe tanalo Pilikisitamo ebo awokalilamiya. Ebene Godote epono tanalo danagilamelelaemene ebe Kawo Egelano pe tanalo Polote da:kiyawauti, Pilikisite tole lawete ebe naniya, “Taula! A:ma: na:toa! Na wade tete duimo a:ma: pema: tabo walo kakapalibomamo.”

26 Ebe tetelo Pilikisite ubi niyatina mi Polo-godone kawokawo mani uwatete idoko motone ebe gito kowolukoma:, ebema: ebete tete bilibili-nomo epetapilo tabo alibonaki Polote eba:go tabo ka:pegelama:.

27 Wiyasiya netewa ulama da:petoiya ebe tetelo Loma gabamaniate Posiyase Pesitasiko ebe palibiya, ebete Pilikisikono kapela Kawo Ela-wodubuno gobebobo ka:pelaema:. Ebe tetelo Pi likisite Yu epo kekalakalailaema: ubi eba iyatilo, Poloko idoko moto gulo atepate opo ida:mo gito tiya.

25

*Polote Ebino Kuba Osiyodiloa: Tanalo Sisakono
Ololo Apulo Kanawokalima: Ubi Diyatiya*

1 Pesitasite ebe opono kapela Kawo Elawodubuno gobebobo da:pelawiya, ebe tetelo netewa-kapiya egela olopoligote ebete Sisaliya kawo duliyomolone Yelusalemamo ebo tiya.

2 Ebene ebolo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi iba:te Pesitasitamo tolamete Poloko mabuma: ibino ubia: tanalo ebo nawokalilamiya.

3 Ebene iba:te ebe kawiya eba toteomelo naniya, “Ale Polokono tanalo wadenomamo kanagiyamidaema:, modobola a:ma: ebe Yelusalemamo nemagaiye.” Iba:te ma kunu degeliya mabu iba:te nopo iyalo iyatiya Poloko gabu tetelo kanakapuima:.

⁴ Pesitasite ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, Polote Sisaliyalo idoko motolo bokolina, ega:walo tatalila nale ebamo walo ka:ka:tomamo.

⁵ Ebema: la:imano watowatopi epetapi nago da:tolaema:na:, ibino wokino tanalate ebe dubuno osiyodilole tanaloma: keba kunu ka:pola:nale, iba:te ebe tanalo gabamanino tabo anagiyamida bailo nanawokalilaema:na:.”

⁶ Ebe tetelo Pesitasite a:iti o naini o teni egela epetapi Yelusalemalo okolite Sisaliya kawo duluiyomolamo walo gito ka:tiya. Ebene egela idilo ebete tabo anagiyamida bailo okolite gowelaopi ebo analiya iba:te Poloko ebeno ololo apuamo kemagaema:.

⁷ Polote tabo anagiyamida baiamo da:pemaigya, ebe tetelo piyate Yelusalemane da:pelamiya ebe Yu dubate Polokono ginimi apune ega:walo tametamene eba pilukulilo, ibino taneba magumulo idite maiganaki, idite maiganaki, ebe kawokawo kuba osiyodiloledawama: ebo gelanakiya. Wiyasiya iba:te kebe iyaiya tanalo degelanakiya ebe tabono nanitabo tanalo awokalima: ka:modobiya:.

⁸ Ebene Polote ebeno kuba osiyodiloa: tanalo ma kunu awokalimiya, “Naimano Yu epono totomu, ega:walo Godoko Amamateno Motono pukala, ega:walo Kawo Elawodubunomo Sisakono totomu, nale me tanalo bilibilinomo magumulo kapiya idi kadikanalea:.”

⁹ Ebe tetelo Pesitasiko ubila Yu dubu kekalakalailaema: ebema: ebete Poloko naniya, “A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete,

nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo kananagiyamidametama:?”

¹⁰ Polote tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na ubia:nola. Ka:lo na me Sisaliya duluiyomololo Kawo Elawodubunomo Sisakono tabo anagiyamida bai wadenomo idilo utitamo. Ega:walo ka:lo a:ma:godolo Sisakono elawo bitana, a:ma:le a:ka:tuwa: naimano tanalo anagiyamidanama:wete na idoko motone gito owolukonema:, iyo, a:ma: nanitabo tanalo iyatawanomolata, nale Yu epatamo kapiya kuba idi kosiyodiloa:.

¹¹ Numa:, nale Loma gabamanino kawo totomu nadikanaletaleka: nale a:e wiya laema: bekalakalana:, ebene naimano igilo mula:ma: a:kegena:. Ega:walo me Yu dubate naimano tanaloma: degelita ebe iyaiya tabo nanitaboa:, ebema: la: gabamaniagodolo elawo kitana: na ibino kotamo walo iyatinima:, wiysiya na ubi iyatimo Loma kawo duluiyomolamo tote Sisakono ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo ebo kanawokalimamo!”

¹² Ebema: Pesitasite ebno opopiago Polokono ubi tanaloma: gelate, ebene ebete Poloko ma kunu aniya, “A:ma: negeata Sisatamo ka:toaema:, ebema: nanitabola, nale a:ma: ebetamo kanalibomamota.”

Pesitasite Polokono Tanaloma: Kawo Elawodubu Agilipako Daniya

¹³ Ebene egela epetapi da:petoiya Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebno naniko Benisiko iba:te Sisaliya kawo duluiyomolamo pete

ibino kalakala tabo Pesitasitamo pegelate egela epetapi eba:go ebo pilukula:tepiya.

¹⁴ Ebene iba:te tete geyageyadopo ilukulite, egela idilo Pesitasite Polokono tanaloma: Agilipako ma kunu aniya, “Pilikisite idoko motolo datepi dubu idi malo bokolina.

¹⁵ Nale Yelusalemamo da:timo, ebe tetelo Yu epono Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo ibino kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe dubuno kawokawo kuba osiyodilole mabuma: na ananiya nale ebe a:eamo kaliboma:.

¹⁶ Ebema: nale ibino tabo eba wiyalo negimo, ‘Ao, a Loma gabamanino tanalo ma kunula. Kebe tetelo epetapiate lumagi idi kawo kuba osiyodilodawama: degelama:na:, ale ebe gito akanakapuima: wiyasiya ale ebetamo tete kikaemalema: ibino ololo apulo ebeno tanalo wadenomamo kawokalima:. Ebe gabodo a gabamaniate nanitabo tanalo umite ebe lumagino tanalo wadenomamo kanagiyamidaemalema:.’

¹⁷ “Ebema: Yu epate ebe dubu Polokono tanalo anagiyamidaema: mamo da:pelamiya, nale ibino tete ka:kubaimia:, iyo, egela idilo nale tabo anagiyamida bailo okolite gowelaopi ebo analimo iba:te ebe naimano ololo apuamo kema:gaema:.

¹⁸ Ebe tetelo nale nemalagidilimo Yu epate ebeno kawo kuba idi kawokalima:na:, wiyasiya iba:te maimiote

¹⁹ ibino Godoko amamateno iyaiya pukalano tanaloma: ebe kawonomamo aniya. Ega:walo dubu idi ebeno mailo Ya:sutela, iba:te ebeno

tanaloma: negeliya, ‘Ebe iyalo a:iya,’ wiyasiya Polote negi, ‘Ao, ebe bigilona.’

²⁰ Ebe mabuma: na gabo kumia: ebe iyaiya tanalono nanitabo tanalo keba kunu na:kiyatawamo, ebene nale Poloko nanimo, ‘A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete, nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo walo kakananagiyamidametama:?’

²¹ Wiyasiya ebe tetelo Polote na nanani me Sisaliya duluiyomolono idoko motolo kokolima:, mabu ebe ubila Loma kawo duluiyomolamo tote aimano Kawo Elawodubunomo Sisate a:ka:tuwa: ebeno tanalo ebo kanagiyamidaema:. Ebema: nale ebetamo tuduwatalo negimo, wade gabo duimo ebe Sisatamo ebo kanalibomamo, ega:walo nale gowelaopi dubu nanalimo iba:te idoko motolo ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebe wadenomamo kuminatema:.”

²² Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Pesitasikono tabo apuapu olowiote ebetamo negiya, “Modobola:ka: na atumu me dubuno tabo naimano galonomamo kolowioma:?”

Ebene Pesitasite negiya, “Kuba:nola. A:ma: dumutu ebeno tabone kolowioma:ta.”

Polote Kawo Elawodubu Agilipakono Olo Apuamo Da:pemaigiya

²³ Ebene egela idilo Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebeno naniko Benisiko iba:te ibino wadewade tita:gopi kaliku pupuliote, ibino opopiate ibi eba walogolelo, gowelaopino watowatopi epetapi ega:walo Sisaliya duluiyomolono kawokawo dubate ibi eba waloma:elelo iba:te gabamani motono tabo

gela baiamo kawo kalakala diyamago ebo piya. Ebene ibi bilibilinomate da:nolosiyodiliya ebe tetelo Pesitasite gowelaopi epetapi nanaliya iba:te Poloko kemagaema:.

²⁴ Ebe tetelo Pesitasite negiya, “Kawo Elawodubu Agilipa ega:walo la: bilibilinomo ago da:pola:wenama, la: niyaniyata. Me dubuno tanalo numa:la:. Me Sisaliya duliyomololo dilukuliona ega:walo Yelusalemalo dilukuliona, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno tanaloma: ibino ubia: tanalo natamo eba wadaelo iba:te gelatepaolo na ananiya ebete na:emene.

²⁵ Wiyasiya nale ebeno tanalo danagiyamidaimo, ebeno kapiya kuba idi kumia: ebe a:eamo kaliboma:. Ebema: nanitabola, ebete Sisakono ololo apulo ebeno kuba osiyodiloa: tanalo kanawokalima: na danani, nale tabo ebo iyatimo ebe Sisatamo kanaliboma:.

²⁶ Wiyasiya nale leta magumulo me dubuno tanaloma: aimano Kawodawa Sisatamo kebe tabo nakakulolemo? Naimano woki wadeno-mamo kitana:, ebema: modobola la: olowiopi na nowalubiniyal:a:. Kwo Elawodubu Agilipa, nale a:ma: mamo ebema: ka:imata, a:ma:le na eba walubinilo me dubuno tanalo wadeno-mamo anagiyamidamete na Sisakono leta wadeno-mamo ebo kosiyodilomamo,

²⁷ mabu modobo:a: nale idoko motolo dokolina ebe lumagino tanalo leta magumulo wadeno-mamo awokalimia:no ebe Sisatamo gito aliboma:.”

Polote Ebno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Agilipatamo Dakawokalimiya

¹ Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Polotamo negiya, “Modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo atamo nawokalima:”

Ebene Polote ebno koto adipatelo ebno kuba osiyodiloa: tanalo awokalima: ma kunu wagilimiya,

² “Kawo Elawodubu Agilipa, Yu epate nale iyaiya kuba bilibilinomo nosiyodilolenamu gelana, wiyasiya ka:lo kalakala kapiyate nagodolo bitana, mabu wade tete natamo ebe a:pe nale a:imano ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kawokalima:”

³ Me tanalo nanitabola, a Yu epono ewonino pukala ega:walo ibino osiyodilole tanalo ega:walo a magumulo kebe iyaiya tanaloma: kapamina-teuinakoma:, a:ma: ebe tanalo iyatawanomolata. Ebema: niyata, nale a:ma: anamata, modobola a:ma: naimano tabo kalakalago nolowia.

⁴ “Yu epo bilibilinomate naimano okoli tanalo iyatawanomola, iyo, na da:peso tetelo naimano opolo dokolinaimo ega:walo Yelusalemalo nale da:pokolinaimo,

⁵ ebe tete geyageyanomolo iba:te naimano okoli tanalo numinamiya. Ebema: iba:te ubi diyatima:na:, modobola iba:te ma kunu nawokalima:na: na wade Pa:lisi tanebadawa idila. Me tanalo nanitabola, Yu epo magumulo a Pa:lisi tanebapiate a:ka:tuwa: ewonino totomu epetapi bilibilinomamo wadenomamo tudila:onakoma:, wiyasiya Yu epo epetapiate eba kunu kowagelen:a:.

6 Ega:walo me tanalo idila. Ka:lo na a:imano tabo anagiyamida magumulo utitamo, mabu Godote aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya, nale ebe tabo nanitabokobi midilo ebno walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nemakopelenamo.

7 Ega:walo naimano Kawo Elawodubu, a:ma: numa:, aimano Yu epono 12 gu epo bilibili-nomate atumu idoko ega:walo egela bilibili-nomolo Godoko eba amamateno ebno tabo nanitabokobi midilo ebno walubi tanalo ebe kemakopele. Iyo, me tanalo nanitabola, ebe Yu epo ega:walo na, ale atu wade tanalo Godogodone laema: nemakopelenama:, wiyasiya iba:te na ubia:noma: eda:ote naimano nanitabokobi midi mabuma: nale kawokawo kuba nosiyodilole-namu gelana.”

8 Ebene Polote walo na:kegiya, “La: olowiopi, niyaniyata, mabu keleka: la: la:imano wokilo ma kunu demalagidilawenama, Godote a:ela epo ig-ilamo a:kowadipalatelemene?

9 Na atumu dopamo kubakuba woki epetapi emalagidilolenakimo, ebema: piyate Nasalete duliyomolodawa Ya:sukono mailo unamo dadi-patena ebe epatamo nale iyaiya gowelao tanalo osiyodilolenakimo,

10 iyo, nale Yelusalemalo eba okolinalo eba kunu wagelenaimo. Ebema: nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi-ate natamo elawo dikanamenakiya, nale Ya:sukono tuputupu epo epetapi bilibilinomo idoko motamo ebo alibolenakimo, ega:walo tabo anagiyamida bailo ibino tanaloma:

degelanakima: nale ibi a:eamo alibolema: modoboma: genakimo.

¹¹ Ega:walo tete epetapilo aimano Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo nale Ya:suko waloma:tapiate kuba nosiyodilolenamu eba genalo, ebema: na epetapiago iba:tamo kawokawo temeteme ebo ikalamenakima:. Eba kunu eba wagelenalo na ubila iba:te Ya:suko nanitabokobi midi magumune olobila:ote ebeno tanalo a:da:ma: kegelama:. Ebene naimano dowa iba:tamo elanomoma: eda:lo iyaiya mulu opo epetapino kawokawo duliyomolamo tonakimo ibi ebo na:kubailamenakimo.”

Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Dawokalimiya

¹² Ebene Polote ebeno tabo mogamelo walo na:kegiya, “Nale eba kunu eba wagelenalo, tete idilo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate leta epetapi ega:walo ibino elawo natamo dikanamiya nale Dama:sakase kawo duliyomolamo gito tiyamo.

¹³ Nale egela tuli tetelo dubu epetapiago ebamo eba tutalo, gabotetelo alete Godokono Unu Duliyomolone piwisigate a ebo pa:wiyamidadiyi, ebe alo elawonomola, ebeno elawote egelano alono elawo odoliya.

¹⁴ Ebe tetelo a bilibiliñomate opamo gudite nale idawano tabo madodo Yu epono tabamo ma kunu olowiyamo, ‘Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme dikanama:wena? A:ma:le nago goweladawama: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: ebe kubaiminata. A, nanitabola:ka:, kau-goeote

ebeno namutudawa agowamo aliamidama: dowagelemene, namutudawate ebe wiyasiya gaubamo walo gito kakanagalmene!’

¹⁵ “Ebene nale negiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: poteleka:?’

“Kawodawate naimano tabo eba wiyalo negiya, ‘Na Ya:sute, a:ma:le natamo temeteme dikanama:wena, na ebe lumagila.

¹⁶ Modobola a:ma: nemaiga, mabu nale a:ma:tamo apawokalamo nale a:ma: naimano wokodawama: ka:miditama:. Ebema: ka:lo a:ma:le nagodolo beda: tanalo kulama:wa: ega:walo nale walone a:ma: diyatumiotama, ebe tanalo bilibilinomo a:ma:le epo epetapiatamo kanawokalilaema:ta.

¹⁷ Ebene a:ma: naimano woko eba nosiyodilonalo Yu epono elawo magumulo nale a:imano igilo ba:mula:menakomata, ega:walo Yua:pino elawo magumulo na atumu a:ma: ba:kowalubinakomata. Nanitabola, nale a:ma: ebe Yua:piatamo kanalibomamota,

¹⁸ mabu a:ma:le ibino balidi ka:nepalamilaema:ta iba:te idoko magumune alamo kolobila:oma:. Iyo, iba:te Saitanakono elawo magumune Godotamo olobila:ote na Ya:suko nanitabokobi da:midinima:na:, ebe tanalodo Godote ibino kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemene, ega:walo ebete ibi ebno tuputupupi epetapiago kapiyakobi midilite wade duliyomolo idi iba:tamo kikalaemene.’ ”

*Polote Godotamo Kebe Woko Kosiyodilonamile
Ebe Tanalo Dawokalimiya*

19 Ebene Polote ebeno tabo mog:a:melo walo na:kegiya, “Kawo Elawodubu Agilipa, Godokono Unu Duluiyomolone natamo kebe tanalote ka:pemaigiyale, nale ebe tanalo umite ebo tuduwatiyamo.

20 Ebe tetene wagilimite nale epatamo Godokono tabo ma kunu kiyawaonakimo, ‘La:imano tepo magumu iyakobi midila:wete Godotamo nolobila:la:, ega:walo modobola la:imano wadewade osiyodilole magumudo la:imano Godotamo olobila: tanalo nawokalim-inakiyala:.’ Nanitabola, dopamo tetelo nale Dama:sakase kawo duliyomololo tabo eba kunu kiyawaiyamo, ebene Yelusalemamo pete ibi ebe atu tabo akapanaliyamo, ebene nale Yudiya opo kawonomamo Godokono tabo kiyawago tote Yua:pino iyaiya mulu opamo ebo nemaigiyamo.

21 Me mabune Yu epo epetapiate na ubia:noma: eda:ote, egela idilo iba:te Godoko Amamateno Motolo na elawamo lawenete ubi ebo iyatiya na kanakapunaema:.

22 Wiyasiya Godokono walubite nagodolo nitani, ebema: ka:lo na malo dutitamo Godote na nanitabonomolo dopamo diyatunamiya nale ebe tanalo la: kawokawo epo ega:walo egege epo la: bilibilinomatamo nawokalimitamo. Iyo, dopamo tetelo Mosesete Godokono woki awokalimipi epetapiago kebe tanalote pemaigama: da:kiyawaonakiya, na ebe atu tanalo ebe ka:kiyawautamo.

23 Me tabo ma kunula, Godokono Alibodawa Kelisote da:emene, a:e magumune igilamo walo da:kemaigamene ebete dopo lumag-

ima: keda:mene, ebene ebete igilo mula:no alo ebeno Yu epo ega:walo kapela Yua:pi ibi bilibili-nomatamo kawokalimene.”

*Agilipate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midima:
Polote Ebe Daniya*

²⁴ Ebe tetelo Kapela Kowo Elawodubu Pesitasite Polokono tabo kiyawao ubia:noma: eda:te ebe ebo gepatemiya, “Eiye! Polo, a:ma: daedale lumagilata! A:ma: buka ka:la:miole kawodawanomolata, ebema: diyala, a:imano iyatawa tanalote a:ma: daedalekobi da: a:miditia!”

²⁵ Ebene Polote Pesitasitamo nowamiya, “Naimano Kawodawa, na daedale lumagia:. Naimano tabo nanitabola ega:walo na tuputupu wokinomolo kiyawautamo.

²⁶ Kowo Elawodubu Agilipate naimano tabono nanitabo tanalo iyatawala, ebema: na ilipoa:no ebeno ololo apulo ka:kiyawaomamo. Nale kebe iyiya tanaloma: ka:kiyawautamo, ebete ebe tanalo bilibilinomo iyalo iyatawiya mabu ebe tanalate diya gabodo kemaimiya:.”

²⁷ Ebene Polote walo na:kegiya, “Kowo Elawodubu Agilipa, Godokono woki awokalimiipiate dopamo ebeno Bukamo dakuloliya, a:ma: ebe tanalo nanitabokobi na:ka:midilila:wita? Iyo, na iyatawala a:ma: nanitabokobi na:midilitata!”

²⁸ Ebe tetelo wiysiya Agilipate Polotamo negiya, “A:ma: natamo beda: tanalo osiyodiloma: kowagela:wita? A:imano tabo kiyawao magumulo woki ba:kitanale, nale me gopowai tetenomolo Ya:sukono waloma:tadawa idima: keda:ma:?”

²⁹ Polote nowamiya, “A:ma: Ya:sukono tabo tete gopowailo olowiawete ebe nanitabokobi da:mida:emene naimano kalakala nanitabolo kitamene, o a:ma: tete geyageyadopo okilawete nanitabokobi midi tanalo delawa:emene na atumu kekalakalamamo. Iyo, la: bilibili-namate naimano tabo dolowiawitama, nale la:imano tanaloma: Godoko na:toweomenamo la:imano nanitabokobi midi magumulo la:le nago kapiyanomoma: keda:ema:. Wiyasiya la: mabuma: na me kapiya tanalo ubia:nola, nale me auli ala:go depata:namo epetapiate la: ebako ala:mo matuolamolema: modoboaa:.”

³⁰ Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipako, ega:walo ebeno naniko Benisiko, ega:walo kapela Kawo Elawodubu Pesitasiko, ega:walo tabo olowiopi epetapi, ibi bilibilinamate maimiote

³¹ tabo gela baine eba tolamitalo ibino taneba magumulo negeliya, “Me dubugodolo kuba idi puliyala gabamaniate ebe a:eamo aliboma:, ega:walo modoboaa: ebete idoko motolo gito okolinama:.”

³² Ebene Agilipate Pesitasitamo negiya, “Nanitabola, me dubute a:imano tabo anagiyamida magumulo dopamo dutiti, ebe tetelo ebete Sisakono ololo apuamo toma: a:ma: ana:notaleka: ale ebe idoko motone gito balibona:, wiysiya ebete aimano Kawo Elawodubunomotamo toma: a:ma: aniata, ebe mabuma: ebete ebetamo na:nemaigamene.”

27

Polote Loma Kawo Dulyiomolamo Toma: Kawo Palai Peago Dowagilimiya

¹ Ebene Loma gabamaniate a ibino Itali opamo palai peago kemagataema: tabo diyatiya, ebe tetelo gowelaopiate Poloko ega:walo epetapi idoko motolo dilukulinamiya, ibi bilibilinomo gowelaopino watodawa idino kotamo gito nalomiya. Ebe gowelaopino watodawano mailo Yuliyasitela, ega:walo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Kowo Elawodubunomo Sisakono Tanebapila.

² Ebene kawo palai pe idite A:damitiyama duiiyomolone pemaigate A:isiya opono kewa: kolomonoy iyaiya duiiyomolamo walo ka:ka:toma: dowageliti, ale ebe peamo nolote ebo tolamiyama:. Ebe tetelo Ma:sadoniya opodawa idi A:listakasiko, ebe Tesalonaika duiiyomololo awokaliya, ago me dubute tiya.

³ Ebene egela idilo ale Saidono kawo duiiyomolamo da:nemaimiyama:, ebe tetelo gowelaopino watodawa Yuliyasite Poloko nilakapoimilo ebetamo tete ikamiya, ebete ebe duiiyomololo ebeno namutupi epetapi nulamelo iba:te ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebe wadenomamo kowalubima:.

⁴ Ebene a Saidono duiiyomolone walo da:ka:tolamiyama:, kewa: kolomo eba na:iwalelo kawo awate a dodiyoboiya, ebema: Saipalase opamo nemaimite ebe opono kewa: kolomonoy balado ebo tolamiyama: mabu ebe gabote atamo mataludopoma: ediya.

⁵ Ebene ale kewa: kolomo walo ka:na:iwalete Silisiya ega:walo Pa:mapiliya opo niyakabodo petolamete Lisiya opono Maila duiiyomolamo ebo nemaimiyama:.

6 Ebolo kawo palai pe idite A:lesandiya duliyomolone Itali opamo toma: dowageliti, gowelaopino watodawa Yuliyasite ebe tanalo iyatawate a ebe peamo oloma: gito naliboiya.

7 Ebene ale ebe peago da:ka:tolamiyama: ebe tetelo awano tanalo umilo a kela:mo eba tolamelo kawo temeteme niyatawaiyama:. Ebene egela epetapi da:petoiya a Sanaidase duliyomolo teta:mo nemaimite awate a ebolo nanitabolo dodiyoboiya, a wiyasiya woki iyakobi midite matalu gabu wadiago tolamete kewa: kolomo ebo na:iwaliyama: Kuliti opono Salamone geyageya mubamo.

8 Ebene a Kuliti opono kewa: kolomo balado kawo temetema:go petolamete pe boboo idi ebo numiyama:, ebe pe boboono mailo nitana ‘Pe A:ilioleno Matalu Pe Boboola,’ Laseya duliyomolo niyakabolo itana.

9 A ebe Kuliti opamo pelaema: tete geyageyanomoma: dediya, ebema: Septemba saganano Kawo Egelate* eba ponolopoligolo ebe opo kawonomolo kawo awate alogo iyalo owagilimiya. Mabu ale kewa: kolomodo ka:tolaema: wade tete danaetoamidiyama:, ebema: Polote pe wokopi eba analelo negiya,

10 “Dubala:, na numitamo a me tetelo tolaema: dowagelema: ale ka:nolalatiolemalema:,

---

* **27:9:** Septemba sagana uwomu apulo Yu epate ibino tanalo idi ma kunu osiyodilonaka, iba:te kapiya egelalo bae naoa:no eba pola:nalo ibino kuba osiyodilole tanalo Godotamo nanitabonomolo awokalilamenaka ebete ebe tanalo bilibilinomo egebolelamete ka:dodolomatilaema:. Lukute ebe tanalo eba malagidilolo tabo ma kunu akuloliya, me Septemba saganano Kawo Egelate iyalo a:ponolopoligi.

iyo, peno igilo ega:walo inamabu ega:walo a epono igilate kalatidioma:na:.”

¹¹ Ebe tetelo gowelaopino watodawate Polote degiya ebe tabo kolowiya:, wiyasiya ebete pe atadawa ega:walo pe namutudawa ibino ubi tanalamo gito tuduwatiya.

¹² Iyo, ibino tabo gela magumulo ibi bili-bilinomate ubi niyatiya ebe duluiyomolo atepate Kuliti opono tatali duluiyomolo idi Pinikisa:mo ka:nemaimioma:, mabu iba:te pe da:pa:iliya ebe pe boboo modoboa: kawo palai pete awa tetelo tete geyageyanomolo ebolo itanama:. Ebe tetelo iba:te nemalagidiliya, Pinikisi duluiyomolono pe boboono kolomo magata kawodopola, egelate da:niwisiganako eba apulo eba itanalo ebema: awate ebe pe boboo kawiya kelawenakoa:.

Awa Ega:walo Kawokawo Ulate Palai Pe Kubanomamo Danagalimiya

¹³ Ebe tetelo kawo awate dolopoligiya wiyasiya siyele apune kela:mo dapaloguti, ebema: pe wokopiate kalakala lawete a ebe duluiyomolone tolaema: wadenoma: gelalo iba:te peno aga mabu wailiomete Kuliti opono kewa: kolomo balado tolame walo ebo kowagilimiya.

¹⁴ Wiyasiya iba:te tete da:peso eba tolamitalo, kawo awanomote Kuliti opo apune walo ka:nolosiyodilote ebo piya, pe wokopiate ebe awano mailo Dibilidubu Apuno Awama: ka:miya.

¹⁵ Ebe tetelo awate pe dapanagalimiya wokopiate pe poto apuamo oba:midama: dowageliya ka:modobiya:, ebema: iba:te peno walege atepate

awate a potone kawo kolomamo gito powau-
ateiya.

¹⁶ Ebene ale kewa: kolomono da:peso mamoko,
ebeno mailo Kolodala, ebe mamoko siyele
apudo eba nodolitalo tete da:pesolo ulate
mataludopokobi ebo olowiya. Ebe tetelo ale
kawo palai peno igilo mula:meno pe da:peso
ebo nosiyodiliyama: ebe pete kawo kolomolo
ololukapoma:. Iyo, ale ebe tanalo kawo
temetema:go ma kunu osiyodiliyama:;

¹⁷ wokopiate ebe da:peso pe kawo kolomono
obone adipatete kawo palai peno guamo iyatite
ala:mo matuomeote ebo kodakodaimiya. Ebe
atu tetelo iba:te kawokawo ale epetapiamo
kawo pe auputilo atumu a:kematuomeiya,
mabu iba:te na:toletoleutiya Libiya opono
kewa: kolomono obo tetelo ditana, ebe wiyamo
awate aimano pe da:batamene. Diyala, pete
ebe wiyamo da:nolokowigamene, ulate pe
ebolo kubanomamo anagalimiote pete gito
da:ba:na:bolealemene. Ebe mabuma: wokopiate
woki bilibili:ma: eba eda:olo iba:te tanalo idi
makunu kosiyodiliya, iba:te kawo peno palai
owololuomete pe guamo gito iyatiya, ebene
kewa: kolomono ulate a:ka:tuwa: a ebo ataiya.

¹⁸ Wiyasiya awala ulola ibino elawote
kolopoligolamitiya:, ebema: egela idilo wokopiate
peno olowame inamabu bilibilinomo obamo gito
iyalekiya,

¹⁹ ega:walo egela idilo iba:te atumu kowageliya,
palai peno iyaiya woko inamabu epetapi ibino
kotonomamo uwatete obamo gito kiyalekiya.

²⁰ Ebe tetelo pete kawo temanomo magumudo

tonami, ebe mabuma: ale egela epetapi ega:walo idoko bilibilinomolo egela ega:walo mawele ulamea:no kawo awanomote a kubanomamo dalukoenami aimano igilo mula: tanalono wokite analatidioamiya.

²¹ Ebema: pe wokopiate egela epetapi bilibili-nomolo tole tanalago eba ilukulinalo bae ke-naonakia:, ebene egela idilo Polote ibino ololo apulo maigate negiya, “Dubala:, la: naimano tabo nolowiataleka: ale Kuliti opono poto akatepana:, iyo, me pete a:ka:kubana: ega:walo inamabu bilibilinomate akalatidiona:.

²² Wiyasiya ka:lo nale la: toweolamelon negemo, la: elawo walo na:kelawa:la:, mabu pete ka:kubamene wiyasiya la: magumulo lumagi idino igilote akalatidimene!

²³ Na Godokono lumagi idila, iyo, ebete na iyalo elaweniya nale ebeno wokodawama: keda:nama:. Ebema: ka:lo idokolo ebeno nopodawate natamo pawokalate

²⁴ na:pege, ‘Polo, a:ma: akotoletola:la:, a:ma: Sisakono ololo apuamo nanitabolo ka:nemaigama:ta. Ega:walo Godote ebeno nilakapolo tabo idi ma kunu kege, me pelo a:ma:go dilukulina ebete a:ma: mabuma: ebe dubu bilibilinomono igilo ka:mula:lelaemene.’

²⁵ Ebema: naimano dubala:, la: elawo walo na:kelawa:la: mabu na Godoko nanitabokobi na:miditamo, ebete na danane ebe tanalote nanitabonomolo eba kunu ka:pemaigamene.

²⁶ Me tanalo nanitabola, ulate a ataete kewa: kolomono mamoko opo ida:mo kanapatimene, ale aimano igilo mula: tanalo ebo ka:nuwatema:.”

*Kawo Palai Pete Ulo Kawokawo Magumulo
Da:bolegaliya*

²⁷ A Kuliti opo datepiyama:, ebe tetene wagilimite 14 egela eba petolo kawokawo ulate a Meditala:iniya kewa: kolomo tetenomodo eba ataelo, ebene idoko idilo sele tetenomolo pe wokopiate ibino wokilo poto netataliminamu gelaniya.

²⁸ Ebema: iba:te auli inamabu da:peso ala:mo matuomeonate kawo kolomono kulukulu da:modobutiniya 40 mita uminiya, ebene tete da:pesolo towatepanate walo da:ka:na:modobutiniya 30 mitama: eda:ni.

²⁹ Ebene ulate a nokolamo nataluatenamu eba gelanalo wokopiate kawonomamo toletoleonate, iba:te pe walagabo apuamo netewa-netewa mibomibô aga iyalekemenate egelate samamo kowaloma: Godotamo ebo towetoweoniya.

³⁰ Ebe tetelo peno olalati tanalo uminate, wokopiate a:da: elemasigi gabodo a ka:miyapatepaenama: iba:te igilo mula:no pe da:peso obamo eba adubinalo a epetapi ebo anaeniya, “Ale pe dopo apuno aga iyalekema: ka:tolamenama:”

³¹ Polote wiyasîya ibino elemasigi tanalo uminate gowelaopino watodawa nanani, “Na niyatawanamo, me wokopiate pelo ago pola:na:no la:imano igilate kalatidioma:na:,”

³² ebema: gowelaopi epetapiate pe da:pesono ale da:niyalliminiya ebe pete epoa:no gito wadauni.

³³ Ebene walo tete detatalini Polote dubu bilibilinomono bae naoa:no ilukuli mabuma: tabo elawodopamo eba analenalo, ebete ma kunu geni, “Me 14 egelamo la:le la:imano igilo

tanaloma: woki da:bilibiliawenatima, la:le tete
geyageyanomolo bae kenawenakia:.

³⁴ Nale la: ebema: analenamata, la:le
bae kenaoaema:. Bae nao magumulo
la:le elawo kelaemamota, ebene olalatite
la:tamo da:pemaigamene la:imano igilate
akalatidioma:na:, iyo, nanitabola, la: bilibilinomo
magumulo lumagi idino watono eke kapiya idite
akalatidimene.”

³⁵ Polokono tabo kiyawao dolopoligoni, ebe
tetelo ebete ibino ololo apulo bae lawenate
Godotamo kalakala tabo ge dolopoligoni bae
adikamidalenate nao ebo wagiliminiya,

³⁶ ebema: ibi bilibilinomate ibino tole tanalo
iyabajiamo alomonate Polago bae ebo naoniya.

³⁷ Ebe idokolo a piyate ebe kawo pelo
da:pola:niyama:, aimano epono uwomu 276
epola,

³⁸ ebene baete a bilibilinomo da:uguamoeni,
wokopi epetapiate peno olowame inamabu
epetapi ebe witi-laiso kawodopo kolomamo gito
iyalekeniya, mabu ibi ubila pete tutuma: eba
eda:nalo ibi poto teta:mo kanatalutinama:.

³⁹ Ebene egelate dowaloiya pe wokopiate kewa:
kolomono mamoko opo idi ebo umiya, wiyscale
ibi bilibilinomate ebe opo dopamo kuminakia:.
Ebe tetelo iba:te ebe opono kolomo bala eba
umiutalo wade tete ebo umiya, nokola puliyala,
wiyo damela kapiyate itani, ebema: ibino pete
ebe wiyo damela teta:mo ka:na:ilioma: ubi eba
iyatilo iba:te gabu ebo wadiya.

⁴⁰ Ebe mabuma: iba:te peno iyaiya agano ale
iyailimite kolomolo gito miyapiya, ega:walo ebe

atu tetelo iba:te dopamo dematuolamoliya ebe walegeno ale palamite, ebene da:peso palai ibino pe dopo apulo ebo owiolomiya, awate ibi eba walubilinatolo pete wade wiyo damelamo ka:na:ilioma:.

⁴¹ Wiyasiya iba:te eba kunu eba nowageli-talo, pete damela teta:mo nidiwia:no dopamo obolo ditani ebe wiyo damela teta:mo nodolote peno wameya apute ebo nolokowigiya, ebema: ebe tetelo kawokawo ulate peno wapo apu kubanomamo eba anagalimiutalo pete bolegale ebo wagilimiya.

⁴² Gowelaopiate peno olalati tanalo dumiya nopo ebo iyatiya, iba:te idoko moto epo peago demagaeliya ebe dubu bilibilinomo kanakapulaema:, ibi epetapiate potamo na:luma:ote gito nalautiokapoma:.

⁴³ Ebe tetelo wiyasiya gowelaopino watodawa ubila Polokono igilo ka:mula:ema:, ebema: ebete ebeno opopi nodiyoboliya iba:te ebe dubu anakapulaema:. Ebe atu tetelo ebete ibi bilibilinomo nanaliya, ibi magumulo piyate a:luma:oma: dowagelitiya iba:te pene ilapatela:ote potamo dopamo ka:na:luma:oma:

⁴⁴ ega:walo a:luma:oma iyatawa:piate pe bolegale elela:mo olokowila:ote ebo ka:na:iwalema:. Nanitabola, a bilibilinomate ma kunu aimano igilago potamo modobolo nidiwiyama:.

28

¹ Ebene a bilibiliñomate olalatia: no potamo da:nidiwiyyama:, ebe opo epate a nanaiya me kewa: kolomolo ditana ebe opono mailo Molotala.

² Ebe tetelo iba:te a kawonomamо nilakapoiamelо potolo ela madoamete a ebo ka:miya aimano ape kenaenailaema:, mabu ulamate eba owutalo a kawо gibate uwateiti.

³ Ebene Polote kewa katomo nuwatete eba pemedutalo, bu kalute ebe katomo magumune pemaigate ebe kotolo palote ebo legemiti.

⁴ Ebema: Molota opo epate kalute Polokono kotolo legemitalo dumiya, ibi magumulo epetapiate epetapiatamo negeliya, “Nanitabola, me dubute dubu idi anakapumi. Numa:la:, epatamo kuba wiya dikalamolenako ebe aimano ida:da:lino uliyanate ebetamo kuba wiya ikame! Ebete kewa: kolomonu olalati magumune dalaula:ka, wiysiya ebeno kuba wiyate gabо idido ebetamo nanitabolo a:pemaiga.”

⁵ Ebe tetelo Polote ebeno kotone kalu danamotega:midiya elamo gito adogeliya, wiysiya Polokono apa:mo kaluno elawote kodoliya:.

⁶ Ebene epate ebe eba umitalo ibino wokilo ebo geliya, tatalila ebete ka:emene. Wiysiya tete geyageyadopo nipo dumitiya ebe tetelo iba:te ibino woki iyakobi midilite negeliya, “Diyala, ebe da: kuba lumagia:, wiysiya aimano ida:da:lino uliyanu idite me dubuno ololamo atamo da: apa:wokalale!”

*Polote Molota Opo Epo Temetema:gopi
Wadekobi Da:midoliya*

7 Ebe kewa: kolomolo ditanami ebe opono kawo gabamani dubuno mailo Pubiliyasitela, ale kebe damela potamo ka:nidiwiyyama: ebe damela niyakabolo ebeno kawokawo pali ega:walo motote na:pola:menami. Ebe dubute a epetapi nilakapoiamelo uwatete a ebeno motamo gito magataiya, ebene netewa-kapiya egelamo ebete a wadenomamo eba uamenatelo ebo walubinaki.

8 Ebe tetelo Pubiliyasikono nabiwi gabugabute eba uminatelo ne kalimago lionaki, ebema: Polote ebe kadeleno wata baiamo tote Godotamo eba na:towetowelo koto ebetamo da:nowatiliya, ebete wadekobi ebo olowiya.

9 Ebene Polote dosiyodiliya Molota opo epate ebe tanalo olowite, egela epetapilo iba:te ibino temetema:gopi demagaelenakiya Polote Godokono elawamo wadekobi ebo midiolenaki.

10 Ebe mabuma: iba:te a moioelo nilakapo inamabu bilibilinomo atamo gito ikaeamoe-nakiya, ega:walo ale kawo palai pe ida:go walo tolaema: da:kowageliyyama:, ebe tetelo agodolo kebe inamabuate modobolo pola:na:no iba:te ebe inamabu wadaete peamo atumu gito kalamoamiya.

*Ale   Loma   Kawo   Duliyomolamo
Da:nemaimiyama:*

11 Ale Molota opolo eba ilukulilo netewa-kapiya sagana dolopoligya, ebe tetelo ale kawo palai pe ida:go tolame walo gito kowagilimiyama:. Ebene kawo awano tete pemaiga:no ebe pete dopamo A:lesandiya duliyomolone Molota opamo pemaigate, kawo awano olopoligo tete ebo pemakopeliya ega:walo ebe peno wato netewala,

me pe namutudawate Loma epono ida:da:lino Nedewale Gudino ololamo osiyodiloliya.

¹² Ebene a ebe peago kewa: kolomo na:iwalete Silakuse kawo duliyomolamo nemaimiote netewa-kapiya egela ebo nilukuliyama:.

¹³ Ebe tetelo ale walo ka:tolamete kewa: kolomo ka:na:iwalete Legiyama duliyomolamo ebo nemaimiyama:, ebene egela idilo wade awate siyele apune da:piya, ebe awate netewa egelamo a eba powalubilo pete tote Putiyoli duliyomolamo gito nolosigiya.

¹⁴ Ebolo ale Ya:suko nanitabokobi midipi ekaki epetapi da:nulamiyama:, iba:te a nanaiya iba:go kilukulima:, ebema: ale iba:go sebeni egelamo ilukulite walo agowa gabodo na:ka:tolamiyama: Loma kawo duliyomolamo.

¹⁵ Ebene Loma epo nanitabokobi midipi epetapiate aimano tanalo olowite, iba:te gabotetelo ago alugoma: kawo duliyomolone ebo pelamiya. Ibi magumulo dopo epate A:piyase duliyomolono inamabu olowame bailo ago palugote, ega:walo epetapiate gabotetelo ago walo nakapalugiya, ebe gaboteteno mailo ebe 'Kapela Epono Netewa-kapiya Lao Moto Tetela.' Ebe tetelo Polote ebe Loma epono ololo dulamiya ebete Godotamo kalakala tabo eba gelo tepo magumulo elawo ebo lawiya.

¹⁶ Ebene ale Loma kawo duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebe tetelo gabamaniate Poloko naniya ebete idoko motolo a:kokolimene, wiyasiya moto idinomolo eba nokolilo gowelaodawa dubu idi kapiyate eba:go kokolimene ebete alaula:kapoma:.

*Polote Loma Kowo Duliyomololo Ya:sukono
Tanaloma: Yu Epatamo Tabo Da:kiyawaiya*

17 Netewa-kapiya egela da:ponolopoligiya, Polote tabo ebo nalibiya Loma kowo duliyomololo dilukulionamiya ebe Yu epono watowatopiate ebetamo ka:pelaema:, mabu nanitabola, iba:te Ya:sukono nanitabo tanalo dopamo kolowiya:. Ebene iba:te dapaladabutiya ebete iba:tamo negiya, “Naimano nariala:, me tanalo nanitabola, nale aimano Yu epatamo kuba idi kosiyodiloa: ega:walo aimano ewonino pukala idi kapiya kadikamidalea:, wiyasiya aimano epo epetapiate natamo eba dowaolo iba:te Yelusalemalo na lawenete Loma gabamanino kotamo gito iyatiniya.

18 Ebene ulama epetapi da:petoi ebe tetelo gabamaniate naimano tanalo eba anagiyamidanamelo, iba:te na a:eamo kalibonema: naimano kuba kapiya idi kumia:, wiyasiya ibi ubila na idoko motone gito kowolukonema:

19 Ebe mabuma: Yu epate gabamaniatamo ibino ubia: tanalo kawiya awokalimiya, ebene na gabamanino tabo anagiyamida bailo eba utitalo nale gabo idi kumia:. Ebema: ebe tetelo nale naimano ubi awokala iyatimo Sisakono ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kawokalima:, wiyasiya la: niyaniyata, naimano woki kitania: Sisakono ololo apulo aimano Yu epono tanaloma: kuba tabo idi ka:negema:.

20 Nanitabola, nale la:go tabo ka:kiyawao:ma: tabo ebema: palibomo. Ebema: modobola la:le naimano kotolo ditana me auli ale numa:la:,

mabu a Isalaela epate pokono pe tanaloma: kalakalago demakopelenama:, ebe Kawodawa mabuma: nale me matuolamole tanalago okolinamo.”

²¹ Ebe tetelo Yu watowatopiate Polotamo negeliya, “Niyata. Ale a:ma: mabuma: leta epetapi Yudiya opone kuwatea:, ega:walo aimano ekaki epetapiate ebene ka:pelamea: a:imano osiyodilole tanaloma: kuba tabo idi a kapanaema:.

²² Wiyasiya kalakala kawonomola, a iyatawala iyaiya opolo epo epetapiate a:imano oli tanebano tanaloma: kubanomamo gelana. Ibino tabo gela tanalo da: nanitabola: o da: a:da:la:, ebema: aimano ubi bitana a:imano tabo apuapu wadeno-mamo kolowioma:.”

²³ Ebene ebe tetelo iba:te kapiya egela idi ka:mite, ebe egelalo dopamo da:pelamiya ebe watowatopiate ega:walo tabo olowiopi bilibili-dopo epetapi iba:te Polokono motamo ebo palad-abutiya. Ebene duiya tetene wagilimite adimo teta:mo nemaiga Polote Godokono Kawo Elawodawano tanalo ibi ebo iyatulamiya. Ebe tetelo Mosesete Bukamo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, Polote ebe Buka apuapuno tabo eba awokalilamitalo ebete ibi ebo analiya Ya:suko nanitabokobi ka:midima:.

²⁴ Ebene ibi epetapiate Polokono tabo mod-oboma: gelate Ya:suko nanitabokobi na:midiya, wiyasiya epetapiate nanitabokobi ka:midiya:.

²⁵ Ebe mabuma: egelate eba adimonalo apamineateui tanalote iba:tamo da:peni, ebe tetelo iba:te iyaiya tabo eba gelanalo ibino motamo gito tola-

meniya. Ebe tetelo Polote nanitabokobi midia:
 Yu epatamo me kodakoda tabo kapiya geni,
 “Godokono Uliyanate ebeno woki awokalim-
 idawa Aisayako aniya, ebete la:imano ewo-
 niatamo tote tabo nanitabonomolo ma kunu
 ka:na:kiyawaoma;

26 ‘A:imano epatamo toawete
 ibi ma kunu nananaliye,
 ‘La: tabo bolowinakomata
 wiyasiya a:kiyatawawenakoma,
 iyo, la: magumu bowadinakomata
 wiyasiya a:kuma:wenakoma.

27 Mabu me epono woki
 alatidiolamiya,
 ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
 ebema: iba:te gallo emopioliya,
 ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
 Ebema: iba:te ibino balidi
 mula:olea:noma: neda:otaleka:,
 ibino balidite naimano Wade tanalo bul-
 mena:,
 ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
 iba:te ibino tepo magumuno woki
 wadenomamo malagidilolete natamo bolo-
 bila:na:,
 ebema: na modobola
 ibi nale wadekobi midilima:.’ ’ ”

28 Ebene Polote ebeno tabo mog:a:melo walo
 na:kegeni, “Modobola la: niyatawala:, me tetelo
 Godokono igilo mula: tanalono tabo ebete
 Yua:piatamo ikalami, mabu iba:te kalakalago
 olowite kelaema:na: wiyasiya la:lea:.”

²⁹ Ebema: Polokono tabo kiyawao tanalo dolopoligoni, Yu epate ebeno motone eba tolamenalo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo apaminateui kawonomago tolameniya.*

³⁰ Ebene Polote ulama netewa Loma kawo duliyomololo eba okolinalo ebete kebe wata moto ka:wiyanamile, piyate ebe motamo da:pelamenakiya ebete ibi kalakalago ebo uwatenaki.

³¹ Ebema: ebe tete geyageyeyanomolo ebete Godokono Kawo Elawodawano tanalo ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo ebe epatamo awokala kiyawaonaki, idawate ebe kodiyobonakia:.

---

* **28:29:** Ali 28.29 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya; wiyasiya ebeno buka osiyodilo walagabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

**GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini**

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 4 Mar 2024

cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7